

UNIVERZITA PALACKÉHO v OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

Blog jako příležitost pro manipulaci a dezinformaci

Blog as an opportunity for manipulation and disinformation

Magisterská diplomová práce

Bc. Daniela Poláchová
Ediční a nakladatelská praxe

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

Filozofická
fakulta

Univerzita Palackého
v Olomouci

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne: 24.6.2024

.....

podpis

Poděkování

Zde bych chtěla poděkovat vedoucí mé magisterské diplomové práce paní Mgr. Jindřišce Svobodové, Ph.D.. za její odborné vedení a cenné rady během psaní této práce.

ÚVOD	6
1 BLOG	8
1.1 Charakteristika a struktura	8
1.2 Mikroblog	10
1.3 Blogosféra	11
2 BLOGY V ČESKÉM PROSTŘEDÍ	13
2.1 iDnes.cz, iDnes.cz blog	14
2.2 Parlamentní listy	15
3 DEZINFORMACE	19
3.1 Misinformace	20
3.2 Metody prevence a detekce dezinformací	21
3.2.1 Mediální gramotnost	21
3.2.2 Strojové učení	23
3.2.3 Lingvistická analýza	24
3.2.4 Prověření faktického tvrzení neboli fact-checking, Demagog.cz	25
3.3 Infodemie covid-19	26
3.4 Dezinformace v České republice	28
3.4.1 Covid-19 a dezinformační vlna roku 2020	31
4 MANIPULACE	33
4.1 Manipulace a manipulační techniky v online prostředí	33
4.2 Válečné metafory jako prostředek strachu	35
4.3 Metody prevence a detekce manipulace	38
4.3.1 Mediální gramotnost	39
4.3.2 Podpora důvěryhodných médií	39
4.3.3 Manipulátoři.cz	39

5	DEZINFORMACE A MANIPULACE NA BLOGU	42
5.1	Flexibilita a rychlost	42
5.2	Nízká úroveň regulace	42
5.3	Diverzita	43
5.4	Disinhibiční efekt	43
6	ANALÝZA BLOGU VAŠE VĚC	46
6.1	Metodologická východiska	47
6.2	Výběr analyzovaného vzorku	48
6.3	Autoři příspěvků	49
6.4	Dezinformační trendy	51
6.4.1	Shrnutí	68
6.5	Manipulativní trendy	72
6.5.1	Shrnutí	83
	ZÁVĚR	86
	ANOTACE	88
	RESUMÉ	89
	SEZNAM ANALYZOVANÝCH PŘÍSPĚVKŮ	90
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY	99

ÚVOD

Dvacáté první století bývá nazýváno dobou postfaktickou. Nacházíme se v situaci, kdy jsou lidé schopni ignorovat či dokonce akceptovat zjevně lživé informace; fakta už nejsou směrodatnými ukazateli pravdivosti, mnohem důležitější se stávají příběhy a emoce. S rozvojem internetu a jeho integrací do každodenního života je téměř nemožné se vyhnout neustálému přívalu informací a tendenci sledovat aktuální dění.

Informace, které přijímáme, však často nepocházejí od odborníků a ověřených autorit, nýbrž od kohokoli, kdo má k internetu přístup. S rozvojem demokracie a svobody slova, především v digitální sféře, dochází i k publikování zavádějících a falešných informací, a to jak záměrně, tak i nevědomky. Je na nás, na čtenářích, abychom přistupovali k těmto informacím kriticky a vybírali si důvěryhodné zdroje. Kritický přístup k informacím je dovednost, kterou je třeba si osvojit, není přirozeně zakódovaná v lidské mysli a vyžaduje koordinaci nejen našich smyslů, ale i podpory ze strany vlád a státních institucí.

Dezinformace se šíří velmi rychle a jejich šířitelé dobře vědí, jaké techniky použít k přilákání co největšího počtu čtenářů. Období pandemie koronaviru v České republice a s ní spojená infodemie jsou neodmyslitelně propojeny s dezinformacemi, konspiračními teoriemi a všudypřítomnou nejistotou.

Teoretický rámec této diplomové práce se zabývá popisem blogu a jeho podkategorie mikrobloggeru, která rozhodně není podmnožinou nevýznamnou, neboť Facebook, Instagram a X (dříve Twitter) jsou nedílnou součástí životů většiny z nás. Jejich existenci a sociální dopady na společnost nelze přehlížet.

Teoretická část práce je následně rozdělena na dvě hlavní části věnované dezinformaci a manipulaci. Obě se zabývají technikami šíření těchto jevů v internetovém prostředí. Popisují také jednotlivé organizace, které se pohybují na české dezinformační scéně, zejména Demagog.cz, Manipulátoři.cz a Čeští elfové.

Zvláštní pozornost věnuji dezinformacím a manipulaci přímo na blogu, jelikož toto prostředí má svá specifika. Blogové prostředí se liší od běžných zpravodajských webů; informace zde často nejsou podloženy důkazy, texty neprocházejí redakčním procesem a autoři jsou mnohdy laici stejně jako čtenáři. Jejich okamžitá reakce a vyšší tendence virálně se šířit z nich činí významné hráče v dezinformačním poli. K tomu všemu přispívá i anonymita a fenomén „echo chambers“ – tendence vyhledávat podobně

smýšlejší skupiny lidí a vzájemné utvrzování se ve společných názorech. Je však důležité nahlédnout i mimo vlastní sociální a intelektuální bublinu.

V analytické části se zaměřím na blog na doméně webové stránky Parlamentních listů, konkrétně na názorový levicově orientovaný portál s názvem Vaše Věc. Tato část je rozdělena na dvě hlavní větve. v první části analyzuji vyselektované texty a identifikuji osm předem definovaných dezinformačních trendů. Ty byly stanoveny v rámci nevládního a apolitického institutu Evropské hodnoty z.s., který mapuje dezinformační scénu České republiky. Část z nich se objevuje přímo na webových stránkách Ministerstva vnitra České republiky. Díky tomu jsem schopna určit, zda se jedná o dezinformační portál a případně do jaké míry. Tímto způsobem se pokusím prověřit mnou předpokládanou teorii o existenci dezinformačních narativů na daném blogu. Jednotlivé výskyty konkrétních dezinformačních trendů jsou graficky zobrazeny v rámci časového období od 29. ledna do 29. května 2020, což koreluje s první dezinformační vlnou pandemie covid-19.

Dezinformace jsou nebezpečné za jakékoli situace, ale v kontextu zdravotních krizí podřívají autoritu lékařů a veškerého zdravotnického personálu, znevažují jednání vládních institucí a institucí na evropské úrovni. Zdravotní rizika spojená s konspiračními teoriemi jsou dalekosáhlá; nedůvěra v tradiční léčbu či zdravotníky může mít negativní dopady na život jednotlivce. Proto je mnou zvolené téma klíčové v rámci současné situace.

1 BLOG

Klíčovým pojmem je koncept blogu, jehož přesná definice je komplexní a komplikovaná. Oficiální název „weblog“ je složeninou slov „web“ reflektuje internetovou síť, a „log“ označující akt připojení. Tento termín poprvé použil Jorn Barger, který v roce 1997 založil blog *Robot Wisdom Weblog*, jenž značil začátek nové éry nejen v digitální komunikaci. Bargerův blog přitahoval úzkou skupinu čtenářů a zároveň položil základy pro budoucí vývoj blogosféry. Inspiroval také klíčové postavy, jako Chrise Gulkeru, významného průkopníka v oblasti elektronického publikování.¹

V této éře začínající blogosféry se uživatelé a tvůrci blogů navzájem propojovali prostřednictvím sdílení obsahu a poskytovali si podporu; to vedlo k vytvoření silné a kohezivní komunity blogerů. Tato komunita se rozrůstala a diverzifikovala, a blogy se tak staly platformou pro širokou škálu témat a hlasů, od osobních deníků po specializované oblasti jako technologie, politika, kultura a vzdělávání.

Na rozdíl od tradičních médií nabízejí blogy decentralizovaný model, ve kterém kdokoli s přístupem na internet může vytvořit a publikovat obsah. Od pozdních 90. let bylo publikováno mnoho knih a článků, které se zaměřují na umění blogování a na nástroje, jež jsou klíčové pro jeho úspěch. Mezi tyto zdroje patří *Blogy: Publikuj a prosperuj* od Steva Brobacka nebo *Blog za milión* od Natashy Courtenay-Smith. Jejich transparentní komunikace vytvořila prostor pro množství perspektiv a hlasů, které by jinak zůstaly mimo hlavní diskurz, a podnítila demokratizaci šíření informací a názorů.

1.1 Charakteristika a struktura

Termín „weblog“, často zkracován na „blog“, popisuje online platformu sloužící k publikaci článků a obsahů. Tato digitální forma umožňuje autorům, tzv. blogerům, veřejně sdílet širokou škálu textových a audiovizuálních materiálů. Blogy jsou nesmírně rozmanité a každý z nich může mít specifické zaměření, což se odráží ve škále témat od cestování přes humor, kuchyni, politiku až po sdílení osobních zážitků

---

¹ BERTON, Justin. Chris Gulker, photographer and Web pioneer, dies. *SFGATE* [online]. 2020, 11.11.2020 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.sfgate.com/bayarea/article/chris-gulker-photographer-and-web-pioneer-dies-3166746.php>

a postřehů. Díky této diverzitě může každý čtenář nalézt obsah, který nejlépe odpovídá jeho preferencím.

V dnešním digitálním věku, kde informace cirkulují rychle díky internetu, se blogy vyprofilovaly do žánru s významným dopadem na společnost. Jedním z nejdůležitějších aspektů je demokratizace sdělovacích prostředků, umožňující každému jednotlivci nebo skupině sdílet své myšlenky, názory a zkušenosti přímo s publikem. Tento fenomén rozšiřuje hranice tradičního mediálního prostoru a podporuje diverzitu informací ve veřejném diskurzu.

Blogování nabízí nejen autentickou platformu pro individuální vyjádření, ale také představuje příležitost pro odborníky z různých oblastí přispět svými znalostmi. Blogy fungují jako katalyzátory pro vzájemnou interakci mezi autory a jejich publikem a tím vytvářejí prostor pro dynamickou diskusi. Platforma nejenže spojuje různorodé perspektivy, ale také zprostředkovává šíření obsahu skrze komentáře a sociální sítě, a tak posiluje hodnoty otevřené výměny informací a názorů. Tímto způsobem se blogy stávají zásadním prvkem digitální komunikace, která přispívá k rozvoji informované a zapojené online komunity.

Společným charakteristickým rysem všech blogů je jejich unikátní struktura; příspěvky jsou řazeny v obráceném chronologickém pořadí, takže ty nejnovější se zobrazují nahoře. Jsou pravidelně aktualizovány a obsahují hypertextové odkazy, které umožňují propojení s dalšími webovými stránkami a obsahy.² Klíčovým prvkem je také flexibilita a rychlost, jež blogy poskytují. Na rozdíl od tradičních médií s pomalejšími procesy tvorby a distribucí obsahu blogy umožňují rychlou reakci na současné události, trendy a témata, takže blogeré mohou okamžitě sdílet své postřehy s čtenáři.

Původně byly blogy nástrojem pro jednotlivce k snadnému vytváření webových stránek bez pokročilých technických znalostí. Specializované platformy jako Blogger a LiveJournal přispěly k jejich popularizaci a umožnily monetizaci prostřednictvím reklamy a sponzorství. S rozvojem sociálních sítí jako Facebook, Instagram a X se možnosti pro blogování dále rozšířily.

---

² GURAK, Laura. *Introduction: Weblogs, Rhetoric, Community, and Culture* [online].. s. 1-5 [cit. 2024-06-17].

Dostupné z: <https://conservancy.umn.edu/server/api/core/bitstreams/143bca7f-084d-4daa-b709-287ab49c9809/content>, s. 2.

Výše zmíněné platformy, známé jako mikroblogy, nabízejí rychlou tvorbu stručných příspěvků, což v posledních letech přilákalo značný počet sledujících a čtenářů. Tento trend vedl k rapidnímu nárůstu jejich popularity a současně ke snížení zájmu o tradiční blogovou komunikaci. Evan Williams je klíčovou postavou spojující svět blogů a mikroblogů. Je znám jako zakladatel platform Blogger a Medium, které patří mezi největší hráče v oboru. Jeho přínos k rozvoji digitálního prostoru je nesporný. Už koncem 20. století, kdy se blogy začaly prosazovat, lidé vyjadřovali obavy z toho, že tato nová forma publikace může nahradit tradiční dlouhé články a knihy. Williams však šel ještě dál – stal se spoluzakladatelem Twitteru (nyní X) a v letech 2008 až 2010 působil jako jeho CEO. Twitter přinesl revoluci v komunikaci tím, že sdělení omezil na několik málo vět.³

1.2 Mikroblog

Blogy samotné lze považovat za základní stavební kameny či předchůdce současných sociálních sítí, neboť sdílejí podstatu vzájemné komunikace s potřebou alespoň základní znalosti publikování a prvky úspěšné komunikace. S rozvojem této formy publikace vzniká i menší, avšak zřetelně definovaný podtyp, kterými jsou mikroblogy. Tyto platformy jsou charakterizovány krátkými příspěvky omezenými na 140 až 250 znaků. Rozsah umožňuje efektivní komunikaci mezi jednotlivci a jejich publikem. Limitovaný počet znaků vyúsťuje v tzv. Twitter efekt, kdy omezení znaků dekontextualizuje svět kolem nás.⁴ Není totiž vždy možné sdělit veškeré souvislosti a detaily dané situace, a to může vést k zjednodušení či zkreslení poskytovaných informací.

Mezi nejprestižnější příklady mikroblogů patří sociální sítě jako X, Instagram nebo Tumblr, přičemž Twitter je považován za průkopníka tohoto typu online sdělení.⁵

Uživatelé X mohou sdílet krátké myšlenky a útržky textů (maximálně 140 znaků), reagovat na příspěvky ostatních uživatelů, často vlivných osobností, jako jsou politici a celebrity, a tak vytvářet komunitu.

---

³ JOHNSON, Steven. How Twitter Will Change the Way We Live. *Time* [online]. 2009, [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://time.com/archive/6688624/how-twitter-will-change-the-way-we-live/>

⁴ MORAVEC, Václav a Ladislav DUŠEK. *Covid-19 infodemie*. Academie, 2022, s. 285.

⁵ EBNER, Martin. *Microblogs*. SAGE Publications Inc [online]. 2018 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.4135/9781473960367>, s. 1.

Užívání sociálních sítí hraje v dnešní společnosti klíčovou roli a mění povahu společenských vztahů, které jsou stále častěji realizovány prostřednictvím mobilních telefonů a sociálních sítí.

Výše zmíněný předpoklad úspěšné komunikace považuje za důležitý kontakt (ať už zprostředkovaný či ne) mezi jednotlivými aktéry. Tuhle interakci si můžeme ověřit na Jakobsonovu modelu komunikace. v tomto modelu uživatel (mluvčí) zprostředkovává krátkými textovými zprávami (sdělení) skrze počítač, mobilní zařízení nebo internet (kanálu) informaci různým sledujícím, tedy ostatním uživatelům (adresátům).⁶ Příspěvatelé (mluvčí) na mikrobloginových platformách často neznají své publikum (adresáty) a publikují své příspěvky pro širokou veřejnost. Tento fakt signalizuje, že komunikace prostřednictvím těchto médií je masová; publikum tvoří rozmanitá skupina lidí (veřejnost, masa), a probíhá přes masmédiá, jako je právě internet. Dalším znakem je tok informací od komunikátora k příjemci a rychlý přenos sdělení.⁷

1.3 Blogosféra

Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy definuje blogosféru jako „sociální prostor vytvářený jednotlivci prostřednictvím různých publikačních platforem“.⁸ Je to rozsáhlý a dynamický ekosystém zahrnující všechny blogy a jejich propojení na internetu, od těch amatérských a osobních až po profesionální blogy a firemní platformy.

V kontextu blogosféry hrají zásadní roli sféry veřejná a soukromá, jež se často vzájemně prolínají. Tento komplexní jev, ve kterém se osobní stává veřejným, je důsledkem snadné dostupnosti blogů a nejasného složení jejich publika. Autoři

---

⁶ NEKULA, Marek. Komunikační model. *CzechEncy* [online]. 2017 [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KOMUNIKAČNÍ%20MODEL>

⁷ Masová komunikace. *KTD* [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz/publ/ktd/00000/33/000003373.htm>

⁸ Blogosféra. *KTD* [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://aleph.nkp.cz/publ/ktd/00001/72/000017234.htm>

blogů musí pečlivě zvažovat, kolik ze svého soukromého života zveřejní a jaké to může mít pro ně a jejich okolí důsledky.⁹

Vývoj vyvolává úvahy a otázky týkající se etiky a ochrany osobních údajů v online prostředí a budoucnosti digitální identity. S rostoucí integrací technologií do každodenního života je pravděpodobné, že bude stále obtížnější nastavit jasné hranice mezi soukromými a veřejnými záležitostmi.

---

⁹ GURAK, Laura. *Introduction: Weblogs, Rhetoric, Community, and Culture*. s. 1-5 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://conservancy.umn.edu/server/api/core/bitstreams/143bca7f-084d-4daa-b709-287ab49c9809/content>

2 BLOGY V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

Česká blogosféra má méně bohatou historii a je méně rozmanitá ve srovnání například s USA; to je důsledkem pomalejšího rozšíření a přijetí internetu. Začátky blogování v České republice sahají do prvních let 21. století, kdy se začaly objevovat osobní webové deníky a specializované blogy zaměřené na různé zájmy. Klíčovým byl rok 2003, tehdy portál Seznam.cz spustil službu Lidé, která umožnila uživatelům zakládat vlastní blogy. O něco dříve, už v roce 1996, konkrétně 23. dubna, založil Ondřej Neff stránku Neviditelný pes, která se stala průkopníkem českého online publikování a lze ji považovat za jeden z prvních českých blogů.

Novináři sehráli zásadní roli v popularizování blogování v České republice. Blogy vyvolávaly smíšené pocity nejistoty a fascinace, zejména díky své otevřené a svobodné formě. Mnoho populárních blogů vznikalo přímo na zpravodajských serverech, které poskytovaly prostor pro publikaci prakticky komukoli. Tyto blogy nebyly omezeny výhradně na zpravodajské články; autoři se mohli věnovat širokému spektru témat, museli ale dodržovat etický kodex. Na těchto webových stránkách se často objevovaly tzv. publicistické blogy, na kterých autoři využívali svůj talent pro psaní k oslovení čtenářů.

Prestiž a popularitu blogů dokládá samostatná kategorie, která vznikla v roce 2015 v rámci předávání literárních cen Magnesia Litera, zaměřená na ocenění blogů v českém prostředí.¹⁰ Porota, složená ze dvou spisovatelů a jednoho literárního kritika, vybírá šest vhodných blogů s nespornou literární kvalitou a pravidelnou publikací. Oceněný autor získává odměnu v hodnotě padesáti tisíc korun, aby mohl vydat svůj blog knižně.

Vedle toho existuje i ocenění Czech Social Awards (dříve známé jako Czech Blog Awards, Blogger a Bloggerka roku), které se zaměřuje na členy internetové komunity sociálních sítí. Toto ocenění však již nehodnotí primárně psané blogy s ucelenými texty, nýbrž počet fanoušků na sociálních sítích.¹¹

---

¹⁰ Magnesia blog roku. *Magnesia Litera* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/magnesia-blog-roku/>

¹¹ PAVLOVSKÝ, Jakub. Blogeri jakožto literáti. In: *CzechLit* [online]. 2020, 11.8.2020 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/blogeri-jakozto-literati/>

2.1 iDnes.cz, iDnes.cz blog

Portál iDNES.cz je dlouhodobě etablovanou platformou a jedním z předních zpravodajských webů v českém mediálním prostředí, jehož historie se datuje již od 12. ledna 1998. Jeho existence je svědectvím o vývoji online zpravodajství a digitalizace médií v České republice, neboť na jeho počátku zde působilo jen malé množství internetových stránek a mnoho lidí nevěřilo v úspěch tohoto média. Od svého založení prošel portál mnoha transformacemi a inovacemi, realizovanými s ohledem na dynamicky se měnící potřeby a očekávání čtenářů. Svým čtenářům poskytuje komplexní informace z domácího i mezinárodního dění, a to včetně oblasti magazínů.¹² Jde o hlavní platformu v portfoliu společnosti MAFRA, a.s., představujícího největší multimediální dům na českém trhu, do kterého patří také tituly, jako jsou Lidové noviny, deník METRO, Cosmopolitan nebo Žena a život. v rámci tohoto mediálního konglomerátu a také díky jeho investicím se iDNES.cz stal klíčovou součástí digitálního zpravodajství.¹³

Šéfredaktorství iDNES.cz je od května 2018 svěřeno Matyáši Kaiserovi, zkušenému novináři a mediálnímu profesionálovi. Předtím působil jako vedoucí domácí a zahraniční redakce iDNES.cz a během své kariéry zastával pozice video editora, reportéra zpravodajství, vedoucího speciálních projektů, dramaturga a editora zpravodajství. Dlouholeté zkušenosti v oblasti médií, zejména z práce v rádiu Impuls, poskytují pevný základ pro řízení provozu jednoho z nejvýznamnějších online zpravodajských portálů v České republice.¹⁴

Součástí portálu je také jeho blogová sekce, která umožňuje široké veřejnosti publikovat své příspěvky. Tato sekce slouží nejen jako prostředek sebeprezentace, ale také jako platforma pro testování zájmu čtenářů. Pokud autor získá dostatečnou čtenářskou základnu, mohou být jeho blogové příspěvky publikovány i v knižní podobě prostřednictvím dohody s vydavatelem. iDNES.cz mu při tom poskytuje marketingovou podporu.

---

¹² O nás. *iDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/kontakty-redakce>

¹³ O společnosti. *Mafra* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx?%20cat=pouceni&y=mafra_all/pouceni.htm

¹⁴ Matyáš Kaiser. *APRA* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://apra.cz/lektori/matyas-kaiser/>

Každý autor však musí dodržovat kodex blogera iDNES.cz, který stanovuje etická pravidla a zásady. Ty se mohou měnit v souladu se změnami ve společnosti a ve způsobu získávání a zpracování informací. Kromě obecných zásad, dodržování pravdivosti a nediskriminace, se kodex zabývá i specifickými otázkami, jako je udržení integrity již publikovaných textů.¹⁵

Jedním z unikátních prvků blogové sekce iDNES.cz je systém tzv. karmy, který slouží jako ukazatel oblíbenosti blogerů a jejich příspěvků mezi čtenáři.¹⁶ Tento systém umožňuje čtenářům vyjádřit své preference a usnadňuje jim orientaci mezi dostupnými příspěvky. Navíc portál nabízí možnost získání statusu VIP blogera, který zaručuje významnou exponovanost na hlavní stránce blogu.¹⁷

Získání VIP statutu je výsledkem prestižního výběru prováděného redakcí iDNES.cz, přičemž je udělován osobám považovaným za významné hráče v různých oblastech blogosféry. Pro udržení tohoto postu je však nutné pravidelně přispívat novými příspěvky, a to minimálně jednou za tři až čtyři týdny.¹⁸

2.2 Parlamentní listy

Parlamentní listy, známé také jako Parlamentnílisty.cz nebo PL, jsou zpravodajským a komentátorským internetovým portálem, který začal fungovat v roce 2003 jako tištěný lobbistický časopis se stejným názvem. Původně si kladl za cíl „vytvářet mosty mezi veřejností, podnikatelskou sférou a státní správou“¹⁹, avšak v roce 2009, kdy přešel na online platformu, došlo ke změně strategie z úzkého profilu čtenářů na masovou obec.²⁰

---

¹⁵ Kodex blogera iDNES.cz. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://blog.idnes.cz/info/kodex-blogera-idnes-cz.Bg08040327>

¹⁶ Co je karma? *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://blog.idnes.cz/info/co-je-karma.Bg08110384>

¹⁷ Proč psát blog aneb Vy jste naše hvězda. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://blog.idnes.cz/info/proc-psat-blog-aneb-vy-jste-nase-hvezda.Bg08040326>

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ KUNDRÁ, Ondřej. Jak fungují Parlamentní listy. *RESPEKT* [online]. 2017, 19.3.2017 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/special/2017/dezinformace/most-na-druhy-breh>

²⁰ URBAN, Tomáš. Radikální listy? Web Parlamentnílisty.cz nasává rozhněvané čtenáře zleva i zprava. In: *Lidovky.cz* [online]. 2015, 2.8.2015 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/radikalni-listy.A150801_194657_ln-media_ELE

Během let se na vydavatelství Parlamentních listů podílelo několik subjektů. Začínalo to firmou Caneton s.r.o. (2003–2005), následovala R.E.M.BRAND s.r.o. (2005–2007), poté Grand Princ (2008–2010) a OUR MEDIA a.s. (2010–2023). v roce 2015 získal poloviční podíl Ivo Valenta, český podnikatel a politik, který je rovněž majitelem skupiny herního průmyslu SYNOT.²¹ v roce 2023 byl však web zakoupen nově vzniklou společností Naše Média, kde 80% podíl vlastní Marek Španěl a Slavomír Pavlíček. Dalšími vlastníky jsou Michal Voráček, Jan Holoubek a Jiří Čermák. Marek Španěl byl zařazen do kategorie „Forbes: 100 nejbohatších Čechů v letech 2021 a 2022“²² a společně s Pavlíčkem vlastní firmu Bohemia Interactive, nezávislé videoherní a vydavatelské studio založené v roce 1999. Šéfredaktorem je Marek Bláha, ex-šéfredaktor ve společnosti Centrum Holdings a ex-editor Hospodářských novin.

Jedná se o internetový portál s diskusním fórem, který umožňuje uživatelům zřídit si profil s dvěma variantami: občan nebo politik.²³ Jako občan může uživatel klást dotazy voleným zastupitelům, anonymně hodnotit volené zastupitele, veřejně vyjadřovat sympatie politikům, účastnit se diskusí pod redakčním obsahem a další. Pokud se chce jako nevolený zastupitel podílet na publikování obsahu, může svůj příspěvek zaslat na redakční e-mail. Jako politik má možnost publikovat články ve stanoveném termínu bez redakčních úprav, vkládat fotogalerie a videa, přidávat soubory ve standardních formátech, zakládat ankety, povolovat, zakazovat nebo moderovat diskuse pod svými příspěvky, přidělovat správu účtu libovolnému počtu Asistentů a další. Tento typ účtu je však vyhrazen pouze pro uživatele, kteří byli zvoleni v pravidelných volbách v České republice, jsou aktivními členy politických stran či hnutí, nebo jsou oficiálními kandidáty před volbami.

Zmíněné možnosti, které mají uživatelé na webu, mohou významně ovlivnit obsah i povahu diskusí na stránkách. Například umožnit politikům publikovat články bez redakčních úprav a moderovat diskuse pod svými příspěvky může vést

---

²¹ ČTK. Majitel Synotu senátor Valenta kupuje podíl v Parlamentních listech. *Hospodářské noviny* [online]. 2015, 15.4.2015 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-63864030-majitel-synotu-senator-valenta-kupuje-podil-v-parlamentnich-listech>

²² Marek Španěl - 100 nejbohatších Čechů 2022. *Forbes* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://forbes.cz/lists/nc22/marek-spanel/>

²³ Registrace. *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/registrace#/>

k jednostranné prezentaci názorů a omezení diverzity příspěvků. Pokud politici mají možnost zasahovat do diskusí a moderovat je, mohlo by docházet k potlačení kritiky. Důsledky se potom nepromítnou pouze v jednotlivých člancích či diskusích, ale i v celkové reputaci webu – pokud nemají uživatelé dostatek diverzity v názorech a dochází k určitému omezení svobody projevu, vede to k poklesu důvěryhodnosti a objektivity.

Toto médium svým vzhledem připomíná běžné zpravodajské platformy a jménem jakoby odkazuje na Parlament České republiky, avšak není s ním nijak spojeno. Kancelář Poslanecké sněmovny se ve svém prohlášení distancuje od tohoto internetového serveru.²⁴ Jedná se o velmi kontroverzní médium, které je spojováno s dezinformacemi a manipulacemi. Na rozdíl od běžných zpravodajských webových stránek nedává přílišný důraz na redigování textů nebo ověřování faktů prostřednictvím důvěryhodných zdrojů.

Dne 5. května 2021 byla na webu Českých Elfů publikována analýza Parlamentních listů jako dezinformačního zdroje, která poukazuje na praktiky PL v oblasti žurnalistiky a etického kodexu.²⁵ Dva bývalí novináři, Karel Goldmann a Jan Binder, poslali do Parlamentních listů dva zcela vymyšlené články bez jakýchkoliv zdrojů, a redakce je otiskla tak, jak přišly, aniž by se na cokoli dotazovala, kromě jmen autorů (ta ovšem novináři poskytly falešná). Ani s ověřováním identity neztrácela redakce čas. Vzhledem k dosahu Parlamentních listů (v roce 2021 byla jejich průměrná měsíční návštěvnost 6 000 000, v roce 2022 o něco méně, 5 750 000) považují Čeští Elfové tuto platformu „za jednoho z nejvýznamnějších emitentů informační toxicity v českém digitálním prostoru“.

Hlavním principem celého konceptu Parlamentních listů je vysoký dosah a rychlost publikace – cílem je poskytovat veřejnosti informace co nejdříve, ideálně v okamžiku, kdy se události dějí. PL se liší od ostatních zpravodajských médií v tom, že na tvorbě článků pracují i novináři či studenti téměř bez praxe a tato práce probíhá v průběhu celého dne, aby mohli poskytovat informace co v nejkratším časovém rámci.

---

²⁴ Kancelář Poslanecké sněmovny se distancuje od internetového serveru Parlamentní listy. *Poslanecká sněmovna* [online]. 2012, 23.4.2012 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/cms.sqw?z=3911>

²⁵ Analýza: Parlamentní listy jako dezinformační zdroj. *Čeští elfové* [online]. 2021, 5.5.2021 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://cesti-elfove.cz/analyza-parlamentni-listy-jako-dezinformacni-zdroj/>

Pokud jde o obsah samotný, internetový portál se zaměřuje na širokou škálu témat, včetně politiky, ekonomiky a společnosti. Čím se však skutečně vyznačují, jsou extrémně emotivní titulky, které neváhají používat vulgarismy. Tyto titulky mají za úkol dvě věci: 1) přilákat pozornost čtenářů a 2) vyvolat v nich emoce, které je přimějí otevřít a přečíst si daný článek. Tón je často kontroverzní a polarizující, zdůrazňují senzace a emoce, jak je patrné i z titulku článku: „Krampol politikům: Chytit za držku, kopnout do prdele a vyhodit. Hovada.“²⁶ Díky této strategii a skutečnosti, že web dává prostor téměř všem, včetně extremistů (jak uvedl Michal Voráček, mediální podnikatel, který investoval do Parlamentních listů na samém začátku), se stal jedním z nejnavštěvovanějších zpravodajských portálů v České republice. Nicméně tato popularita přichází za cenu nízké důvěryhodnosti. Články prezentují pouze jednu stranu pohledu, ignorují relevantní fakta a jsou často doplněny o komentáře a diskusní fóra; to webu dodává hybridní charakter podobný blogovým stránkám. v diskusních fórech se navíc objevují nenávistné a extrémistické komentáře.

---

²⁶ Krampol politikům: Chytit za držku, kopnout do prdele a vyhodit. Hovada. *Parlamentní listy* [online]. 2012, 22.1.2012 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/archiv/Krampol-politikum-Chytit-za-drzku-kopnout-do-prdele-a-vyhodit-Hovada-220579>

3 DEZINFORMACE

Dezinformace, jakožto fenomén systematického šíření nepravdivých či zavádějících informací s cílem manipulovat, formovat veřejné mínění či oslabit důvěru v instituce a média²⁷, představuje významnou výzvu pro současnou společnost. Tento jev není nový, má historii sahající až do poloviny 20. století. Byl spojen s několika významnými událostmi, včetně období druhé světové války, studené války a kampaně INFEKTION, která probíhala na začátku 80. let minulého století a připomíná anti-očkovací kampaně v průběhu posledních let. Termín INFEKTION je spojen s dezinformační kampaní, v níž sovětská služba Výbor státní bezpečnosti, známá jako KGB, šířila lživé informace o tom, že Spojené státy americké vyvinuly virus HIV, způsobující nemoc AIDS, jako součást výzkumného projektu na výrobu biologických zbraní v areálu Fort Detrick v Marylandu.²⁸

S rozvojem technologií získávají dezinformace nové rozměry, zejména schopnost rychle se šířit a oslovovat širší publikum. Virtuální společenství na sociálních sítích mohou vyvolávat silné davové chování bez potřeby fyzické přítomnosti osob. Relativní anonymita, kterou tyto platformy poskytují, vede k pocitu nedotknutelnosti a svobody. To povzbuzuje vyjadřování názorů a chování, které by v reálném fyzickém prostředí nebylo běžné.

V těchto skupinách, které často fungují jako potvrzovací mechanismy dezinformací, se objevuje jev nazývaný deindividualizace, kdy jednotlivec v davu ztrácí svou vlastní identitu a přijímá kolektivní. Sociální sítě nás navíc uzavírají do informačních bublin, v nichž se setkáváme pouze s obsahem, který algoritmy považují za relevantní pro naše zájmy.²⁹

Důležitou dynamikou v kontextu algoritmů je „ekonomie emocí“, to znamená, že platformy preferují emocionálně nabitý obsah před racionálním a faktickým obsahem.³⁰

---

²⁷ NEUMANNOVÁ, Šárka. Dezinformace. In: *Sociologická encyklopedie* [online]. 2012 [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Dezinformace>

²⁸ SELVAGE, Douglas. Operation “Denver”: The East German Ministry of State Security and the KGB’s AIDS Disinformation Campaign, 1985–1986 (Part 1). *Journal of Cold War Studies* [online]. 2019, 4(21), [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1162/jcws_a_00907, s. 82.

²⁹ TÁBORSKÝ, Jiří. v *síti dezinformací*. Grada, 2019, s. 119.

³⁰ MORAVEC, Václav a Ladislav DUŠEK. *Covid-19 infodemie*. Academie, 2022, s. 285.

Jedním z důsledků dezinformací je polarizace společnosti. Když jsou lidé vystaveni zkresleným informacím, dochází k rozštěpení společnosti na opačné tábory s neslučitelnými názory a hodnotami. Lidé se uchylují k informačním zdrojům, které potvrzují jejich existující názory a přesvědčení, a to nadále prohlubuje rozdíly mezi jednotlivými skupinami. Tento jev je podporován tzv. informačními bublinami, ve kterých algoritmy médií filtrují a doporučují obsah podle uživatelských preferencí. Tím dochází k větší ideologické segregaci než prostřednictvím přímého čtení zpravodajských webů.³¹

Dezinformace představují závažnou výzvu pro současnou společnost a vyžadují komplexní a multidisciplinární přístup k jejich řešení. Je nezbytné rozvíjet technologické nástroje pro detekci a omezení šíření dezinformací, posilovat mediální gramotnost, podporovat kritické myšlení a uplatňovat osvědčené postupy veřejného informování. Spolupráce mezi vládními institucemi, technologickým sektorem, akademickou obcí, neziskovými organizacemi a veřejností je klíčová pro úspěšný boj proti dezinformacím a pro ochranu demokratických procesů a posílení důvěry v média.

3.1 Misinformace

Důležitým pojmem v kontextu informačních poruch jsou misinformace, které lze definovat jako nepravdivý obsah šířený neúmyslně a bez manipulativního záměru. I přesto mohou mít takové informace škodlivé následky, protože vedou ke zkreslenému vnímání událostí a nesprávnému formování názorů.³²

Je důležité rozlišovat mezi misinformací a dezinformací. Zatímco dezinformace zahrnuje vytváření, prezentaci a šíření úmyslně klamných informací, misinformace často pramení z nedostatečné interpretace nebo nesprávného porozumění událostem.

Pro prevenci šíření nesprávných informací je nezbytné vzdělávat a informovat veřejnost o tom, jak rozpoznat misinformace a předcházet jim.

---

³¹ FLAXMAN, Seth. FILTER BUBBLES, ECHO CHAMBERS, AND ONLINE NEWS CONSUMPTION. *Public Opinion Quarterly*[online]. 2016, **51**(80) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1093/poq/nfw006>, s. 299.

³² PAMMENT, James. *The EU's Role in Fighting Disinformation* [online]. Carnegie Endowment for International Peace, 2020 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep26180.1.pdf>. Report.

3.2 Metody prevence a detekce dezinformací

V dnešní digitální éře je stále obtížnější odlišit pravdivé informace od dezinformací (i misinformací). Detekce těchto nepravdivých informací je klíčová pro udržení integrity a důvěryhodnosti informačního prostředí. Český autor Petr Nutil ve své knize *Média, lži a příliš rychlý mozek* zdůrazňuje, že dezinformace jsou a budou součástí internetového prostředí, které je svobodné, neregulované, a takové by mělo i nadále zůstat.³³ Přesto je důležité se jim bránit a zdárně je identifikovat. Mezi účinné metody patří mediální gramotnost, strojové učení, lingvistická analýza a fact-checking.

Před zaměřením se na jednotlivé metody definuji pojem „nová média“, který je klíčový v kontextu dezinformací v 21. století. Nová média představují transformaci mediálního prostoru, měnící dynamiku vztahu mezi uživatelem a médiem. Přecházíme k participativní kultuře, uživatelé zde aktivně spoluvytvářejí a sdílejí obsah, místo aby jen pasivně konzumovali informace. Americký expert na nová média Henry Jenkins zdůrazňuje, že konzumenti médií nejsou jen příjemci informací, ale aktivně se zapojují do transformace informačního toku skrze spolupráci a interakci. Dnes už média nejsou pouze v rukou tradičních televizních stanic a velkých novinových společností. Každý uživatel může tvořit a distribuovat obsah na internetu.³⁴ Participativní kultura tak nabízí ideální prostředí pro rychlé šíření dezinformací, protože umožňuje snadnou manipulaci s informacemi bez tradičních kontrolních mechanismů.

3.2.1 Mediální gramotnost

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 definuje mediální gramotnost jako „dovednosti, znalosti a porozumění, které občanům umožňují efektivní a bezpečné využívání médií“³⁵. Její role je v dnešní době klíčová a evropské země se proto snaží zvýšit mediální vzdělanost obyvatel, aby omezily šíření dezinformací.

Mediální gramotnost je stavebním kamenem, který umožňuje jednotlivcům kriticky posuzovat informace, rozlišovat mezi pravdivými, nepravdivými

---

³³ NUTIL, Petr. *Média, lži a příliš rychlý mozek*. Grada, 2018, s. 91.

³⁴ WU, Jing a Yu-mei WANG. Unpacking New Media Literacy. *Systemics, cybernetics and informatics* [online]. 2011, 9(2), [cit. 2024-06-17]. ISSN 1690-4524. Dostupné z: <https://www.iiisci.org/journal/pdv/sci/pdfs/ol508kr.pdf>, s. 85.

³⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808. 2018, s. 69-92.

a zkreslenými informacemi a identifikovat manipulativní techniky v médiích, jako jsou zkreslené titulky, selektivní prezentace informací nebo použití emocionálních apelů. Tento dynamický proces zahrnuje vzdělávání lidí o médiích a posilování schopnosti kriticky analyzovat a interpretovat mediální obsah. To se často provádí v rámci školních i mimoškolních workshopů, seminářů a kurzů. „Studenti“ se učí nejen kriticky posuzovat informace z různých zdrojů, ale také rozvíjet dovednosti pro práci s médii a pro kritické myšlení.

Toto vše je úzce spojeno s časem stráveným u televize a online; ten ovlivňuje každodenní fungování. Lidé, kteří tráví více času sledováním televize (průměrně čtyři nebo více hodin denně), projevují větší míru strachu a úzkosti a méně důvěřují ostatním, vnímají svět jako děsivé a nebezpečné místo.³⁶ Je zásadní si uvědomit, do jaké míry média ovlivňují naše chování a myšlení, protože dlouhodobé vystavování se médiím může vést k pasivnímu přijímání informací bez dostatečného rozboru a kritického myšlení.

UNESCO je aktivním účastníkem v oblasti mediálního vzdělávání, zejména prostřednictvím svého UNESCO MGIEP (Mezinárodního ústavu pro rozvoj vzdělávání v oblasti míru a udržitelného rozvoje). Tento ústav se zaměřuje na dosažení „Cílů udržitelného rozvoje (SDG)“ stanovených OSN.³⁷ Cílem programů UNESCO MGIEP je podpora sociálního a emocionálního učení a inovace digitální pedagogiky. Jedním z kurzů nabízených v rámci tohoto programu je „Mediální gramotnost: Podpora kognitivně-emocionálního přístupu“, který integruje sociální a emoční učení s kognitivními dovednostmi a akademickými znalostmi.

Kurz je navržen tak, aby studentům poskytoval hlubší porozumění mediální gramotnosti a pomáhal jim rozpoznat její význam v osobním životě a společnosti. Sestává ze šesti modulů, které zahrnují témata jako média a společnost, role mozku, předsudky a chování, zodpovědná konzumace médií, analýza mediálních zpráv, tvorba efektivních mediálních sdělení a boj proti nenávisným projevům.³⁸ Kurz

---

³⁶ GERBNER, George. Living With Television: The Violence Profile. *Journal of Communication* [online]. 1976, 26(2), [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1111/j.1460-2466.1976.tb01397.x, s. 191.

³⁷ UNESCO MGIEP. *UNESCO* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://mgiep.unesco.org>

³⁸ Media Literacy: Fostering a Cognitive-Emotional Approach. *FramerSpace* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.framerspace.com/course/media-literacy?cid=64abaf08b7cd65b91e426c11>

je samostatně řízený a interaktivní, s důrazem na aktivní zapojení studentů a podporu jejich komplexního rozvoje.

Taktéž je k dispozici široká škála online zdrojů pro vzdělávání v oblasti mediální gramotnosti, včetně webových stránek, vzdělávacích platforem, interaktivních kurzů a instruktážních videí. Tyto zdroje nabízejí informace, cvičení a praktické příklady pro rozvoj kritického myšlení a analýzy médií, často zdarma a přístupné podle individuálních potřeb. Univerzity po celém světě, například The University of Newcastle Australia, Arizona State University a University of Pennsylvania, nabízejí online kurzy na platformách Futurelearn, edX a Coursera. Online vzdělávání výrazně zvyšuje mediální gramotnost a podporuje informovanější a kriticky uvažující společnost.

Schopnost kriticky myslet a analyzovat informace je zásadní pro ochranu demokratických hodnot a svobodného rozhodování občanů. Zvýšená mediální gramotnost může snížit účinnost propagandy a dezinformačních kampaní a vytvořit společnost odolnější vůči manipulaci.

3.2.2 Strojové učení

V současné době se intenzivně rozvíjí snahy o vytvoření systémů založených na strojovém učení a algoritmech zpracování přirozeného jazyka (známé jako NLP) s cílem detekovat dezinformace a misinformace. NLP, jako jedno z odvětví umělé inteligence, umožňuje počítačům porozumět lidskému jazyku, interpretovat ho a generovat. Tato technologie je klíčová pro vývoj digitálních asistentů, strojový překlad, automatické sumarizace textů a detekci dezinformací a analýzu textových dat ve velkém měřítku.³⁹

Umělá inteligence⁴⁰ hraje v dnešní době klíčovou roli v boji proti dezinformacím. Strojové učení, jakožto podobor umělé inteligence, využívá matematické metody a algoritmy, které umožňují počítačovým systémům získávat informace ze vstupních dat a provádět úkoly bez explicitního programování.⁴¹ Tato

---

³⁹ SANTOS, Fátima C. Carrilho. Artificial Intelligence in Automated Detection of Disinformation: a Thematic Analysis. *Journalism and Media* [online]. 2023, 4(2), 679-687 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.3390/journalmedia4020043](https://doi.org/10.3390/journalmedia4020043)

⁴⁰ Umělou inteligenci lze definovat jako proces automatizace úkolů, které obvykle vyžadují lidskou inteligenci.

⁴¹ HAJIČ, Jan. Strojové učení. *CzechEncy* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/STROJOVÉ%20UČENÍ>

vědní disciplína dokáže analyzovat velké množství dat a identifikovat vzory, na jejichž základě lze vytvářet predikce.

V kontextu dezinformací představuje umělá inteligence významnou hrozbu, ale i potenciální spásu. Na jedné straně ztěžuje rozpoznání spolehlivosti informací a rozlišení mezi fakty a nepravdami, pokud je použita právě k tvorbě a šíření dezinformací. Na druhé straně může strojové učení analyzovat velké množství dat z různých zdrojů, identifikovat vzory šíření dezinformací a vytvářet modely pro jejich automatickou detekci. Algoritmy strojového učení mohou automaticky vyhledávat nebo kategorizovat podezřelý obsah, ať už jde o falešné zprávy, manipulativní titulky nebo zkreslené informace.⁴²

Využití strojového učení umožňuje vytvoření sofistikovaných modelů pro detekci dezinformací v reálném čase. Tyto modely, trénované na základě historických dat o šíření dezinformací, mohou být neustále aktualizovány podle nových informací a trendů.

3.2.3 Lingvistická analýza

Lingvistická analýza představuje alternativní nástroj v boji proti dezinformacím, jelikož identifikuje manipulativní techniky v jazyce, jako jsou emocionální apely, přehánění a zavádějící informace. Emocionální apely vyvolávají silné reakce u čtenářů, zatímco zavádějící informace (například oříznuté fotografie) zkreslují skutečnost. Analýza diskurzu a jazykových struktur odhaluje trendy v šíření dezinformací, včetně specifických frází a argumentačních strategií; to napomáhá jejich identifikaci a odhalování.

Nedávný výzkum, včetně studií Damstra et al. (2021)⁴³ a Horna a Adaliho (2017)⁴⁴, ukazuje, že manipulativní obsah má tendenci vyvolávat strach a nejistotu. Zmínění odborníci zjistili, že dezinformace ve zpravodajských médiích mající za cíl

---

⁴² SHU, Kai. Fake News Detection on Social Media: a Data Mining Perspective. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter* [online]. 19(1) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1145/3137597.3137600

⁴³ LEBERNEGG, Noëlle. Do You Speak Disinformation? Computational Detection of Deceptive News-Like Content Using Linguistic and Stylistic Features. *Digital Journalism* [online]. 2024 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1080/21670811.2024.2305792

⁴⁴ HORNE, Benjamin D. a Sibel ADALI. This Just In: Fake News Packs a Lot in Title, Uses Simpler, Repetitive Content in Text Body, More Similar to Satire than Real News. *Political Science* [online]. 2017 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1609/icwsm.v11i1.14976

vyvolat pobouření a znechucení a obsahují více emocionálních slov než pravdivý obsah. Další výzkum z roku 2021⁴⁵ ukázal, že negativně orientované falešné zprávy mají vyšší potenciál šíření než pozitivně zkrácené zprávy.

Titulky jsou klíčové pro rozlišování mezi falešnými a skutečnými zprávami. Klamavé titulky bývají nápadné, přehnané a často šíří paniku, známé jsou jako clickbait. Tyto titulky jsou delší a obsahují výrazné prvky jako velká počáteční písmena a vlastní jména, zatímco skutečné zprávy jsou stručnější. Klamavé titulky mají nižší lexikální rozmanitost, to se projevuje ve slovní zásobě a komplexnosti.⁴⁶

Je důležité zdůraznit, že lingvistická analýza má svá omezení, například neschopnost posoudit kontext, úmysl nebo politické motivace. Proto by měla být součástí širšího nástrojového souboru, který zahrnuje také fact-checking a kritické myšlení.

3.2.4 Prověření faktického tvrzení neboli fact-checking, Demagog.cz

Podle definice z Cambridge Dictionary je fact-checking procesem ověřování, zda jsou veškerá fakta v textu, novinovém článku, projevu atd. správná.⁴⁷ Jedná se o nedílnou součást informačního prostředí v boji proti šíření falešných informací. Přestože je fact-checking považován za klíčový nástroj žurnalistiky, studie provedená Oscarem Barrerou a jeho kolegy v roce 2021 naznačuje, že spíše upevňuje znalost faktů u již informovaných osob, než ovlivňuje pevná přesvědčení.⁴⁸

Bez prověřovacího procesu by bylo obtížnější rozlišit mezi pravdou a nepravdou v digitálním prostředí, které podléhá manipulaci a dezinformaci. Fact-checking poskytuje mechanismus, který nám umožňuje zpochybnit nepravdivé informace a přispívá k vytváření informačního prostředí založeného na faktech a pravdě.

---

⁴⁵ NICOLETA, Corbu. Fake News Going Viral: The Mediating Effect Of Negative Emotions. *Media Literacy and Academic Research* [online]. 2021, 4(2), 58-87 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z:

<https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-e58a2859-63c0-4877-8f9d-d8ade73b1155>

⁴⁶ Tamtéž jako ⁴⁶.

⁴⁷ Fact-checking. *Cambridge Dictionary* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z:

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fact-checking>

⁴⁸ BARRERA, Oscar a et al. Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics* [online]. 2018, 182(C) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1016/j.jpubeco.2019.104123

V českém prostředí vyniká webová stránka Demagog.cz, založená v únoru 2012 jako pokračování slovenského projektu Demagog.sk. Tato nezávislá platforma se zaměřuje na ověřování faktických tvrzení politických elit. Jejich analýzy odhalují nepravdivá a manipulativní prohlášení, která zkreslují veřejnou sféru. Demagog.cz získal řadu ocenění, včetně Novinářské ceny 2012 – ceny Google za inovativní občanskou online žurnalistiku a Křišťálové lupy, kde se pravidelně umísťuje v TOP10 v kategoriích projekt roku a veřejně prospěšná služba. Projekt, který nyní čítá 32 členů, včetně editorů, korektorů a analytiků, pracuje s pravdou a nepravdou jako s krajními póly. To zahrnuje i podkategorie, jako je „pravda s výhradou“, „zavádějící“ a v případě, kdy není možné najít zdroj tvrzení, „neověřitelné“. Demagog.cz využívá dva hlavní typy obsahu: a) diskuse, projevy či rozhovory a jejich části, které obsahují mnoho faktických výroků, a b) jednotlivé výroky obvykle nalezené na sociálních sítích jako jsou X, Facebook a Instagram.⁴⁹

Podobně jako Demagog.cz, jsou i další celosvětové platformy zcela závislé na možnostech, které jim poskytuje internet. Při vykonávání svých funkcí koordinátoři spoléhají na online dokumenty a veškeré ověřování informací je realizováno prostřednictvím online zdrojů. Výsledky jejich hodnocení jsou rychle zpracovány a zveřejněny na webových stránkách projektu, často během několika hodin od zahájení samotného procesu.

3.3 Infodemie covid-19

V kontextu diplomové práce je důležitý pojem infodemie, který získal na významu od počátku tisíciletí; tehdy jej poprvé užil lékař a odborník na zdravotnickou politiku Gunter Eysenbach. Infodemie a dezinformace jsou dva různé, avšak vzájemně propojené koncepty. Infodemie se používá pro situaci, ve které je k dispozici nadměrné množství informací, včetně těch falešných nebo zavádějících, jež mohou způsobit zmatení a nejistotu. Tento termín se často používá v kontextu pandemií, kdy šíření dezinformací a nesprávných informací může mít závažné důsledky pro veřejné zdraví a na účinnost opatření proti šíření nemoci. Dezinformace se odkazuje na úmyslné

---

⁴⁹ O nás. *Demagog.cz* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://demagog.cz/o-nas>

šíření falešných informací s cílem manipulovat veřejnost a může být součástí širší infodemie.⁵⁰

Původní výklad infodemie se zaměřoval na nadměrné množství neprověřených informací týkajících se určitého problému. Nicméně od té doby prošel tento pojem několika změnami, neboť lidstvo čelilo novým výzvám, zkouškám a informačním potřebám.⁵¹ Současná definice infodemie, jak ji formuluje Světová zdravotnická organizace (WHO), popisuje infodemii jako situaci, kdy je k dispozici příliš mnoho informací, zahrnujících falešné nebo zavádějící údaje, v digitálním i fyzickém prostředí během vypuknutí nemoci. Tato nadměrná informační zátěž ovlivňuje chování jednotlivců a společností, vyvolává pocit nedůvěry vůči zdravotnickým autoritám a může prodloužit nebo zesílit dopady nemoci tím, že lidem nedává jasné směrnice pro ochranu jejich zdraví.⁵²

Rozšířená digitalizace společnosti hraje v tomto procesu klíčovou roli, neboť umožňuje snadné šíření informací všemi směry. Každý jedinec má nyní možnost přispívat k informačnímu prostředí a šířit jak pravdivé, tak falešné informace pomocí internetu a sociálních médií.

Dalším dopadem digitálních médií je skutečnost, že nadměrné množství informací ovlivňuje jejich efektivní zpracování v mozku. Tento jev je znám jako informační přetížení, které nastává v situaci, kdy naše kognitivní funkce nedokáží zpracovat veškeré dostupné informace. To může mít za následek neschopnost rozhodovat se a rozlišovat mezi potenciální dezinformací a pravdivými informacemi. Podle studie⁵³ provedené trojicí Haeyeop Song, Jaemin Jung a Youngju Kim má přijímání takového množství informací za následek obtíže při jejich zpracování a zvyšuje míru únavy. Dále bylo prokázáno, že dlouhodobé vystavení se informačnímu přetížení může vyvolat u jednotlivců pocity úzkosti a stresu.⁵⁴

---

⁵⁰ MORAVEC, Václav a Ladislav DUŠEK. *Covid-19 infodemie*. Academie, 2022, s. 38.

⁵¹ Tamtéž s. 39.

⁵² Infodemic. *World Health Organization* [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1

⁵³ SONG, Haeyeop a et al. Perceived News Overload and Its Cognitive and Attitudinal Consequences for News Usage in South Korea. *Sage Journals* [online]. 2016, **94**(4) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1177/1077699016679975

⁵⁴ MORAVEC, Václav a Ladislav DUŠEK. *Covid-19 infodemie*. Academie, 2022, s. 43.

Tato dynamika výrazně ovlivňuje vnímání a interpretaci informací ve společnosti a klade zvláštní důraz na potřebu efektivního řízení toku informací během zdravotních krizí.⁵⁵

3.4 Dezinformace v České republice

Pro úvod je zde relevantní je analýza⁵⁶ provedená Ústavem empirických výzkumů STEM. Ta poskytuje vhled, jak jsou na tom obyvatelé České republiky s dezinformacemi a jak si vybírají relevantní zdroje informací. Spojuje informace ze sociologického průzkumu STEM (omnibus) z roku 2019, průzkumu mediální gramotnosti STEM/MARK pro Českou televizi a kvantitativní data z průzkumu organizace Anthropictures. Analýza se zabývá vztahem mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím v České republice. Z provedených analýz vyplývají následující klíčové závěry:

- a) Pouze čtvrtina Čechů/Češek je schopna v předloženém článku adekvátně rozpoznat, zda jsou dodržována základní pravidla objektivního a vyváženého zpravodajství.
- b) Většina populace v Česku si nevěří, že dokáže najít a identifikovat spolehlivé informace; to souvisí s nižší důvěrou v média obecně a menším zájmem o aktivní výběr zpravodajství.
- c) Zvyšování mediální gramotnosti neznamená vždy vyšší důvěru k médiím nebo výběr kvalitnějších zdrojů. Vyšší mediální gramotnost vede ke kritičtějšímu zkoumání všech médií a v některých případech i k volbě manipulativních zdrojů. Zatímco část populace s nižší mediální gramotností důvěruje médiím z neznalosti alternativ nebo zvyku.
- d) Je obtížné měřit důvěru v média, ale data naznačují, že není nízká. Nejdůvěryhodnější média, jako jsou veřejnoprávní, si udržují důvěru více než tři čtvrtin populace.
- e) I když většina občanů deklaruje potřebu kvalitní žurnalistiky, pouze malá část respondentů pravidelně dbá na výběr nejspolehlivějšího zpravodajství.

---

⁵⁵ Tamtéž s. 39.

⁵⁶ KOPECKÝ, Kamil. *Nová analýza zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím*. STEM, 2019. Analýza.

- f) Většina občanů nemá jasnou představu o fenoménu dezinformací a pouze menší část se cítí jistě, jak se bránit dezinformační manipulaci.
- g) Data ukazují, že rozdíl mezi mladšími a staršími skupinami není tak markantní. Skutečný rozdíl se projevuje spíše v genderových, pracovních a vzdělanostních kategoriích.

Vzhledem k tomu, že většina populace nemá jasnou představu o fenoménu dezinformací a jen malé procento se cítí jistě v tom, jak se bránit dezinformační manipulaci, je evidentní, že řešení problematiky je prioritou. Je nezbytné věnovat více pozornosti osvětě a vzdělávání veřejnosti o rozpoznávání dezinformací.

V oblasti ochrany svobody, suverenity a liberální demokracie vyniká nevládní a apolitický institut Evropské hodnoty z.s. Jeho hlavním cílem je podpora liberální demokracie, právního státu a transatlantického spojení České republiky. Od roku 2005 se zaměřuje na výzkum a vzdělávání; vydávání odborných publikací a komentářů pro média, pořádání konferencí, seminářů a školení především pro odbornou veřejnost.⁵⁷ Vedoucím ředitelem je Jakub Janda, důstojník Aktivní zálohy Armády ČR v rámci Velitelství kybernetických a informačních sil, který působil jako konzultant českého vládního Auditů národní bezpečnosti v letech 2016–2017, zabývajícího se vlivem cizích mocností. Jeho specializací je evropská politika vůči Rusku a Číně, se zaměřením na reakci demokratických států na nepřátelské vlivové operace.⁵⁸

Jejich projekt nazvaný „Disinformation Resilience Dialogue: Lesson Learned From Central And Eastern Europe E-Learning“ se zaměřuje na šíření dezinformací (nejen) v České republice. Analyzují problematiku dezinformací týkající se Ruska, covidu-19 a tzv. kauzy Vrbětice. Výzkum ukazuje, že české a slovenské dezinformační weby sdílejí mnoho společných charakteristik. Vyznačují se absencí objektivní a etické žurnalistiky a často chybí transparentnost ohledně způsobu organizace a financování. v České republice je identifikováno přibližně 40 takových webů, z nichž některé se vyznačují zapojením politických osobností.

---

⁵⁷ O nás. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/about-us/>

⁵⁸ Jakub Janda. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/about-us/our-team/jakub-janda/>

Průzkum⁵⁹ české dezinformační scény byl proveden pomocí SWOT analýzy, a to zejména v kontextu Ruska a ruské agrese, ale poukazuje na celkovou problematiku dezinformací v Česku. Identifikovaly se silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby v oblasti dezinformační obrany.

Silnou stránkou České republiky je existence několika organizací, které se touto problematikou zabývají. Jednou z nich je již zmíněný Demagog.cz. Další je skupina nazývaná Čeští elfové, která se zformovala v roce 2018 pod vedením Bohumila Kartouse, inspirací pro její vznik byly pobaltské státy. Cílem Českých elfů je vytvořit funkční těleso na občanské bázi bez jakéhokoli finančního zázemí. Tato skupina působí jako protipól tzv. trollů, kteří šíří propagandu a dezinformace. Jejich hlavním úkolem je analyzovat cizí dezinformační kampaně a sledovat způsoby, jakými se tyto kampaně šíří prostřednictvím emailů, dezinformačních webů a sociálních médií.

Slabou stránkou je určitá nepřipravenost a nejednotnost ve vládních institucích a vzdělávacím systému. Neexistuje žádný komplexní přístup, který by dokázal kontrolovat tok informací a rychlost šíření škodlivých sdělení. Dochází k nedostatečné koordinaci mezi jednotlivými ministerstvy ohledně komunikace s veřejností. Navíc státní orgány mají omezené možnosti analyzovat šíření dezinformací v přiměřeném časovém horizontu. Příkladem je Centrum proti hybridním hrozbám v rámci Ministerstva vnitra, které nemá dostatečné kapacity ani schopnost překonat velké dezinformační kampaně. Podobně není situace ideální ani ve vzdělávacím systému, kde zatím není patrný výrazný úspěch v tréninku kritického myšlení a mediální gramotnosti. Navíc i některá česká média, zejména bulvární a ta vlastněná velkými a významnými jmény, byla zapojena do dezinformačních kauz. To je částečně způsobeno tlakem na rychlost a kvantitu faktů před objektivitou a kvalitou. Redaktoři a ověřovatelé faktů jsou pod časovým tlakem a často se spoléhají na informace ověřené externími aktéry, jako jsou tiskové agentury, organizace nebo tiskové zprávy.

V oblasti příležitostí (avšak to lze také považovat za potenciální hrozbu, neboť nedošlo k očekávanému pozitivnímu vývoji) je zmíněno zřízení funkce zmocněnce pro oblast médií a dezinformace, který bude působit přímo v Úřadu vlády jako poradní

---

⁵⁹ Disinformation resilience dialogue: lessons learned from central and eastern europe e-learning. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/our-programs/security-academies/e-learnings/e-learning-disinformation-resilience-dialogue-lessons-learned-from-central-and-eastern-europe/>

orgán. Jeho úkolem bude především komunikovat s příslušnými ministry a vedoucími pracovníky orgánů státní správy a spolupracovat se složkami zabývajícími se médii a dezinformacemi a sledovat jejich činnost. Tato pozice byla vytvořena v březnu 2022 a byl na ni dosazen Michal Klíma. Nicméně, podle aktualizace na oficiálních stránkách vlády České republiky ze dne 15. února 2023 byla tato funkce zrušena k 16. únoru 2023.⁶⁰ Michal Klíma čelil kritice kvůli svému Akčnímu plánu pro členění dezinformacím a ztratil důvěru vlády, zejména kvůli nedostatečné transparentnosti vůči veřejnosti a nedostatečné efektivitě v prosazování změn. Pozice byla následně zrušena a její agenda byla převedena na národního bezpečnostního poradce Tomáše Pojara. Pod jeho vedení nyní spadají záležitosti hybridních hrozeb, dezinformací a dalších závažných bezpečnostních problémů, současně koordinuje i práci tajných služeb.⁶¹

Právní opatření týkající se šíření dezinformací bylo předmětem mnoha diskusí a byl dokonce navržen zákon s názvem „Zákon o omezení šíření obsahu ohrožujícího národní bezpečnost online“.⁶² Tento zákon se několikrát objevil v médiích a mnozí občané i online platformy vyjádřili obavy z možné cenzury. Michal Klíma, bývalý zmocněnec, naznačoval práci na legislativní úpravě týkající se šíření dezinformací. Avšak v první polovině roku 2022 politici tento návrh odmítli a zdůraznili, že se tato problematika řeší pouze na teoretické úrovni. Od té doby nedošlo k žádnému posunu v přípravě či přijetí tohoto zákona.⁶³

3.4.1 Covid-19 a dezinformační vlna roku 2020

Ve výroční zprávě společnosti Evropské Hodnoty z.s. za rok 2022 o stavu české dezinformační scény se konstatuje, že jejím jádrem je přibližně 40 aktivních dezinformačních webů, ale toto číslo se neustále mění v důsledku častých zániků starých a vzniků nových. Nejvyšší počet těchto webů byl zaznamenán právě v roce

---

⁶⁰ Vládní zmocněnec pro oblast médií a dezinformací. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zmocnenci_vlady/vladni-zmocnenec-pro-oblast-medii-a-dezinformaci-194841/#

⁶¹ DOHNALOVÁ, Anna. Klíma končí jako zmocněnec pro oblast médií a dezinformací. U vlády ztratil důvěru. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/michal-klima-konci-ve-funkci-zmocnenec-pro-oblast-medii-a-de/r~29719f02ad2711eda25a0cc47ab5f122/>

⁶² Poskytnutí informace - návrh zákona. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informace-navrh-zakona-o-omezeni-sireni-obsahu-ohrozujiciho-narodni-bezpecnost-online.aspx>

⁶³ SZTEFKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a dezinformace*. Brno, 2023. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

2020 v důsledku koronavirové krize, kdy jejich počet dosáhl 51. Dezinformační weby zahrnují širokou škálu typů, od těch, které provádějí svou práci sofistikovaně, vytvářejí vlastní obsah a cíleně manipulují informacemi, až po ty, které pouze šíří nahromaděný obsah dále. Společným prvkem těchto webů je absolutní ignorace etického novinářského kodexu a nedostatek snahy o objektivní žurnalistiku.

Během celého roku 2020 bylo publikováno více než 55 tisíc článků, které obsahovaly klíčová slova *covid*, *covid-19* nebo *koronavirus*. První dezinformační vlna začala mezi lednem a únorem 2020 a pokračovala až do léta téhož roku. Mezi nejdiskutovanější témata patřila spekulace o původu a šíření viru, zlehčování situace a nedodržování opatření, obviňování EU, manipulativní nebo lživé popisy situace v Rusku a Číně, teorie o škodlivosti vakcín, konspirace o plánovém vytvoření pandemie tzv. globálními elitami a spojení covidu s 5G sítěmi.

4 MANIPULACE

V éře digitálního věku se před námi otevírá prakticky nekonečné pole možností pro komunikaci a sdílení informací. Internet a sociální média přinesly nepředstavitelné výhody pro rychlou a globální výměnu myšlenek a názorů. Avšak tato revoluce s sebou přináší i temnou stránku, jíž jsou manipulace a šíření dezinformací.

Je zásadní si uvědomit, že svoboda slova na internetu má své meze, a že manipulace představuje reálnou hrozbu, jež může ohrozit demokratické hodnoty a společenskou stabilitu. Proto je nezbytné aktivně podporovat metody pro její detekci a eliminaci.

4.1 Manipulace a manipulační techniky v online prostředí

Podle definice z Cambridge Dictionary je manipulace akt ovládnutí někoho nebo něčeho ve svůj prospěch, často nespravedlivě nebo nečestně.⁶⁴ Tento fenomén je zakořeněn v lidské povaze a často se projevuje ve formě různých strategií, které mají za cíl ovlivnit myšlení a rozhodování druhých. Existuje zásadní rozdíl mezi manipulací v reálném životě a manipulací na internetu. V reálném světě jsou manipulační taktiky obvykle spojeny s osobní interakcí, emocionálním vlivem a verbální komunikací, která může být doprovázena neverbálními signály a gesty. To může zahrnovat lži, klamání, vydírání, vytváření falešných dojmů a entit nebo využívání emocionálních tlaků. Na internetu je však taková komunikace často anonymní, probíhá prostřednictvím textu a médií, a umožňuje manipulátorům skrýt svou identitu, a tak působit bez přímé odpovědnosti za své činy.

Stává se čím dál obtížnější rozeznat mezi autentickým obsahem a manipulativními technikami, které jsou nám prezentovány online. Manipulátoři aplikují rozmanité strategie a taktiky, aby upoutali naši pozornost a přiměli nás navštívit jimi požadovaný obsah. K dosažení svých cílů často využívají tzv. „clickbait“, tedy formu titulků, která láká uživatele ke kliknutí, například „Zaručeně nejlepší způsob, jak zhubnout do tří dnů“ nebo „9 z 10 Američanů se o tomto mýlí“. Nadpisy upoutají pozornost především tím, že nezveřejní všechny informace, a tak vyvolávají

---

⁶⁴ Manipulation. *Cambridge Dictionary* [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/manipulation>

zvědavost návštěvníků stránek a touhu získat chybějící údaje. Tento jev je popsán ve výzkumu o psychologii informačních mezer a teorii zvědavosti, podle které narůstá zvědavost, když si uvědomujeme, že nám něco chybí, a chceme to zjistit – právě toto je zárukou účinnosti clickbaitu.⁶⁵ Titulky bývají cíleně navrženy tak, aby zahrnovaly prvky překvapení, tajemství nebo kontroverze, a zároveň jsou kombinovány se snadným přístupem k obsahu. Kromě toho jsou clickbaitové titulky kombinovány s vizuálními prvky, jako jsou atraktivní obrázky nebo video náhledy, které ještě zvýrazňují jejich atraktivitu. Takový obsah se následně šíří prostřednictvím sociálních médií rychleji.

Zmíněná kontroverze je taktéž prvkem v kontextu polarizace, která představuje druhý účinný nástroj k zaujetí pozornosti čtenáře, a je zároveň důležitou rétorickou technikou. Polarizace spočívá v prezentaci tématu nebo události tak, aby vyvolala kontroverzi a rozdělila společnost na různé tábory. Tento jev je součástí lidské tendence hledat symetrii a dělit problémy do dvou protichůdných skupin, jako jsou „dobří“ versus „špatní“ nebo „my“ versus „oni.“ Polarizace může úzce souviset se zkreslením informací, kdy jsou fakta prezentována selektivně tak, aby podpořila určitý narativ nebo stanovisko.⁶⁶

Manipulace tedy získává v internetovém prostředí zcela nový rozměr. Svět blogů, sociálních sítí a online komunikace slouží jako ideální podhoubí pro manipulaci, která zde může probíhat snadněji a efektivněji než v jiných prostředích. Lidé vyhledávají názorové skupiny a obsahy, které podporují jejich již existující přesvědčení. Tento jev je známý jako konfirmační či kognitivní zkreslení – tendence lidí považovat za spolehlivé a důvěryhodné takové informace, které potvrzují jejich již existující přesvědčení.⁶⁷ Manipulátoři často využívají tyto kognitivní procesy k dosažení svých cílů. Jejich úspěch spočívá v tom, že lidské vnímání je úzce spojeno s našimi mentálními a myšlenkovými vzory.

Mezi strategie online manipulátorů patří využívání algoritmů – složitých matematických vzorců a systémů, které určují, jaký obsah je prezentován. Algoritmy sociálních sítí sledují, analyzují a využívají chování uživatelů v online prostředí,

---

⁶⁵ POTTHAST, Martin. *Clickbait Detection*. European Conference on Information Retrieval, 2016.

⁶⁶ Polarizace. *Bez faulu* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/kognitivni-zkresleni/polarizace/>

⁶⁷ SIBONY, Oliver. *CHYSTÁTE se UDĚLAT STRAŠNOU CHYBU!*. Jan Melvil Publishing, 2020, s. 14..

zaměřují se na interakce a popularitu obsahu. Manipulátoři využívají koordinaci více uživatelských účtů, která vede k zvýšenému počtu komentářů, sdílení a „To se mi líbí“, čímž podporují propagaci daného příspěvku a zvyšují doporučení požadovaného obsahu ostatním uživatelům.⁶⁸ Amplifikační účty mohou být buď reálné osoby, které se více angažují a tím stimulují algoritmus, nebo se může jednat o tzv. „boty“.

Boti jsou automatizované účty, naprogramované tak, aby vykonávaly určité úkoly na sociálních sítích, jako je zveřejňování obsahu nebo odesílání zpráv a komentářů. Hrají klíčovou roli v manipulaci na sociálních médiích, tím že se snaží vytvářet dojem trendy obsahu a přehlušovat případné opoziční hlasy.⁶⁹

Dalším relevantním pojmem internetové manipulace je využití heuristiky v rozhodovacích procesech. Heuristika představuje používání mentálních zkratk, které jednotlivci aplikují, aby snížili kognitivní náročnost vyžadovanou k řešení složitých rozhodnutí. Mentální zkratky zahrnují odhady, intuici, a zdravý rozum.⁷⁰ Vzhledem k tomu, že sociální sítě a blogy generují obrovské množství obsahu, který uživatelé musí zpracovat a vyhodnotit, často se čtenáři uchylují k heuristickým postupům jako ke způsobu, jak kompenzovat přetížení informacemi.

4.2 Válečné metafory jako prostředek strachu

V rámci svého díla *Poetika* definoval Aristoteles metaforu jako „přenesení jména na něco jiného, a to buď z rodu na druh, nebo z druhu na rod, nebo z druhu na druh, nebo podle analogie.“⁷¹ Z této definice by metafora mohla být chápána jako něco neobvyklého a převážně spojeného s literární tvorbou a řečnickými figurami. Nicméně skutečnost je opačná. v díle *Metafory, kterými žijeme* z roku 1980 je představen

---

⁶⁸ KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. *Sociální sítě (Úvod do problematiky)*. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2023, s. 25.

⁶⁹ BONNETT, Simone. The Dangers of Social Media Manipulation and Its Impact on Society. *LikedIn* [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/dangers-social-media-manipulation-its-impact-society-simone-bonnett->

⁷⁰ SAMPLE, C a et al. a Cultural Exploration of Social Media Manipulators. *Journal of Information Warfare* [online]. 2018, 17(4), [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26783827>, s. 59.

⁷¹ DVOŘÁK, Martin. *Metafora v díle Vladimíra Holana*. České Budějovice, 2020. Disertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 15.

inovativní přístup k metaforickým pojmům, jakožto „obyčejnému pojmovému systému, v jehož rámci jednak myslíme, jednak i jednáme.“⁷²

Autoři zmíněné knihy, George Lakoff a Mark Johnson, nabídli i nové rozdělení metafor, které zahrnuje tři hlavní typy. Prvním z nich jsou orientační metafoery, které spojují pojmy s lidským tělem v prostoru a poskytují jim prostorovou orientaci. Například v metafoře „Dnes se mi zvedla nálada.“ je pojem „štěstí“ orientován směrem nahoru. Druhým typem jsou ontologické metafoery, které se snaží přiblížit abstraktní jevy pomocí zkušeností s fyzickými objekty. Příkladem může být metafora „Inflace snižuje naši životní úroveň.“ Třetím typem jsou strukturní metafoery, ve kterých je pojem strukturován na základě jiného. Jedním z takových příkladů je užití právě válečných metafor v diskurzu, jako je například „Napadl každou slabinu v mé argumentaci.“

V mediálním diskurzu jsou válečné metafoery všudypřítomné – nalezneme je v politických projevech, médiích i reklamních kampaních. Používají se jak při boji s nemocemi, tak s drogami a dalšími sociálními problémy; „válka proti drogám“ se stala v USA tématem už před časem, a mnozí prezidenti přistupovali k této problematice s válečnými lingvistickými prvky. Příkladem může být Richard Nixon, který v roce 1971 vyhlásil slavnou válku drogám, jež se staly největším americkým veřejným nepřítelem. Aby bylo možné proti tomuto nepříteli bojovat a porazit jej, bylo nutné zahájit novou a úplnou ofenzívu. Použití válečných metafor v tomto kontextu udělalo problémy drogové závislosti pro občany USA srozumitelnějšími; bylo možné lépe vystihnout hlavní problémy a souvislosti s drogovou problematikou. Válečné metafoery umožňují lidem využít to, co znají (fungování války, existenci vojska, nepřítel, taktik atd.), jako mentální model k přemýšlení o složitém problému, který postrádá jasně definované hranice a řešení.

Pro dosažení maximální účinnosti, musí metafoery splňovat tři klíčové aspekty⁷³, a právě válečné metafoery v tomto ohledu naplňují všechny tyto požadavky. Za prvé, zdrojová doména musí vyvolávat v mysli významnou znalostní strukturu nebo pocit. Válka poskytuje jasně definované schéma, ve kterém dochází k boji mezi

---

⁷² LAKOFF, George a Mark JOHNSON. *Metafoery, kterými žijeme*. Host, 2002, s. 19.

⁷³ FLUSBERG, Stephen J. a et al. *War metaphors in public discourse* [online]. 2018, 33(1), [cit. 2024-06-17].

Dostupné z: doi:10.1080/10926488.2018.1407992, s. 10.

protichůdnými silami nebo účastníky a současně je vytvořeno jasné rozdělení mezi „námi“ (dobro) a „nepřítelem“ (zlo). Stejně tak je zjevná hierarchie vojenských sil a cíl války: vítězství dobra. Ideálním příkladem je právě pandemie koronaviru, když zdravotníci bojovali v první linii proti šíření a dopadu covid-19. Zdravotníci, jako představitelé dobra, jsou ve válce proti viru, tedy zlu s cílem jej porazit.

Je dále rovněž důležité, aby tato schematická znalost byla dobře známá u mluvčích jazykové komunity. Povědomí o válce je široce rozšířené; mnoho lidí mělo osobní zkušenosti s válkou, zatímco jiní se s ní seznámili skrze filmy, seriály, dokumenty nebo knihy. Války formovaly společensko-politickou krajinu, definovaly historické mezníky, a i dnes mají silný vliv na světové události.

Třetím aspektem je vhodnost porovnání cíle se zdrojovou doménou v daném jazykovém kontextu. Běžná témata diskusí mohou vyvolávat podobné emoce, od sporů a sportu po vztahy, politiku a zdravotní péči. v průběhu pandemie se např. objevovaly příspěvky o prioritizaci pacientů na základě dostupných prostředků a potřebnosti – stejně jako v době války, kdy jsou zdroje omezené a musí být rozděleny efektivně. Podobně musí zdravotníci pracovat v náročných podmínkách, často čelí nebezpečí a stresu a vyžaduje se soudržnost a spolupráce mezi jednotlivci.

Úspěch válečných metafor spočívá především ve vyvolávání emocí u čtenářů, primární emocí zneužitou k manipulaci je obvykle strach, který je v kontextu boje hmatatelný a zároveň je jednou z nejsilnějších emocí. Tímto způsobem dokáže správně formulovaný titulek nebo fráze zaujmout pozornost čtenářů a zanechat v jejich mysli dlouhotrvající dojem. Pozitivním důsledkem je situace, ve které takové jazykové obraty mohou pomoci lidem lépe rozpoznat hrozbu, již nemoci představují pro veřejné zdraví, a následně vést k pozitivním změnám v jejich chování (například pravidelným umýváním a dezinfekcí rukou). Nicméně může dojít i k negativním dopadům – podle studie provedené Degnerem a spol. v roce 2003⁷⁴ trpěli lidé, kteří svůj proces s rakovinou vnímali jako boj, většími depresemi a úzkostmi během léčby než ti, kteří jej považovali za cestu.

---

⁷⁴ DEGNER, Lesley F. a et al. Information Needs and Decisional Preferences in Women With Breast Cancer. *The Journal of the American Medical Association*[online]. 1997, 277(18), 1485-1492 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1001/jama.1997.03540420081039

Jejich využitím v mediálním diskurzu vzniká jeden z hlavních problémů: potenciální zneužití k manipulaci veřejného mínění. Tyto metafory bývají záměrně provokativní a emocionálně nabitě, a to může způsobit polarizaci společnosti a oslabení schopnosti kritického myšlení. Jak již bylo zmíněno dříve, metafory pomáhají zjednodušovat složité problémy, s nimiž se společnost potýká. To může také ale vést k potlačování informací, bránění hlubšímu porozumění dané problematice a snižování diverzity pohledů.

Problémy spojené s užíváním válečných metafor nejsou omezeny pouze na jejich aktuální dopad na společnost, ale mají také dlouhodobé důsledky. Tyto metafory mohou vést k dehumanizaci a ztrátě empatie vůči lidem, kteří jsou vnímáni jako „nepřátelé“. To následně vede k eskalaci konfliktů, místo toho, aby se hledaly cesty k dialogu a porozumění. Během pandemie covidu-19 jsme byli svědky mnoha vyhocených situací, například v souvislosti s nošením roušek. Jako příklad lze uvést událost z roku 2020, kdy došlo k fyzickému napadení cestujícího ve vlaku kvůli nesprávně nasazené roušce, jak informovala ČT24 ve svém příspěvku „České dráhy začaly interně řešit konflikt mezi vlakvedoucím a cestujícím, který neměl správně nasazenou roušku“.⁷⁵

Důležité je, že takové metafory mohou přispívat k normalizaci, a dokonce až glorifikaci, násilí v naší kultuře. Když je pandemie prezentována jako válka, existuje riziko, že se konfliktní situace stanou běžnými a snáze akceptovatelnými. Lidé mohou být více nakloněni k přijímání agresivních reakcí vůči těm, kteří se nepřizpůsobují. Namísto hledání kompromisů a konstruktivních řešení mohou lidé upřednostňovat konfrontační přístup a útoky na ty, kteří mají odlišné názory.

4.3 Metody prevence a detekce manipulace

Manipulace na internetu představuje vážnou hrozbu pro soudobou společnost, snaží se ovlivnit naše myšlení, chování a volby, a to často skrytými a neetickými metodami. Boj proti ní je komplexní a dlouhodobý úkol, jehož řešení není jen na jednotlivci.

---

⁷⁵ MEICHSNER, Jan. České dráhy řeší napadení ve vlaku kvůli roušce. Lidé nařízení porušují denně, říká dopravce. *ČT 24* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ceske-drahy-resi-napadeni-ve-vlaku-kvuli-rousce-lide-narizeni-porusuji-denne-rika-dopravce-42639>

4.3.1 Mediální gramotnost

Mediální gramotnost je klíčovým prvkem pro efektivní fungování uživatelů na internetu. Bez ní není možné se adekvátně pohybovat sociálními sítěmi ani se účinně orientovat v digitálním prostředí obecně. Mediální gramotnosti je věnováno hodně prostoru v podkapitole 3.2.1, zde se zaměřuji především na další aspekty boje proti manipulaci na internetu.

4.3.2 Podpora důvěryhodných médií

Důležitým aspektem v boji proti manipulaci na internetu jsou média, která sledujeme a z nichž konzumujeme informace. Poskytnutím podpory nezávislým a objektivním médiím lze vytvořit prostředí, ve kterém je menší prostor pro manipulaci. Tato opatření mohou přispět k tomu, aby média lépe plnila svou roli ve společnosti, jíž je poskytování objektivních informací.

Existuje široké spektrum opatření, která by mohla být vedena vládními orgány a institucemi. Vláda by mohla poskytovat finanční podporu nezávislým médiím prostřednictvím dotací, grantů nebo daňových úlev. Tímto způsobem se snižuje závislost médií na korporátních sponzorech nebo politických zájmech. Navíc podpora nových, nezávislých médií může přinést do mediálního prostředí nové perspektivy a zvýšit konkurenci. To povede ke zlepšení kvality a objektivnosti zpravodajství.

Důležitým opatřením je podpora transparentního vlastnictví médií, jež může přispět k jejich důvěryhodnosti. Zveřejňování informací o vlastnictví médií a jejich financování umožňuje veřejnosti lépe posoudit jejich nezávislost a objektivitu.

Vláda může také zavést systém označování ověřených médií nebo certifikačního programu, který by pomohl veřejnosti identifikovat důvěryhodné zpravodajské zdroje. Tato opatření by zvýšila důvěru veřejnosti v mediální prostředí a posílila jeho schopnost poskytovat objektivní a spolehlivé informace.

4.3.3 Manipulátoři.cz

Publicistický web Manipulátoři.cz vznikl v roce 2015, šest let na to i sesterský web Faktické.info zaměřující se na fakt-checking. v roce 2023 došlo ke splynutí obou webů. Hlavním mottem celého projektu je „na faktech záleží“, neboť autoři věří, že zamlžování faktů nemůže přinést nic dobrého. Zásadou je, že se jejich tvrzení zakládají na ověřitelných a doložených faktech, nikoli na pouhých domněnkách. Projekt je od roku 2019 zapsán jako spolek a požádal o živnostenské oprávnění

například na vydavatelskou nebo reklamní činnost, byl založen transparentní účet, protože je financování projektu náročné.⁷⁶

Projekt spoluzaložil a za jeho projektové řízení zodpovídal Petr Nutil – grafik, žurnalista, spisovatel, který publikoval práce *Média, lži a příliš rychlý mozek* (2018) či *Jak neztratit rozum v nerozumné době* (2020). Založil jej spolu s Ondřejem Férem, který fungoval jako publisher webu a původní profesí byl novinář. Dnes se věnuje publicistice a literatuře faktu s námořní, válečnou a historickou tematikou. v roce 2020 oba opustili své pozice, aby se posunuli dál a věnovali se komerční a strategické komunikaci.⁷⁷

Od srpna roku 2017 zastává pozici šéfredaktora Jan Cemper (majitel celého stejnojmenného projektu Manipulátoři.cz), český novinář a publicista, který se aktivně angažuje v problematice dezinformací a hoaxů. Díky projektu se podílel na školních přednáškách a školeních Ministerstva vnitra o dezinformacích.⁷⁸ v mládí se zapojil do radikálního levicového hnutí, později toho sám litoval, nicméně jeho minulost stále ovlivňuje jeho vnímání v médiích. Některá jej stále označují za levicově orientovaného (například Parlamentní listy v článku z roku 2017 s podtitulem „Levicový aktivista Jan Cemper“⁷⁹).

Se jménem Manipulátoři se pojí i několik kontroverzních kauz. Jedna z nich se týkala událostí kolem Kyla Rittenhouse v roce 2020. Rittenhouse během demonstrací skupiny Black Lives Matter v sebeobraně zastřelil jednoho z demonstrantů a další dva během útěku. Tehdejší prezident Donald Trump podpořil

---

⁷⁶ VINCENCOVÁ, Martina. Web Manipulátoři.cz začal fungovat jako spolek. *Marketing & Media* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://mam.cz/novinky/media-a-trh/2019-01/web-manipulatori-cz-zacal-fungovat-jako-spolek/>

⁷⁷ Petr Nutil a Ondřej Fér odcházejí z portálu Manipulátoři.cz. *MediaGuru* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/07/petr-nutil-a-ondrej-fer-odchazeji-z-portalu-manipulatori-cz/>

⁷⁸ Školíme pracovníky ministerstva vnitra, jak pracovat s dezinformacemi. Spolupracujeme s Člověkem v tísní, odjíždíme školy a děláme přednášky. – říká Jan Cemper, šéfredaktor Manipulátoři.cz. *XTV.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://xtv.cz/jb-talk/skolime-pracovniky-ministerstva-vnitra-jak-pracovat-s-dezinformacemi-spolupracujeme-s-clovekem-v-tisni-odjizdime-skoly-a-delame-prednasky-rika-jan-cemper-sefredaktor-manipulatori-cz>

⁷⁹ Manipulátoři! Velmi zajímavé pokračování kauzy „pobodání po útoku cizinců v Brně“. Do díla se dal aktivista od Zelených Cemper. *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Manipulatori-Velmi-zajimave-pokracovani-kauzy-pobodani-po-utoku-cizincu-v-Brne-Do-dila-se-dal-aktivista-od-Zelenych-Cemper-517807#google_vignette

Rittenhouse tvrzením, že opravdu jednal ve vlastní obraně. Řada webů však tento názor označila za nepravdivý. Dne 8. září 2020 zveřejnil web Manipulátoři.cz článek s titulkem: „Ne, Kyle Rittenhouse nejednal ve vlastní obraně.“ Jan Cemper v té době zhodnotil případ, který nebyl dosud vyřešen, a nerespektoval presumpci nevinny.⁸⁰ Kyle Rittenhouse byl nakonec zproštěn všech obvinění, a projekt aktualizoval článek: „Ne, prezidente Trumpe, není potvrzeno, že by Kyle Rittenhouse jednal v sebeobraně.“ Dne 22. listopadu 2021 byla provedena aktualizace článku a jeho autor, Jan Cemper, se omluvil za původní obsah a také za následnou diskusi.⁸¹

V roce 2023 se web dostal až před soud kvůli špatně ověřeným informacím. v roce 2018 totiž obvinil Jakuba Kříže z údajně lživých výroků o existenci španělských učebnic zobrazujících obrázky pohlavních orgánů dívek i chlapců, což redaktor Manipulátorů popřel. Kříž následně podal žalobu a v roce 2022 soud nařídil „že redakce musí ze svých stránek i sociálních sítí smazat články, v nichž Kříže označují za manipulátora či lháře.“ Kříž vyžadoval i formální omluvu, která mu byla poskytnuta. i přes úspěšné odvolání ze strany Manipulátorů byly však Křížovy požadavky splněny, což vedlo k pravomocnému ukončení soudního sporu.⁸²

Projekt představuje významný krok směrem k boji proti manipulaci a dezinformaci v online prostředí. Nicméně, jak ukazují některé kontroverzní kauzy spojené s projektem, je nezbytné, aby média, včetně Manipulátorů.cz, vykonávala svou roli s maximální zodpovědností a důsledností. Vzhledem k moci, kterou mají média ve formování veřejného mínění, je důležité, aby se držela standardů profesionality a objektivity, a to i za cenu úprav či aktualizací obsahu v případě, že se ukáže, že byl založen na nepřesných informacích.

---

⁸⁰ GREGOR, Matěj. Jak Manipulátoři.cz a Jan Cemper lhali o případu Kyla Rittenhouse. *The Epoch Times* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.epochtimes.cz/2021/11/22/jak-manipulatori-cz-a-jan-cemper-lhali-o-pripadu-kyla-rittenhouse/>

⁸¹ CEMPER, Jan. Ne, prezidente Trumpe, není potvrzeno, že by Kyle Rittenhouse jednal v sebeobraně. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/ne-kyle-rittenhouse-nezabijel-v-sebeobrane/>

⁸² Manipulátoři.cz se omluvili advokátu Křížovi za obvinění ze lži a manipulace. *Echo24.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HGSvh/zpravy-domaci-manipulatori-se-omluvili-za-obvineni-z-manipulace>

5 DEZINFORMACE A MANIPULACE NA BLOGU

Blogy se staly důležitým prostředkem pro sdílení informací a názorů na širokou škálu témat díky nízkým nákladům na založení a provoz, společně s možností rychlého šíření obsahu. Avšak stejné vlastnosti, které umožňují blogům sloužit jako platformy pro svobodnou výměnu myšlenek, také otevírají dveře dezinformacím a manipulacím.

V této kapitole se zaměřuji na základní aspekty těchto dvou fenoménů specificky v kontextu blogování a zkoumám, jak se tyto jevy liší od tradičních médií.

5.1 Flexibilita a rychlost

Blogy se v průběhu let etablovaly jako dynamické platformy, které autorům nabízejí flexibilitu v publikaci obsahu. Ta umožňuje blogerům okamžitě reagovat na aktuální dění a odrážet rytmus online světa. Oproti tradičním médiím, ve kterých proces ověřování a publikace může trvat i několik dní, blogy dokážou informace poskytovat téměř v reálném čase. Tato schopnost rychle adaptovat a aktualizovat obsah nejen že posiluje pozici blogů v online prostoru, ale také zvyšuje jejich viditelnost a dosah prostřednictvím vyhledávačů a sociálních sítí, které mají preferenci pro nový a relevantní obsah.

Nicméně rychlost a pružnost blogů slouží k šíření dezinformací a manipulativních obsahů. Ty se mohou rychle rozšířit do virtuálního prostředí a dosáhnout široké pozornosti. Interaktivita blogů a možnost okamžité zpětné vazby přes komentářové sekce přináší nový rozměr diskuse, avšak tyto prostory mohou být kompromitovány komentáři od falešných účtů a placených trollů, kteří se snaží ovlivnit veřejné mínění nebo diskreditovat ostatní uživatele s odlišnými názory. Příkladem jsou ruští internetoví trollové, kteří systematicky využívají provokace a dezinformace k rozdělování komunit a vyvolávání konfliktů. Digitální prostor vyžaduje neustálou bdělost a kritické myšlení.

5.2 Nízká úroveň regulace

V blogosféře panuje výrazně menší míra regulace v porovnání s tradičními médii, která jsou vázána redakčními standardy a etickými kodexy. Blogy často postrádají formální mechanismy ověřování faktů a mohou tak nekriticky šířit neověřené informace.

Jedna z možností, jak řešit tuto problematiku, je zavedení a posílení standardů a etických směrnic pro poskytovatele obsahu. To může zahrnovat povinnost ověřovat informace před jejich publikací a transparentně označovat sponzorovaný obsah.

Zároveň je třeba přemýšlet o roli právních předpisů v regulaci online obsahu. Výzva spočívá v nalezení rovnováhy mezi ochranou svobody projevu a zamezením šíření škodlivého obsahu. Právní rámce, které cílí na dezinformace, musí být navrženy tak, aby chránily veřejný zájem a zároveň respektovaly základní lidská práva.

Dalším zásadním prvkem řešení je vzdělávání veřejnosti a posilování informační a mediální gramotnosti. Programy zaměřené na výuku dovedností potřebných k identifikaci nepravdivých informací, kritickému myšlení a ověřování zdrojů jsou nezbytné pro společnost 21. století.

5.3 Diverzita

Diverzita autorů a témat na blogových platformách je nezpochybnitelným charakteristickým rysem. Tento ekosystém spojuje autory z různých profesních oborů a osobních pozadí, a to vede k různosti obsahů a názorů. Čtenářům je tak poskytnuta široká škála perspektiv, která má přímý dopad na způsob, jakým lidé vnímají a interpretují informace.

Tato diverzita ale přináší i výzvy, zejména v problematice identifikace důvěryhodných zdrojů. S širokým spektrem autorů, od expertů s hlubokými znalostmi až po laiky bez relevantního vzdělání, je pro čtenáře obtížné rozlišit mezi kvalitním, dobře podloženým obsahem a dezinformacemi. Problém je umocněn v prostředí, kde negativní aktéři, kteří záměrně šíří nesprávné informace, se mohou maskovat jako důvěryhodní experti nebo vlivné osobnosti. Takové jednání stírá hranice mezi fakty a fikcí.

5.4 Disinhibiční efekt

Mnoho blogů umožňuje anonymní publikaci příspěvků a komentářů. Autoři ani další účastníci se nemusí obávat osobní odpovědnosti za své názory. Tento jev souvisí

s disinhibičním efektem⁸³, který představuje snížení sociálních zábran v online prostředí. Lidé se zde chovají jinak než ve fyzickém světě, překonávají svou nesmělost a jsou více otevření.

Na jedné straně anonymita umožňuje tzv. benigní disinhibici, kdy uživatelé projevují štědrost, vřelost a laskavost, a nacházejí pro ni podporu v online prostředí. Pro mnohé představuje anonymita cestu k vyjádření emocí a potřeb bez obav z předsudků nebo stigmatizace.

Na druhé straně se v prostředí, kde převládá anonymita, může objevit toxická disinhibice. Tento fenomén představuje negativní stránku online anonymity, pokud uživatelé zneužívají svou neviditelnost k šíření dezinformací, manipulativního obsahu nebo vyvolávání konfliktů.

S disinhibičním efektem souvisí škála následujících faktorů:

1. Disociativní anonymita:

- Umožňuje jedincům oddělit své online jednání od osobní identity.
- Někteří lidé věří, že jejich online jednání je formou alter-ega, nikoli jejich skutečné osobnosti.

2. Neviditelnost:

- Bez fyzického kontaktu se snižují sociální zábrany.
- Umožňuje lidem vyjadřovat se otevřeněji a bez strachu z okamžité reakce.

3. Asynchronicita:

- Umožňuje uživatelům komunikovat ve vlastním čase a tempu.
- Poskytuje více času na přemýšlení nad odpověďmi a reakcemi; to vede k odlišné komunikaci než v přímém kontaktu.

4. Solipsistická introjekce:

- Tendence připisovat online identitám charakteristiky na základě minimálních informací.
- Komunikace často probíhá spíše s vlastní představou než s reálnou osobou.

5. Disociativní představitost, minimalizace statusu a autority:

- Přispívají k narušení sociálních norem.

---

⁸³ SULER, John. The Online Disinhibition Effect. *Cyberpsychology & behavior: the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society*[online]. 2004, 7(3), 321-326 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: doi:10.1089/1094931041291295

- Snižují vnímanou autoritu v rámci online komunikace.

Disinhibiční efekt usnadňuje šíření dezinformací. Anonymita a nízké vnímání osobní odpovědnosti umožňují lidem snadněji sdílet neověřený obsah. Manipulátoři tak mohou vytvářet falešné identity a šířit zavádějící informace bez obav z důsledků.

6 ANALÝZA BLOGU VAŠE VĚC

V článku České televize ze 14. října 2010 je zaznamenáno spuštění názorového webu „Vaše věc“, který založil bývalý předseda sociálních demokratů Jiří Paroubek.⁸⁴ Web je prezentován jako opoziční a kritické médium, navržené k vyvážení pravicově orientovaných českých médií. v roce 2010 byl web řízen jediným šéfredaktorem, Ondřejem Macurou.

Hlavním cílem webu bylo poskytnout otevřený prostor pro všechny, kdo se považují za středo-levicově a levicově orientované jedince, a podporovat aktivní výměnu názorů. Součástí webu jsou také tzv. VIP blogy, z nichž většina pochází od známých politických osobností, jako jsou David Rath, Stanislav Křeček nebo Jiří Dolejš.

Obsah webu je strukturován do čtyř hlavních sekcí: články, blogy, VIP blogy a polemika. Design webu je koncipován jako jednoduchý a přehledný, s použitím kombinace bílé a fialové barvy, to poskytuje uživatelům příjemné prostředí a usnadňuje navigaci.

Od 6. května 2014 je web dostupný na doméně Parlamentních listů.⁸⁵ Tato změna domény byla provedena s explicitním cílem zvýšit čtenost a dosah webu. Jiří Paroubek veřejně odmítl spekulace o možném prodeji nebo spojení s tímto médiem a zdůraznil, že web zůstává stále nezávislý. Přesunutím na doménu Parlamentních listů si názorový portál údajně stále zachovává svou autonomii a integritu.

Jeden z klíčových nedostatků, které lze identifikovat v souvislosti s důvěryhodností webu, je absence podrobných kontaktních informací v sekci „Kontakty“. Jedinou dostupnou kontaktní informací je e-mailová adresa redinfo.vasevec@gmail.com. Je však důležité poznamenat, že v této sekci není uvedeno žádné jméno kompetentní osoby a v konečném důsledku se tím negativně ovlivňuje transparentnost platformy.

Pro výběr tohoto názorového portálu jsem se rozhodla na základě několika klíčových kritérií. Jeho propojení s Parlamentními listy snižuje důvěryhodnost jako

---

⁸⁴ Paroubek spustil názorový web Vaše věc. *ČT 24* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/paroubek-spustil-nazorovy-web-vase-vec-215561>

⁸⁵ Paroubkova Vaše věc chce být blíž Parlamentním listům. Kvůli čtenosti. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/paroubkova-vase-vec-chce-byt-bliz-parlamentnim-listum-kvuli-ctenosti.A140506_120446_ln-media_ele

zdroje informací. Oba portály si vzájemně sdílejí příspěvky i autory, Vaše Věc funguje jako blogová platforma Parlamentních listů. Dalším významným kritériem jsou nadpisy článků, které jsou navrženy tak, aby vyvolávaly silné emoce a manipulovaly čtenářem. Příkladem: „Elity, přelidnění a virus“, „Darebácká opozice vylezla, aby škodila ještě víc“, „Koronární komunismus“ a „Souvislost mezi koronavirem a 5G ryze náhodná“. Autoři publikující na tomto blogu postrádají odbornou reputaci, jak je podrobně rozebráno v kapitole „Autoři“. Tyto faktory činí z portálu vhodného kandidáta pro analýzu dezinformačních a manipulačních narativů.

6.1 Metodologická východiska

Při analýze dezinformačních trendů jsem užila metodu kvantitativní obsahové analýzy, která se zaměřuje na obsah určitého média. Trampota a Vojtěchovská⁸⁶ rozlišují dva typy výzkumu tematické agendy médií. Pro tuto práci jsem si vybrala první variantu, a to výzkum sledující postavení jednoho tématu v agendě médií, konkrétně tématu dezinformačních trendů. Zkoumám vývojovou perspektivu výskytu jednotlivých trendů a poskytuji analýzu faktorů, které vedly autory k publikaci konkrétních článků.

Analýza je založena na zkoumání mediálních obsahů, je přenositelná a poskytuje objektivní výsledky. Ty jsou prezentovány v grafech.

Cílem analýzy dezinformací na blogu Vaše věc bylo prokázat, zda skutečně obsahuje dezinformace, a pokud ano, tak do jaké míry. Nejprve jsem formulovala osm výzkumných trendů, které jsem hledala v jednotlivých textech. Díky přesně vymezenému časovému období první dezinformační vlny pandemie covid-19 v roce 2020 v České republice jsem výběr zúžila na vzorek 102 příspěvků. v každém z nich se objevuje spojitost s pandemií covid-19. Každý článek jsem následně pročetla a identifikovala v něm dezinformační trend. Jejich výskyt jsem zaznamenala na časovou osu; to mi poskytlo lepší přehled o tom, kdy k jeho výskytu došlo. Tento výskyt jsem dala do kontextu soudobého vývoje pandemie, přičemž jsem zohlednila jednotlivá opatření, výzkumy a karantény. Ke každému nalezenému prvku jsem přiřadila příklady a vysvětlení, včetně dopadů na čtenáře a společnost.

Ke zkoumání manipulativních technik jsem využila kvalitativní obsahovou analýzu. Zkoumala jsem, jak autoři pomocí textu dokáží přenést informace ke čtenáři

---

⁸⁶ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Portál, 2010, s. 102.

s cílem jej manipulovat. Při pročitání příspěvků jsem vypisovala techniky vyvolávající emoce spojené s válečnými motivy nebo zkreslující prezentovaný obsah.

6.2 Výběr analyzovaného vzorku

Období jsem vybrala podle zprávy Evropských hodnot nazvané „ROK 2020: JAK ČESKÁ VLÁDA PROHRÁLA S DVĚMA VLNAMI DEZINFORMACÍ O KORONAVIRU“. Právě v tomto období došlo k první vlně dezinformací týkajících se pandemie v České republice. Výběr časového úseku je vhodný i proto, že během roku 2020 došlo k výraznému nárůstu počtu dezinformačních webů; jejich nejvyšší počet byl zaznamenán právě v důsledku koronavirové krize. Pandemie covid-19 také představovala příklad tzv. infodemie, nadměrného šíření množství informací, včetně falešných nebo zavádějících. Toto období nabízí ideální příležitost k analýze šíření dezinformací a jejich vlivu na společnost.

Klíčovým faktorem pro šíření dezinformací je novost celé problematiky covidu-19. První měsíce pandemie přinesly nevídané situace jako lockdowny, povinné nošení roušek a postupné přípravy na očkovací kampaně. Analýza se pokusí odhalit, jak se tyto narativy měnily v průběhu sledovaných měsíců.

V reportu Evropských hodnot a na stránkách Ministerstva vnitra bylo vytyčeno osm nejčastějších dezinformačních trendů, které jsem se rozhodla využít jako stěžejní pro svou analýzu.

1. Covid-19 byl vyvinut v laboratoři, byl vyvinut jako biologická zbraň
2. Covid-19 je jen chřipka – tendence zlehčování celého onemocnění
3. Negativní náhled na Evropskou Unii
4. Negativní náhled na trojici zemí: Rusko, Čína, USA
5. Vakcinace je nebezpečná, neúčinná
6. Vše plánovaly globální elity
7. Covid-19 je spojen s 5G sítěmi
8. Nejsou podporovány ověřené způsoby léčby covidu-19

Průzkum jsem zařadila do časového horizontu a sledovala, jak se tyto trendy měnily ve sledovaném období, přitom jsem popsala důvody jejich výskytu nebo případného úbytku. Analyzovala jsem vývoj dezinformací v kontextu důležitých událostí a změn ve společnosti. Sledovala jsem například, jak se dezinformace měnily v závislosti

na politických událostech, zdravotních krizích, ekonomických změnách nebo sociálních pohybech.

Zabývala jsem se taktéž výzkumem manipulativních trendů, které se objevovaly ve vybraných příspěvcích. Cílem bylo analyzovat techniky, které autoři používali k ovlivnění veřejného mínění, a identifikovat hlavní vzorce těchto narativů. Při svém výzkumu jsem dospěla k několika klíčovým tendencím:

1. Apel na strach, včetně válečných metafor
2. Argumentace Ad Hominem jako klíčový prvek diskreditace opozice
3. Falešné dilema
4. Analogie a analogická dramatizace

Na rozdíl od dezinformačních trendů, které jsem analyzovala v časovém horizontu, jsem se v této části nezabývala časovým hlediskem, protože manipulativní techniky nejsou závislé na specifickém časovém rámci.

6.3 Autoři příspěvků

Můj vzorek článků, který obsahuje příspěvky od 16 autorů, vykazuje výraznou dominanci tří nejaktivnějších autorů: Růžena Chrasteková (20 článků), Jan Vítek (18 článků) a Zbyněk Fiala (taktéž 18 článků). Z celkového počtu přispělo pouze šest autorů jedním článkem, zatímco zbylých sedm přispělo dvěma až sedmi články.

Růžena Chrasteková na svém profilu⁸⁷ uvádí, že je důchodkyně a řadová občanka, která se zajímá o politicko-společenské dění v naší zemi. Na webu Českých elfů, konkrétně v sekci „Týdenní monitor dezinfo webů“ byla uvedena šestkrát se svými články⁸⁸, z nichž pět pochází z roku 2020 a jeden z roku 2021. Častá zmínka paní Chrastekové na webu Českých elfů indikuje, že její články jsou vnímány jako problematičké z hlediska šíření dezinformací. Její zvýšená aktivita v roce 2020, zejména během prvního roku pandemie covid-19 naznačuje její významný vliv v této oblasti.

Zbyněk Fiala je novinář, televizní scenárista a mediální konzultant. v minulosti působil jako šéfredaktor Ekonomu a Literárních novin. Ve své odborné činnosti

---

⁸⁷ Růžena Chrasteková. *Vaše věc* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/uzivatel/ruzena-chrastekova>

⁸⁸ Chrasteková - výsledky vyhledávání. *Čeští elfové* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://cesti-elfove.cz/?s=chrastekova>

se zaměřuje na technologie, inovace, životní prostředí a globální změny s cílem zvýšit veřejné povědomí o klíčových otázkách budoucnosti.⁸⁹ Kromě své činnosti na portálu Vaše věc přispívá také do Parlamentních listů.

Jan Vítek, komentátor, spisovatel a bývalý redaktor globálního časopisu ILO Information, byl na webu Manipulátoři.cz, konkrétně v článku⁹⁰ z roku 2019, označen za dezinformátora publikujícího na Neviditelném psu, a byl obviněn v souvislosti s kauzou týkající se neziskových organizací. Jeho články jsem našla také na webu Zvědavec⁹¹, který je zařazen v rámci Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky mezi konspiračními servery.

Manipulátoři se na začátku března 2023⁹² rovněž vyjádřili o dalším z autorů, Přemyslu Votavovi (6 článků), v kontextu informací o Petru Pavlovi. Nazvali jej „národním socialistou píšícím pro komunistický web“.

Jiří Baťa (7 článků) je taktéž považován za konspirátora⁹³ se širokým polem působnosti, jelikož přispíval na portály jako Aeronet, Parlamentní listy, a dokonce i na konspirační web Rukojmí.

Přítomnost autorů, kteří jsou spojováni s dezinformacemi a konspiračními weby může mít několik významných implikací pro povahu a vnímání tohoto média. Za prvé naznačuje nedostatek redakční kontroly a fact-checkingu, to následně vede k publikování neověřených nebo zavádějících informací. Tento nedostatek je indikátorem laxních standardů žurnalistické praxe. Dále, přítomnost takových autorů usiluje o získání pozornosti prostřednictvím kontroverzních témat a provokativních názorů. Celkově vzato, taková skladba autorů má zásadní dopad na vnímání portálu a jeho potenciál být považován za seriózní médium.

---

⁸⁹ Zbyněk Fiala. *LinkedIn* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z:

https://cz.linkedin.com/in/zbynekfiala?original_referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

⁹⁰ KADLEC, Miloš. Co píše dezinformátor Jan Vítek na Neviditelném psu o neziskových organizacích. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/co-pise-dezinformator-jan-vitek-na-neviditelnem-psu-o-neziskovych-organizacich/>

⁹¹ Jan Vítek. *Zvědavec* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z:

<https://www.zvedavec.news/autori/1938-jan-vitek/>

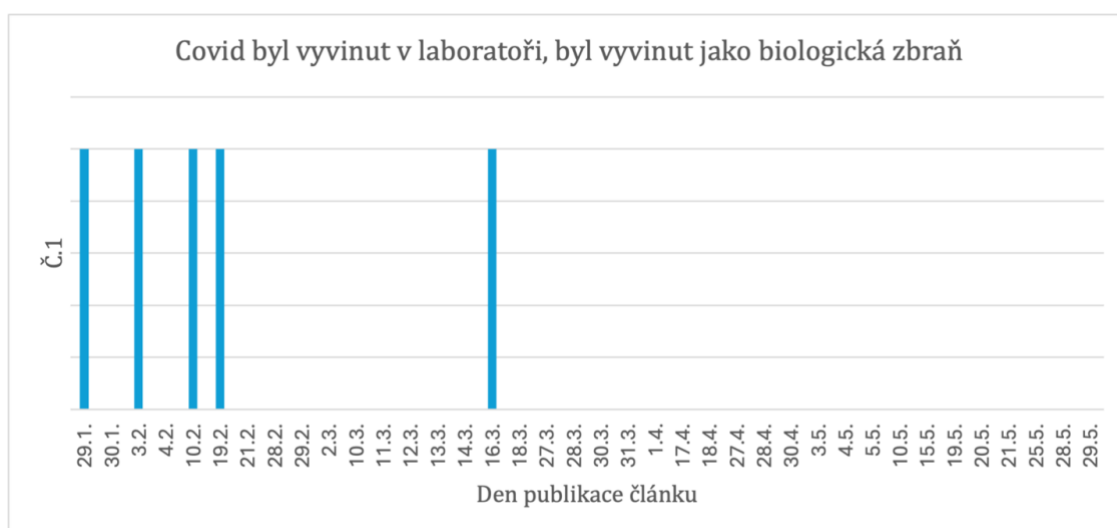
⁹² KADLEC, Miloš. Lži Přemysla Votavy o generálu Pavlovi. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/lzi-premysla-votavy-o-generalu-pavlovi/>

⁹³ CEMPER, Jan. Piráti, Jiří Baťa a skutečná historie Romů. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/pirati-jiri-bata-a-skutecna-historie-romu/>

6.4 Dezinformační trendy

V rámci analýzy dezinformací publikovaných na webu Vaše Věc jsem se zaměřila na osm předem vytyčených trendů, k nimž jsem přidala devátý. Ten se pravidelně vyskytoval v průběhu sledovaného období. Každý z těchto trendů je doplněn grafem četnosti pro lepší vizualizaci jeho výskytu. Teorie a tvrzení, jež se objevují v dezinformačních článcích, jsou vždy v závorce přiřazeny ke konkrétnímu článku, seznam těchto příspěvků se nachází na konci práce. Každou teorii jsem doplnila o vysvětlení, případně vyvrácení. Usiluji o objasnění důvodů výskytu daného narativu v kontextu globálních i lokálních událostí.

Trend č. 1: Covid byl vyvinut v laboratoři, byl vyvinut jako biologická zbraň

Na základě analýzy textů jsem byla schopna najít teorie zpochybňující původ onemocnění covid-19 a jeho konspirační využití jako biologické zbraně v pěti článcích, což tvoří 4,9 %. Tento trend byl zvláště patrný na začátku pandemie, konkrétně ve dnech 29. ledna, 3. února, 4. února, 19. února a později i 16. března.

Nejrozšířenější z nich byla domněnka, že kanadská laboratoř odeslala zásilku s koronavirem do Číny (95., 86.). Tuto zásilku měli údajně poslat čínští vědci z Národní mikrobiologické laboratoře (NML) ve Winnipegu. v textech se také objevilo přesvědčení, že i kdyby byla tato teorie pravdivá, Čína by to nepřiznala, protože není připravena na válku (85.). Covid-19 byl v těchto článcích vnímán jako prostředek tzv.

„nekrvavého vítězství“, to vyvolávalo obavy z hrozby využití genetických zbraní (95., 86.).

Podle dostupných vědeckých poznatků však nebyl virus vytvořen v laboratoři a došlo k jeho šíření přirozenou cestou. Tento proces vedl ke genetické mutaci – to je zcela normální, a dokonce i pravděpodobný jev.⁹⁴

Tendence šíření těchto teorií byla nejvýraznější na začátku první vlny pandemie covid-19, kdy existovala široká škála neověřených teorií o původu viru a nebyla ještě přijata žádná oficiální vládní ustanovení. Celý únor se nesl ve znamení nejistoty a vláda přistupovala k restrikcím i vyjádřením opatrně.

Konkrétní teorie podkopávají důvěru ve vědecké instituce a vlády, takové dezinformace mohou následně poškodit mezinárodní vztahy a vrhat špatné světlo na zacílenou zemi, to dále prohlubuje globální napětí a nedůvěru.

Trend č. 2: Covid je jen chřipka, tendence zlehčování celého onemocnění

Tento graf se zaměřuje na vizuální prezentaci druhého zkoumaného trendu. I když se nejedná o zcela dominantní prvek, začal být oproti trendu č. 1 o něco patrnější v průběhu sledovaného období. Celkem lze identifikovat deset článků, které se zabývají touto problematikou. Ty představují 9,8 % z celkového množství.

⁹⁴ Koronavirus: Přehled hlavních dezinformačních sdělení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/koronavirus-prehled-hlavnich-dezinformacnich-sdeleni.aspx>

K nástupu tohoto proudu došlo ke konci března 2020, konkrétně 24. března, a zůstával přítomen až do konce sledovaného období, tj. do 25. května 2020. Přičemž dne 14. dubna byly publikovány dva články obsahující danou teorii (79., 29.). Tento trend zahrnoval úsilí o zlehčování závažnosti pandemie, popírání a odmítání vládních opatření. Překvapivě se objevil i navzdory skutečnosti, že 22. března bylo v České republice zaznamenáno první úmrtí na covid-19⁹⁵ a do 31. března přibylo dalších 30 úmrtí.

Autoři těchto příspěvků porovnávali statistiky chřipky a koronaviru, přičemž argumentovali, že covid-19 je mnohem méně smrtelný než chřipka (80.). Podle odhadů údajně ročně na chřipku zemře 2 000 lidí, avšak autor toto tvrzení nepodložil relevantními zdroji či vědeckými daty (30.). Taková srovnání jsou však zavádějící, protože statistiky koronavirového onemocnění byly provedeny na základě krátkého časového úseku a nedokázaly jej tak objektivně reflektovat.

V článku ze 14. dubna 2020 (29.) autor tvrdil, že úmrtnost nového viru se výrazně neliší od chřipky, ale jeho ekonomické dopady budou mnohem závažnější. Zastavení ekonomiky považoval za neúměrné a označil to za „ekonomickou smrt“ mladých lidí, přičemž se jednalo o nesmyslný pokus o záchranu určitého počtu převážně starších osob. Další článek z 25. května (94.) na příkladu Švédska ukazoval, že medicína je mnohem horší než samotná choroba. Cílem všech takových publikací bylo zpochybnit vládní rozhodnutí.

Podle oficiálních stránek Ministerstva vnitra České republiky nelze covid-19 srovnávat s jinými chorobami. Covid-19 má delší inkubační dobu než chřipka, která zvyšuje pravděpodobnost přenosu ještě v době, kdy infikovaná osoba neprojevuje žádné příznaky. Někteří jedinci považují negativní ekonomické dopady přijatých opatření za závažnější než důsledky nekontrolovaného šíření viru, to by však mohlo kromě významných ekonomických dopadů způsobit i mnohem závažnější společenské následky.⁹⁶

V člancích bylo dále poukazováno na případy, kdy americké nemocnice údajně dostávaly finanční bonus za každého pacienta s covidem-19; to mělo snižovat důvěru

---

⁹⁵ v Česku zemřel první pacient s novým koronavirem. Vláda prodlouží omezení pohybu. *ČT* 24 [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/v-cesku-zemrel-prvni-pacient-s-novym-koronavirem-vlada-prodlouzi-omezeni-pohybu-51186>

⁹⁶ Koronavirus: Přehled hlavních dezinformačních sdělení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-06-04].

ve statistiky (94.). v důsledku toho došlo ke zpochybnění přesnosti hlášených počtů obětí a počet obětí byl prý neúměrně nafouknutý, tím vznikala snaha snížit závažnost pandemie. Neojedinělý byl i názor, že se jedná o dokonalé načasování, a že kdyby nevypukla sama, museli by to udělat naši vládcí sami (80.).

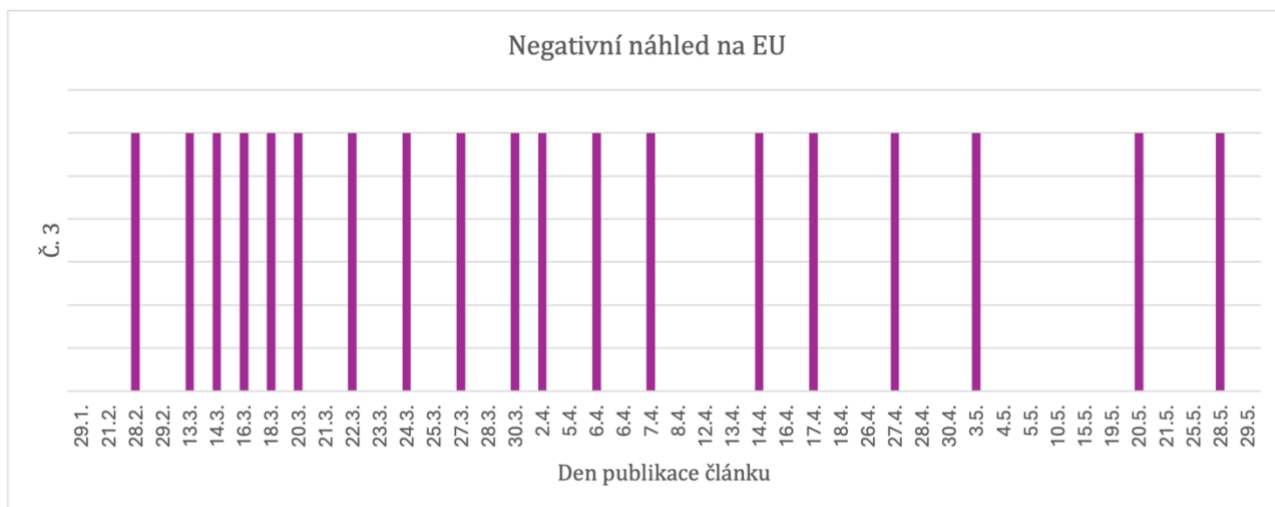
Článek č. 95 pochází z 25. května 2020. Dne 4. května 2020 byla vydána dokumentární trilogie „Plandemic“, která je plná konspiračních teorií o koronaviru a ve které vystupuje zdiskreditovaná americká vědecká pracovnice Judy Mikovits. Mikovits ve videu tvrdí, že nemocnice dostávají „13 000 dolarů od Medicare za každého pacienta, pokud nahlásí covid-19“. Medicare je veřejné zdravotní pojištění pro důchodce starší 65 let, hrazené z federálního rozpočtu USA. Podle mluvčího byly příplatky navýšeny o 20 procent, nejde však o bonus, nýbrž o snahu chránit zdraví pacientů i personálu, přičemž finanční prostředky jsou přidělovány pouze v případech správné diagnózy.⁹⁷

Tento trend, ačkoliv ne zcela dominantní, ukazuje na snahu vybraných autorů bagatelizovat závažnost pandemie covid-19 a kritizovat vládní opatření. Porovnávání statistik chřipky s covidem-19 bylo častým argumentem, který měl za cíl zpochybnit nutnost přísných opatření. Tato argumentace byla postavena na neúplných nebo zavádějících informacích. Navíc spekulace o finančních motivech amerických nemocnic při vykazování pacientů s covidem-19 dále podkopávaly důvěru ve zdravotní statistiky a zlehčovaly pandemii.

---

⁹⁷ SAVAGE, Claire. Zdiskreditovaná americká vědkyně šíří nepravdy o koronaviru v dezinformačním videu „Plandemic.“ *AFP na pravou míru* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://napravoumiru.afp.com/zdiskreditovana-americka-vedkyne-siri-nepravdy-o-koronaviru-v-dezinformacnim-videu-plandemic>

Trend č. 3: Negativní náhled na Evropskou unii

Tato tendence není nová a kritika Evropské unie je přítomná již od jejího vzniku, nicméně v posledních letech se situace výrazně zhoršila. v období od 29. ledna 2020 do 29. května 2020 lze zaznamenat konstantní kritiku Evropské unie, konkrétně v 19 případech, což představuje 18,6 % z celkového počtu.

Analyzované články kritizují EU za její nečinnost a neschopnost chránit členské státy a jejich občany. Výčitky směřují k tomu, že EU nedostatečně reagovala na počátku pandemie, kdy údajně ignorovala varování z Číny, a věnovala se méně důležitým problémům (100.). Kritici z řad autorů tvrdí, že „ještě před několika týdny EU přešlapovala a nebrala varování z Číny vážně“. To vedlo k závažným důsledkům pro členské státy (98.).

Některé články také ostře napadají funkčnost EU, kterou označují za neefektivní a plnou prázdného kárání (37., 62.). Podle jednoho z kritiků EU „jen hloupě žvaní“ a není schopna přijmout konkrétní opatření (33.). Výhradám se nevyhnula ani předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen, která je obviňována z nedostatečného vedení a neschopnosti efektivně řídit evropskou politiku v krizových situacích (99., 25.).

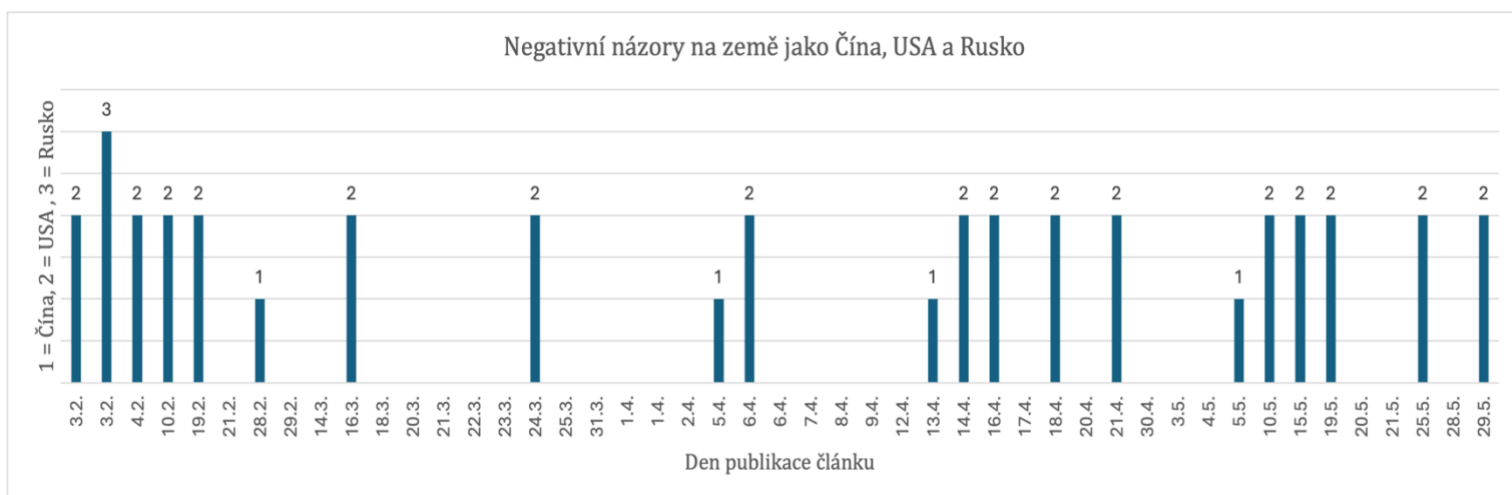
Dalším terčem kritiky jsou čeští europoslanci. Ti jsou odsuzováni za to, že fungují jako prostředníci mezi Českou republikou a EU a podkopávají tak národní suverenitu. Konkrétně je zmiňován Tomáš Zdechovský (39.), který byl v jednom z článků označen za „škodliče státu, naší suverenity a zdatného eurounijního udavače“

(50.). Kritika se nevyhnula ani dalším, jako jsou Mikuláš Peksa (32., 39.) a místopředsedkyně Evropské komise Věra Jourová (99.).

Je pravda, že oblasti zdravotnictví i vnitřní bezpečnosti jsou v kompetenci členských států, ale EU zde má omezené pravomoci. v rámci svých kompetencí je však Evropská unie velmi aktivní. Zřídila záchranný fond, z něhož Česká republika mohla čerpat přibližně 30 miliard korun na podporu malých a středních podniků, stabilizaci zdravotnictví a podporu trhu práce. EU rovněž investovala do urychleného vývoje léku proti koronaviru a zjednodušila proces jeho schvalování. Organizovala společný nákup ochranných pomůcek, spolufinancovala návraty občanů z ciziny a zajišťovala lety do destinací, kam komerční dopravci nelétají. Dále vydávala doporučení, například pro rychlé odbavení kamionů na hraničních přechodech, aby bylo zajištěno rychlé dodání nezbytného zboží.⁹⁸

Tvrdit tedy, že je Evropská unie zbytečná a nečiní žádné kroky, je rozhodně zavádějící. Taková tvrzení přispívají k rostoucí nedůvěře v její schopnost chránit a zastupovat zájmy členských států a jejich občanů. Názory mohou být motivovány různými faktory, včetně politického zaujetí, snahy o vyvolání nejistoty nebo odvádění pozornosti od skutečných problémů.

Trend č. 4: Negativní názory na země jako Rusko, USA a Čína

⁹⁸ Koronavirus: Přehled hlavních dezinformačních sdělení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-06-04].

Největší zastoupení mezi zkoumanými trendy má negativní postoj vůči zmíněným zemím, který se nachází ve 21 člancích (20,6 % z celku). Z této skupiny je však 71,4 % článků zaměřeno proti USA, 24 % proti Číně, a Rusko je zmíněno pouze jednou ve spojení s těmito dvěma zeměmi. Tento trend lze vysvětlit převážně levicovou orientací autorů, kteří mají tendenci zastávat negativní postoje vůči západnímu světu, zejména Spojeným státům americkým.

V člancích se objevují různé teorie ohledně Spojených států, které prezentují rozmanité pohledy na jejich roli v soudobé situaci:

- Podle Igora Nikulina (bývalého člena komise OSN) údajně covid-19 úmyslně unikl z laboratoře mimo Čínu s možným prospěchem pro americké korporace, které vyvíjejí nová onemocnění za účelem zisku z prodeje léčiv a vakcín. (85.)
- Spojené státy mohou mít za cíl oslabit čínskou hospodářskou dominanci prostřednictvím pandemie. (85.)
- V New Yorkské nemocnici se záměrně zveličoval počet úmrtí na covid-19 – to se staví do kontrastu se Švédskem, které se žádným nařízením nepodřizuje. (94.)
- Existuje teorie, že USA plánují využít vakcínu k zavedení čipu do těla, to by vytvořilo klasifikační systém, umožňující vládním orgánům přesně sledovat občany. Tato teorie je označována jako Agenda ID2020. (90.)

Pokud jde o Čínu, v člancích se prezentují následující teorie:

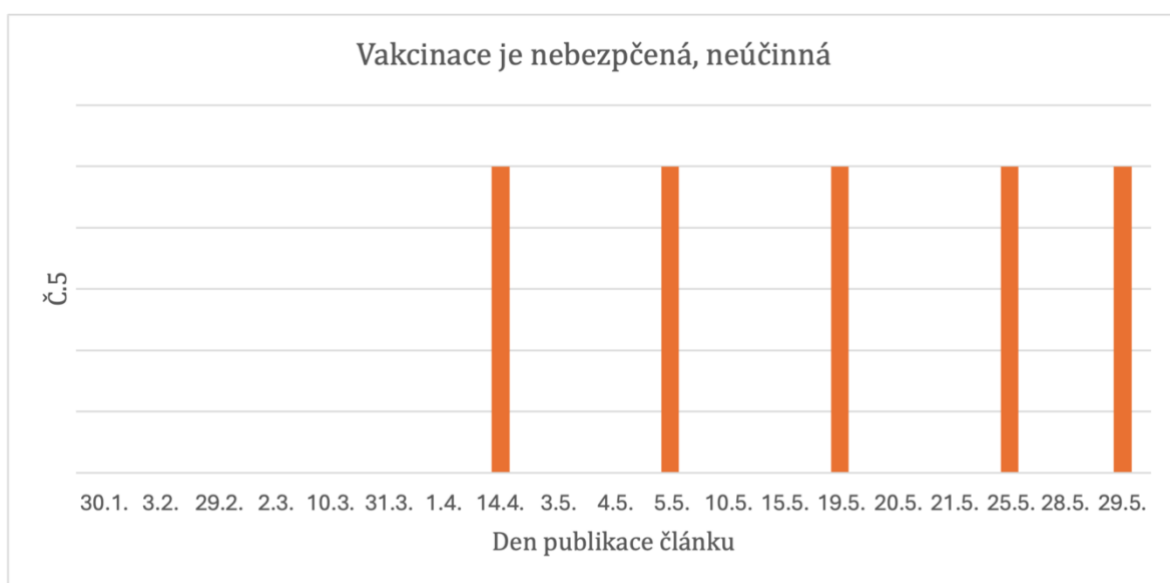
- Covid-19 údajně pochází z laboratoře a čínského rybího trhu. (95., 86., 93.)
- Výzkumníci odcizili virus, přičemž autor vyjadřuje údiv nad tím, proč to nikdo nevyšetřoval. (3.)
- Centrem zájmu jednoho z autorů je kolonizace Afriky Číňany. Tvrdí, že v oblastech s čínskými firmami a komunitami není žádný potvrzený pacient s covidem-19, a to považuje za více než podezřelé. Dále se vyjadřuje ke žluté kolonizaci černého kontinentu, kde vznikají firmy se spoustou čínských pracovníků. (84.)
- Tuzemští Číňané vykupují roušky a další zdravotnický materiál a posílají je do Číny. (65.)
- Evropské podniky se kvůli současné ekonomické krizi údajně dostanou do rukou čínských investorů a toho se obává Evropská komise. Autor však zdůrazňuje, že čínské investice jsou v České republice naopak velice nízké. (18.)

- Ve Wuchanu, kde vypukla epidemie, začal současně experimentální provoz sítě 5G, což autor označuje jako „dábelské“. (76.)

Co se týče Ruska, v člancích se objevuje pouze jediná kritika (86.), která naznačuje, že společně s USA hledá „svatý grál“ – biologickou genetickou zbraň jako prostředek k dosažení „nekrvavého“ vítězství.

V rámci zkoumání prvního trendu jsem poskytla informace, které vyvracejí teorii o laboratorním původu viru a zároveň jsem vyvrátila i teorii týkající se nemocnice v New Yorku. Žádné vědecké důkazy také neprokazují souvislost mezi onemocněním covid-19 a provozem sítě 5G v Číně. Tato technologie neměla a ani nemá vliv na mutaci koronaviru.⁹⁹

Trend č. 5: Vakcinace je nebezpečná, neúčinná

Co se týče trendu č. 5, ani zde není zaznamenáno vysoké procento, konkrétně pouze 4,9 %. Přesto tento trend nelze vynechat a přehlédnout.

V bodech jsou uvedeny některé z konspiračních teorií, které se vyskytují ve sledovaném vzorku:

- Tvrdí se, že lidské bytosti budou očkovány a obdrží digitální průkaz, nejlépe ve formě mikročipu, bez něhož nebude možné cestovat. (87.)

⁹⁹ Koronavirus: Přehled hlavních dezinformačních sdělení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-06-04].

- Čip umožní radiové spojení se zdravotními a jinými orgány, což umožní vládě sledovat a kontrolovat obyvatele. (90.)
- Existuje obava, že vakcína může obsahovat genetické informace, které mohou vést k nepředvídatelné produkci proteinů v těle a vytvoření nových, dosud neznámých mutací virů a bakterií. (90.)
- Někteří autoři uvádějí, že Bill Gates je mecenáš a prorok očkování a s tím spojeným omezováním populace. (76.)
- Hovoří se o Agendě ID2020, která využívá očkování jako zástěrku pro zavedení digitální totožnosti. Informace uložené v čipu mohou být dle potřeby měněny a doplňovány, což umožní vládcům přesné sledování jednotlivců. (79., 90.)

Skutečnost, že se tento trend objevil až později, lze vysvětlit vývojem událostí pandemie. Na začátku docházelo teprve k testování obyvatel a sledování šíření viru, přičemž se zaváděla základní opatření. Dne 11. března 2020 Světová zdravotnická organizace formálně označila onemocnění covid-19 za pandemii¹⁰⁰ a tím signalizovala závažnost a šíření viru na globální úrovni. Farmaceutický průmysl se následně veřejně zavázal řešit tento problém a intenzivněji se věnovat vývoji léků a vakcín. V následujícím měsíci, v dubnu, byl proveden první klinický test vakcíny na lidech, což byl další důležitý krok ve snaze najít efektivní léčbu proti onemocnění.¹⁰¹ v návaznosti na to vznikaly obavy ohledně kvality a bezpečnosti vzhledem k rychlému výzkumu. Jednalo se ale především o administrativní zrychlení celého procesu. Vakcíny byly podloženy všemi potřebnými údaji, aby byla zajištěna jejich maximální bezpečnost, kvalita a účinnost.¹⁰² Nízký počet dostupných a srozumitelných vědeckých informací o vakcínách rovněž přispěl k šíření dezinformací.

---

¹⁰⁰ *Virtual press conference on COVID-19 – 11 March 2020*[online]. Dostupné také z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/transcripts/who-audio-emergencies-coronavirus-press-conference-full-and-final-11mar2020.pdf>

¹⁰¹ NISHIWAKI, Satoshi a Yuichi ANDO. COVID-19 Pandemic and Trends in Clinical Trials: a Multi-Region and Global Perspective. *Front Med* [online]. 2021, (8) [cit. 2024-06-07]. Dostupné z: doi:10.3389/fmed.2021.812370

¹⁰² Vakcíny (nejen) proti covid-19 pod obrovským tlakem dezinformací. *AIFP* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://aifp.cz/cs/vakciny-nejen-proti-covid-19-pod-obrovskym-tlakem-/>

Trend č. 6: Vše plánovaly globální elity

Termínem globální elity rozumíme jednotlivce, skupiny nebo instituce, které mají významný vliv na mezinárodní politiku, ekonomiku a společenské dění. Často se mezi ně řadí političtí lídři, korporátní magnáti, intelektuálové, podnikatelé a další mocní aktéři, kteří ovlivňují rozhodování a fungování agend na globální úrovni. Jako představitele aktuálních nejznámějších globálních elit lze uvést např. Billa Gatese, Jeffa Bezose, Elona Muska či Si Ťin-pichinga.

Na základě prezentovaných dat lze pozorovat stabilní frekvenci výskytu trendu v každém sledovaném měsíci, přičemž jejich počet, přesně 18 článků (17,6 %), nevykazuje výraznou oscilaci. Mezi těmito subjekty jsou pravidelně identifikována jména Bill Gates a David Rockefeller. Zájem jsem zaznamenala i o tzv. Event 201¹⁰³ – pandemická simulace z roku 2019 organizovaná Johns-Hopkins institutem ve spolupráci s nadací Billa a Melindy Gatesových a Světovým ekonomickým fórem.

V diskurzu se dále objevuje termín „elity elit“ (82.), zahrnující osobnosti Bill Gates, Warren Buffet, David Rockefeller, Eli Broad, Ted Turner a Michael Bloomberg, spolu s dalšími jedinci majícími významné ekonomické a politické postavení. Tato seskupení se údajně scházejí za účelem diskuse o „charitativních“ plánech, ale také se tvrdí, že se zabývají otázkami přelidněnosti planety. Teorie naznačují, že jejich zájmy sahají až k eugenice a kontrole porodnosti. Autor v tomto kontextu zkoumá, jaké jsou

¹⁰³ Event 201. *John Hopkins Center for Health Security*[online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://centerforhealthsecurity.org/our-work/tabletop-exercises/event-201-pandemic-tabletop-exercise>

skutečné motivace těchto elit a zda jejich aktivity vycházejí z altruismu, nebo naopak touhy po moci.

Dále se diskurzivní pole rozšiřuje o teorie týkající se vzniku pandemie covid-19; někteří tvrdí, že pokud by nemoci nevypukly přirozeně, vlády by byly nuceny ji uměle vyvolat. (80.)

Zajímavým narativem, který se objevuje, je domněnka o zásahu „vyšší Moci“ (52., 54., 56., 53., 55., 57., 51.), jež údajně způsobila vznik pandemie. Tato údajná vyšší Moc je chápána jako Intelligence, která ovládá události vesmíru s cílem přivést lidstvo k vyššímu rozvoji. Pandemie a koronavirus jsou v tomto kontextu vnímány jako prostředek, jakým je lidstvo vedeno k duchovnímu probuzení a k pochopení vlastní křehkosti a zranitelnosti. Autor argumentuje, že současná situace má být využita k transformaci lidského vědomí na vyšší úroveň, směřující k duchovní dokonalosti a návratu k duchovním hodnotám (57.). Tato teze zahrnuje myšlenku existence Boha a jeho údajné přání po vytvoření nového, lepšího a duchovně vyvinutého lidstva. Tento narativ je vnímán jako dezinformační technika, neboť manipuluje s citlivými tématy a využívá náboženských a spirituálních konceptů k formování svého argumentačního rámce. Z celkového počtu 18 článků, které se zabývají globálními elitami, se právě 7 soustředí na vyšší Moc a duchovního poznání.

Další falešný argument předkládá teorii o tzv. terraformaci Země pro potřeby cizího druhu a současném přesunu lidstva do virtuální reality, klíčovou roli v tomto procesu má údajně hrát Elon Musk. Vznikají obavy, že technologické (zejména spojené s 5G) a pandemické události jsou součástí rozsáhlejšího plánu na manipulaci a přeformátování lidské populace, možná i na její vyhlazení – veřejná diskuse je v tomhle směru údajně potlačována. (76.)

Tvrzení, že politici naplánovali virus, postrádá jakékoli důkazy. Stejně tak je neopodstatněné tvrzení, že Světové ekonomické fórum koordinuje tajnou skupinu světových lídrů s cílem účelného snižování populace. Jedná se o konspirační teorie bez vědeckého či faktického podkladu. Kanadský premiér Justin Trudeau se ke konspiračním teoriím vyjádřil slovy: „Myslím, že jsme v době úzkosti, kdy lidé hledají důvody pro to, co se jim děje... vidíme, že mnoho lidí podléhá dezinformacím“.¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ GOODMAN, Jack a Flora CARMICHAEL. The coronavirus pandemic 'Great Reset' theory and a false vaccine claim debunked. *BBC Reality Check* [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/55017002>

Trend č. 7: Covid-19 je spojen s 5G sítěmi

V celkovém rozsahu analýzy blogových příspěvků byl identifikován pouze jeden případ (76.), který se zabývá možnou korelací mezi sítí 5G a pandemií covid-19. Tento příspěvek reflektuje rozruch vzniklý kolem koronaviru a současně se zaměřuje na kontroverze týkající se technologií telekomunikací 5G. Autor diskutuje o algoritmických mechanismech sociálních médií, které cenzurují nekonvenční diskuse o spojitosti mezi koronavirem a sítěmi 5G s účelem omezit svobodu projevu. Dále se věnuje problematice zdravotních rizik spojených s nasazením technologií 5G a jejich potenciálním dopadem na průběh pandemie, zejména v kontextu milimetrových vln a jejich vlivu na lidský organismus.

V textu je proveden výčet literatury, ze které autor čerpá a která podporuje autorovy teze, ačkoliv se jedná o neověřené a kontroverzní zdroje. Mimo to autor využívá informace i z ověřených zdrojů, ty si ale selektivně vybírá a interpretuje tak, aby vyhovovaly jeho úhlu pohledu. Dále zdůrazňuje potřebu nezávislosti vědeckých studií, která je často kompromitována finančními zájmy zapojených stran. Vyzývá čtenáře k reflektování současného stavu technologického vývoje a jeho dopadu na lidskou populaci. Z textu vyplývají obavy o možnou manipulaci a přeformátování společnosti, včetně potenciálního vyhlazení populace, které by mělo být prováděno prostřednictvím technologických inovací a využitím pandemických událostí jako součásti rozsáhlejšího plánu.

Neexistují žádné důkazy o spojení mezi 5G a koronavirem. Tyto teorie byly odmítnuty vědeckými odborníky ze Světové zdravotnické organizace (WHO) a nezávislou britskou organizací pro ověřování faktů Full Fact. Viry se nemohou šířit rádiovými vlnami ani mobilními sítěmi, a navíc se koronavirus šíří i v zemích, které nemají 5G sítě. Neexistují žádné důkazy o tom, že by 5G bylo škodlivé pro lidi, ani že by urychlovalo šíření koronaviru.¹⁰⁵ Ofcom vytvořil pokyny¹⁰⁶ k řešení mýtů kolem 5G a koronaviru, zatímco britští mobilní operátoři (EE, O2, Three a Vodafone) vydali společné prohlášení potvrzující, že neexistuje žádné vědecké spojení mezi 5G a koronavirem. 5G je technologie bezdrátové sítě nové generace, která data přenáší rádiovými vlnami, jež jsou neionizující a nemohou přímo poškozovat DNA v buňkách.¹⁰⁷

Trend č. 8: Nejsou podporovány ověřené způsoby léčby covidu-19

Od 24. března 2020 je zřetelný vzrůstající trend, který lze paralelně spojit s trendem č. 5 týkajícím se vývoje a testování vakcín proti onemocnění covid-19. Tento časový úsek byl klíčovým obdobím, během kterého se intenzivně hledaly strategie a léky

¹⁰⁵ RAHMAN, Grace. The Wuhan coronavirus has nothing to do with 5G. *Full Fact* [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://fullfact.org/online/wuhan-5g-coronavirus/>

¹⁰⁶ Clearing up the myths around 5G and the coronavirus. *Ofcom* [online]. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.ofcom.org.uk/news-centre/2020/clearing-up-myths-5g-and-coronavirus>

¹⁰⁷ Tamtéž.

na potlačení a regulaci šíření viru. Současně s touto aktivitou se rovněž zaznamenala stoupající míra úmrtnosti, vyvolávající ve společnosti obavy.

Existence následujících léčebných přístupů může, ale nemusí, být vnímaná jako vhodná alternativa k tradiční léčbě. Některé z metod mohou být ale neúčinné a dokonce škodlivé. v osmi ze sto dvou analyzovaných textů se nachází následující neověřené způsoby léčby:

- Interferon B, který vyléčil v Číně dva tisíce pacientů (článek ze dne 24. 3. 2020) a byl vyvinut na Kubě. (21., 80., 92.)
- Jedna německá laboratoř zkoušela vyvinout nadějnou vakcínu, za kterou prezident Donald Trump nabízel milion dolarů s podmínkou, že bude použita přednostně ve prospěch USA. (80.)
- Existuje článek zabývající se lidovými léčitelstvími, který však zdůrazňuje nutnost brát jeho obsah s rezervou a vyhnout se experimentům. (70.)
- Duchovní články o vyšší Moci zdůrazňují, že správný vývoj jednotlivce by mohl předejít tolika obětem. Tvrdí, že pouhá pravidelná hygiena a nošení roušek nestačí a je nutná i očista mysli a duše. (55.)
- Léčba chloroquinem a hydroxychloroquinem, původně používaná jako antimalarikum, prokázala snížení virémie u pacientů po šesti dnech léčby. (15.)
- Remdesivir, lék původně vyvinutý pro léčbu eboly, je jedním z nejnadějnějších kandidátů. (88.)
- Krevní plazma od pacientů, kteří onemocnění překonali, byla poprvé použita během španělské chřipky, ale její nedostatek je nevýhodou této metody. (15.)

Žádné z výše zmíněných léků a metod nebyly dosud univerzálně schváleny jako definitivní léčba onemocnění covid-19. Pouze remdesivir získal povolení k nouzovému užití u pacientů s těžkým průběhem. Přínos chloroquinu a hydroxychloroquinu je limitován a může vykazovat závažné vedlejší účinky, jako je například arytmie.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ DOLEŽALOVÁ, Jana. Účinnost remdesiviru u pacientů s nemocí COVID-19. *Fakultní nemocnice U Sv. Anny v Brně* [online]. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.fnusa.cz/ucinnost-remdesiviru-u-pacientu-s-nemoci-covid-19/>

Studie¹⁰⁹ publikovaná 27. října roku 2022 analyzuje problematiku dezinformací v oblasti medicíny během pandemie covid-19 a změny perspektivy zdravotnických profesionálů. Výsledky ukázaly, že 32,5 % z 536 respondentů uvedlo, že důvěra ve zdravotnické profesionály byla ve velmi velké míře ovlivněna informacemi o alternativních léčbách. Podle hlavních zjištění průzkumu se zdravotnický personál (lékaři, zdravotní sestry, studenti medicíny, studenti univerzitního programu ošetřovatelství) obecně domnívá, že informace o alternativních léčbách negativně ovlivňují důvěru lidí v lékaře.

Dezinformace mohou výrazně podkopat důvěru ve zdravotnické profesionály a negativně ovlivnit veřejné zdraví. Spoléhat se na ověřené informace od důvěryhodných zdrojů, jako jsou zdravotnické organizace a odborníci, je nezbytné pro úspěšné zvládnutí zdravotních krizí a ochranu zdraví populace.

Trend č. 9: Negativní postoj vůči veřejnoprávním médiím a jejich aktérům

Tento trend je doplňkový, neboť nebyl původně zařazen do metodologie této analýzy, nicméně jsem na něj postupně stále častěji narážela a vzhledem k četnosti 17 příspěvků (16,7 %) jsem uznala, že je vhodné jej do seznamu zahrnout.

Identifikujeme zde tendenci ke kritice České televize, a to z následujících důvodů:

¹⁰⁹ COMAN, Claudiu. Misinformation about medication during the COVID-19 pandemic: a perspective of medical staff. *PLoS One* [online]. 2022, **17**(10) [cit. 2024-06-12]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276693](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276693)

- Je vnímána jako dezinformační médium, jednající nečestně a netransparentně. (62.)
- Podle příznivců vlády Andreje Babiše se z „našeho“ média stalo „jejich“ médium (opozice), které v reportážích zdůrazňuje neúspěchy vlády s cílem ji zdiskreditovat. ČT24 je obecně obviňována z podněcování občanů proti vládě, která se snaží dělat maximum pro blaho občanů, podobně jako zdravotníci bojují o naše životy. (47., 60.)
- Redaktorka ČT Nora Fridrichová, která se kriticky vyjádřila vůči Číně, je předmětem ostré kritiky autorky článku. (42.)
- Jsou zde také zmíněni „aktivističtí“ redaktoři, kteří podle kritiků manipulují své hosty ohledně toho, co mají říci. (35.)
- Moderátorky veřejnoprávní televize jsou ironicky označovány jako „dominy“ a je naznačováno, že by jim více slušely latexové obleky a biče než současné roušky. (74.)

Další z názorů (14.) je, že při návštěvě Andreje Babiše v Náchodě dne 26. února 2020 bylo cílem „masovacích“ prostředků zásadním způsobem zaútočit na pilíře demokracie, a stížnost, že mainstreamové sdělovací prostředky nevěnují dostatek prostoru seriózním závažným informacím.

Ke konci sledovaného období se jeden z článků vyjadřuje také k „upadajícímu, kdysi renomovanému“ deníku New York Times, který je obviňován z šíření falešných informací s cílem vyvolat strach, nikoli soucit. (94.)

Novináři jsou hanlivě nazýváni „presstituty“ (36., 33., 48..) – pejorativní označení k popisu novinářů, kteří jsou vnímáni jako neetičtí a již podléhají vlivu určitých zájmových či vládních skupin. Slovo je kombinací „press“ (tisk) a „prostitute“ (prostitut/ka). To implikuje, že prodávají svou novinářskou integritu za finanční zisk nebo výhody.¹¹⁰ Kritici používají tento termín k vyjádření názoru, že daní novináři neplní roli objektivních a nezávislých informátorů veřejnosti, ale spíše slouží zájmům těch, kdo je platí nebo jinak ovlivňují.

Kolísání mezi publikací článků a reakcemi na veřejnoprávní média v České republice lze dobře ilustrovat konkrétními událostmi a na ně navazujícími reakcemi.

---

¹¹⁰ Presstitut. *HumanART.cz* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.humanart.cz/wiki-slovník-1189-presstitut.html>

Dne 20. března 2020 sdílela Nora Fridrichová na sociální síti X příspěvek, v němž sarkasticky komentovala pomoc Číny České republice v souvislosti s pandemií covid-19: „Ta Čína je tak hodná. Když nám to sem zavlekla, tak nám teď za 1,65 miliardy pomůže. Inu, přítel.“¹¹¹ Tento příspěvek okamžitě vyvolal vlnu reakcí a kritiky. Již následující den, 21. března, se objevil článek, který redaktorku hanil (66.). Tento příklad ilustruje, jak rychle mohou mediální osobnosti ovlivnit veřejnou diskusi a jak rychle na jejich příspěvky reagují kritici.

Dalším významným faktorem byla opatření proti covidu, která byla v České republice přijata. Dne 12. března 2020 vláda vyhlásila nouzový stav, což mělo obrovský dopad na veřejný život a vedlo k řadě diskusí a reakcí v médiích. Dne 14. března 2020 byly uzavřeny restaurace a obchody, tehdy šlo o jedno z nejtvrdějších opatření k omezení šíření viru. Tato opatření se stala tématem mnoha článků, ve kterých se diskutovalo o jejich důsledcích a efektivitě.

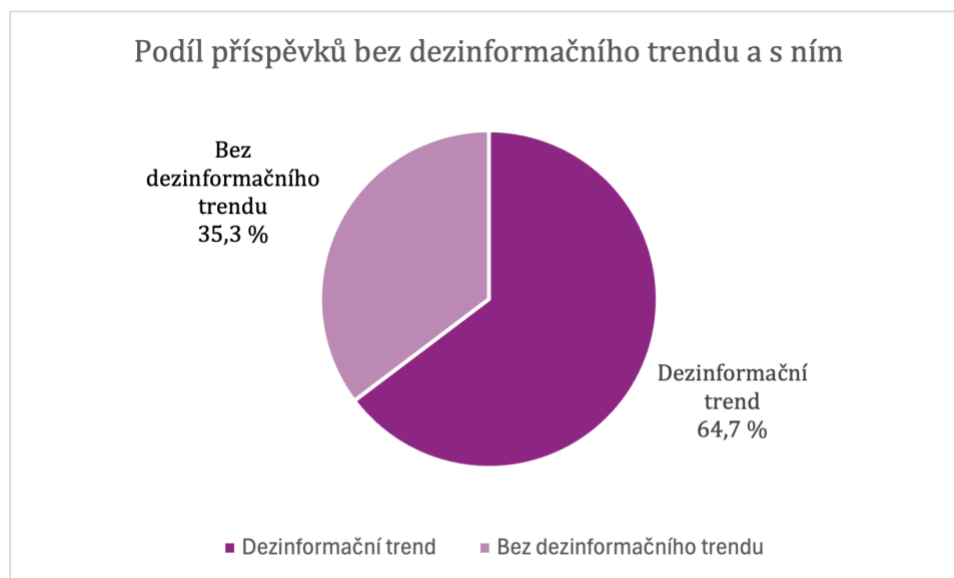
Později, 12. dubna 2020, vystoupil v pořadu Václava Moravce prezident České stomatologické komory Roman Šmucler a diskutoval o opatřeních proti koronaviru.¹¹² Jeho vystoupení vyvolalo kontroverzi a 24. dubna, tedy 12 dní poté, se objevil kritický článek (49.) „Zubař Šmucler, kterému tam židličku vyštěkali skomírající TOPáci“. Kritika byla zaměřena na jeho údajnou neschopnost rozeštvat štáb svými sólo výstupy. Dále došlo i ke kritice „zprivatizovaných“ Otázek Václava Moravce (46.).

---

¹¹¹ FRIDRICHOVÁ, Nora. [Ta Čína je tak hodná...] In: X [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://x.com/NoraFridrichova/status/1240916400446869504>

¹¹² 12. dubna 2020. *IVysílání Česká televize* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/220411030510412/>

6.4.1 Shrnutí

Analýza odhalila, že 66 ze 102 zkoumaných článků obsahuje alespoň jedno z devíti dezinformačních témat, to odpovídá 64,7 %. Toto vysoké procento poukazuje na značnou míru rozšíření dezinformací v analyzovaném prostředí.

Pandemie covidu přinesla nejen zdravotní a ekonomické výzvy, ale také enormní nárůst dezinformací a konspiračních teorií. Tato analýza se zaměřuje na hlavní dezinformační trendy, které se objevily v průběhu pandemie, a jejich důsledky na společnost a globální vztahy.

Na začátku pandemie se rychle rozšířily teorie, že covid-19 byl vyvinut v laboratoři jako biologická zbraň. Tyto teorie, zaznamenané ve 4,9 % analyzovaných článků, tvrdily, že kanadská laboratoř odeslala koronavirus do Číny, přičemž tento akt byl přičítán čínským vědcům z Národní mikrobiologické laboratoře ve Winnipegu. Podle vědeckých poznatků však virus nebyl vytvořen v laboratoři, ale šířil se přirozenou cestou díky genetické mutaci. Tento dezinformační trend byl nejvýraznější na začátku pandemie, kdy se šířila řada neověřených teorií o původu viru.

Druhý významný trend se zaměřoval na zlehčování závažnosti pandemie a porovnávání koronaviru s chřipkou. Objevil se v 9,8 % analyzovaných článcích, které často argumentovaly tím, že covid-19 je méně smrtelný než chřipka – to vedlo k podceňování pandemie a zpochybňování vládních opatření. Autoři zmiňovali statistiky úmrtí na chřipku, aniž by poskytli relevantní vědecké důkazy či zdroje. Tato

zavádějící srovnání ignorovala skutečnost, že statistiky o covidu-19 byly založeny na krátkém časovém úseku a nebyly schopny objektivně reflektovat jeho závažnost. Spekulace o finančních motivech amerických nemocnic při vykazování pacientů s covidem dále podkopávaly důvěru ve zdravotní statistiky a zlehčovaly závažnost pandemie.

Třetí dezinformační trend se zaměřoval na kritiku Evropské unie a objevoval se v 18,6 % článků. Kritici obviňovali EU z nečinnosti a neschopnosti chránit členské státy a jejich občany. Tvrdili, že EU ignorovala varování z Číny a věnovala se méně důležitým problémům. Kritika se často zaměřovala i na české europoslance, kteří byli obviňováni z podkopávání národní suverenity. Přestože EU podnikla řadu kroků na podporu členských států, dezinformační články zdůrazňovaly její nedostatečnou reakci a zpochybňovaly její efektivitu.

Negativní postoje vůči Spojeným státům, Číně a Rusku se objevily ve 20,6 % analyzovaných článků. Největší podíl článků (71,4 %) byl zaměřen proti Spojeným státům. Tyto články šířily různé teorie, například že covid-19 úmyslně unikl z laboratoře mimo Čínu a že americké korporace profitují z prodeje léčiv a vakcín. Další tvrdily, že USA chtějí oslabit čínskou hospodářskou dominanci prostřednictvím pandemie nebo že vakcína bude použita k zavedení čipu do těla pro sledování občanů. Tyto teorie nebyly podloženy vědeckými důkazy a nelze je brát jako věrohodné.

Pátý trend se zaměřoval na šíření dezinformací o nebezpečnosti a neúčinnosti vakcín a objevoval se ve 4,9 % článků. Tyto konspirační teorie zahrnovaly tvrzení, že vakcíny budou obsahovat mikročipy pro sledování lidí nebo genetické informace vedoucí k nepředvídatelným mutacím virů a bakterií. Trend se objevil později během pandemie, kdy se začaly intenzivně vyvíjet a testovat vakcíny. Informace nebyly podloženy vědeckými důkazy a vakcíny byly schváleny po důkladném testování na bezpečnost a účinnost.

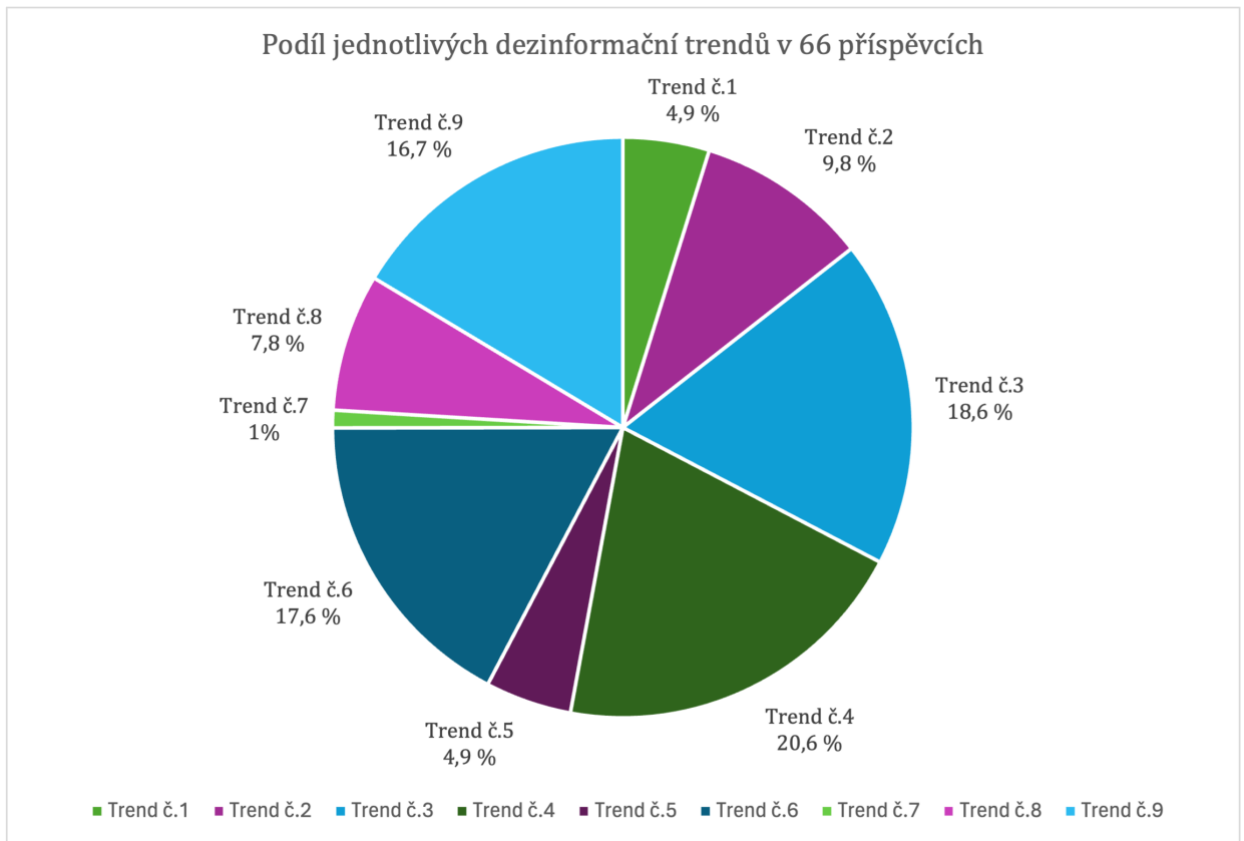
Šestý dezinformační trend tvrdil, že pandemii naplánovaly globální elity za účelem kontroly populace. Tento trend se objevil v 17,6 % článků a zahrnoval teorie o Event 201, pandemické simulaci z roku 2019, a setkávání elitních osobností za účelem diskuse o přelidněnosti planety. Některé teorie tvrdily, že pandemie byla uměle vyvolána a že globální elity využívají situaci k duchovnímu probuzení lidstva. Tyto teorie nebyly podloženy důkazy a byly založeny na spekulacích a strachu.

Spojení covid-19 s technologií 5G se objevilo jen v malém množství článků, ale vyvolaly obavy o zdraví a bezpečnost. Neexistují žádné vědecké důkazy podporující tvrzení o spojení mezi 5G a koronavirem. Světová zdravotnická organizace (WHO) a britská organizace Full Fact tyto teorie vyvrátily, protože viry se nemohou šířit rádiovými vlnami ani mobilními sítěmi.

Osmý trend se zaměřuje na neověřené způsoby léčby a objevuje se v 7,8 % článků. Mezi neověřené metody patří léčba interferonem B, chloroquine a hydroxychloroquine, remdesivirem a krevní plazmou od pacientů, kteří překonali covid-19. Tyto metody nebyly univerzálně schváleny jako definitivní léčba, ačkoli remdesivir získal povolení k nouzovému použití u pacientů s těžkým průběhem. Dezinformace o neověřených léčebných metodách výrazně podkopaly důvěru ve zdravotnické profesionály.

Poslední dezinformační trend se zaměřuje na kritiku veřejnoprávních médií, zejména České televize, a objevuje se v 16,7 % článků. Kritici obviňují média z dezinformací, netransparentnosti a zaujatosti vůči vládě. Novináři jsou hanlivě nazýváni „presstituty“ a obviňováni z manipulace s veřejným míněním. Tento trend ukazuje na rostoucí nedůvěru ve veřejnoprávní média a snahu znehodnotit jejich práci.

Závěrem lze říci, že dezinformace týkající se covidu-19 výrazně ovlivnily vnímání pandemie veřejností, podkopávaly důvěru ve vědecké instituce a vládní opatření a přispívaly k mezinárodnímu napětí a polarizaci názorů ve společnosti. Je nezbytné pokračovat v šíření ověřených informací a posilování mediální gramotnosti, aby se lidé lépe orientovali ve zprávách a mohli rozlišovat mezi fakty a dezinformacemi.

6.5 Manipulativní trendy

Při analýze jednotlivých článků jsem identifikovala opakující se faktory manipulativních technik. Tyto techniky se vyskytovaly v různé míře a byly různě viditelné. To mi umožnilo shromáždit dostatečné množství dat pro identifikaci jednotlivých trendů. Každý z autorů přistupoval k prezentaci a prosazování svých názorů různými způsoby, využíváje přitom širokou škálu manipulativních narativů. Mezi tyto techniky patří výrazné prvky vulgarity a démonizace oponentních názorů, stejně jako méně nápadné metody, jako je pozvolné vytváření strachu, falešné dichotomie a analogie.

Primárním zájmem každého autora je zvýšení čtenosti a zájmu o jeho příspěvky. Snaží se získat sympatizanty, kteří by dále šířili a rozvíjeli jeho teorie. Autorům jde o to, aby jejich články zanechaly stopu, a to nejen tu digitální. Prezentování kontroverzních, dezinformačních či zavádějících faktů je doplněno agitační funkcí, která má za cíl přesvědčit čtenáře – ať už příznivce, nebo skeptiky – o pravdivosti autorových tvrzení. V analyzovaných 102 článcích byly identifikovány následující manipulativní techniky:

1. Využití strachu
2. Argumentace ad Hominem
3. Falešné dichotomie, falešné dilema
4. Analogie

Na rozdíl od zkoumání dezinformačních trendů, druhá část mé analýzy se zaměřuje na manipulativní techniky nezávisle na časovém kontextu – tyto narativy jsou konstantním jevem v textech bez ohledu na aktuální společenské dění.

Technika č. 1: Apel na strach

Tato technika se ukazuje jako nejčastěji používaná, ve 102 analyzovaných textech se vyskytuje v 69 případech, což představuje 67,6 %. Její vysoká frekvence z ní činí silný nástroj pro ovlivňování čtenářů a zároveň odráží charakter blogové platformy, která často využívá emocionálně nabitý obsah.

Jedná se o manipulativní techniku, která využívá emoci strachu k ovlivnění čtenáře.¹¹³ Emoce hrají klíčovou roli v lidském životě, ovlivňují naši mozkovou činnost,

---

¹¹³ Apel na strach. *Bez fauly* [online]. [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: <https://bezfauly.net/argumentacni-fauly/duraz-na-emoce/apel-na-strach/>

chování a celkové vnímání světa. Silné emocionální prožitky jsou pro mozek mnohem zapamatovatelnější než ty, které vyvolávají neutrální reakce. Tento jev je podpořen neurobiologickými mechanismy, které posilují synaptická spojení v přítomnosti emocionálních podnětů.¹¹⁴

Blogy a jiné online platformy apelují na strach k posílení angažovanosti svých čtenářů. Strach a nejistota vyvolané pandemickou krizí vytvářely úrodnou půdu pro šíření informací, které zdůrazňují hrozby a nebezpečí. Tímto způsobem se zvyšuje pravděpodobnost, že čtenáři jim budou věnovat pozornost, zapamatují si obsah a budou jej sdílet s ostatními.

V rámci zkoumaných textů jsem identifikovala šest hlavních kategorií, z nichž každá má své specifické charakteristiky a příklady. Apelativní strategie nejsou náhodné, ale jsou pečlivě navrženy tak, aby udržely čtenáře ve stavu pohotovosti.

1. Apel na strach z biologických zbraní a genetických modifikací

- „Čína vyvíjí různé modifikované choroboplodné zárodky, které lze šířit v zastoupení nějakým nositelem.“
- „Může způsobit „genetické zbraně“ a hledání způsobů „nekrvavého vítězství“.
- „Byl uměle „ozbrojen“ tak, aby se šířil rychleji a zabíjel houfněji?“

2. Apel na strach z pandemie a jejího šíření

- „Pandemie koronaviru označeného 2019-nCoV se již rozšířila z Číny do dvaceti pěti zemí. Téměř čtyři sta lidí viru podlehl a víc jak šestnáct tisíc s ním bojuje o život.“
- „Nikdo neví, jak se situace s koronavirem vyvine.“
- „Za dalších deset dní to může být dvakrát tolik.“
- „Čísla nakažených rostou každým dnem a s čísly roste strach i panika.“

3. Apel na strach z nedostatečné přípravy a kapacit zdravotní péče

- „Ztráta času zapříčiní další stovky obětí.“

---

¹¹⁴ TAMBINI, Arielle et al. Emotional brain states carry over and enhance future memory formation. *Nat Neurosci* [online]. 2017, **20**(2), 271-278 [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: doi:10.1038/nn.4468

- „Situace se vyhrocuje každým dnem. Ekonomika se hroutí.“
- „Stát se aktivně brání sběru dat o nakažených.“

4. Apel na strach z ekonomických následků

- „Německo, Francie, Anglie... Situace se vyhrocuje každým dnem. Ekonomika se hroutí.“
- „Nikdo neví, co se letos s ekonomikou stane.“
- „Zpřetrhané dodavatelské vztahy se nemusí dařit obnovovat.“
- „Miliónům občanů České republiky hrozí dosud nepředstavitelné ekonomické problémy, v podstatě i bída.“

5. Apel na strach z politických a sociálních důsledků

- „Prezidenta vystrašila největší autorita epidemiologického boje, dr. Anthony Fauci.“
- „Je smutné, že teprve krize, existenční hrozba a strach ze smrti nám dokázaly nabídnout představu, jak bychom se měli chovat normálně.“
- „Ale co s tou „promořeností stáda“? Nevíme, co všechno s námi koronavirus dělá.“
- „Celý svět by se měl zachvět úzkostí před tím, kdyby kvůli našemu ignorantskému návratu ke starému způsobu života muselo dojít k dalším šachovým tahům vyšší Moci.“
- „Koronavirus způsobí zdvojnásobení až ztrojnásobení našeho dluhu, zatímco ekonomika zůstane otřesena.“

6. Apel na strach z konspiračních teorií a záměrného šíření paniky

- „Koronavirus je však každopádně ranou našemu modernímu světu.“
- „Hospodin opět přichází, aby zasazoval rány lidskému nižšímu „já“.“
- „Koronavirus! Starozákonní Hospodin opět povstává?“
- „Lidstvo současnosti dostává důraznou lekci pokory před čímsi Vyším!“
- „Lidé mají znovu získat bázeň a úctu před vyšší Mocí.“
- „Lidstvo současnosti dostává důraznou lekci pokory před čímsi Vyším!“
- „Lidé mají znovu získat bázeň a úctu před vyšší Mocí!“

V této technice jsem se dotkla tematiky války a válečných metafor, jimiž jsem se podrobněji zabývala v podkapitole 4.2. Používání válečné terminologie v médiích má významný psychologický dopad na čtenáře. v textu se nacházejí termíny jako „dobyvačné účely“, „nekrvavé vítězství“ nebo „válečná hra“, které evokují obrazy boje a konfliktu. Válečná rétorika zjednodušuje složité problémy na bojové střety. Dělí společnost na „nepřítele“, „pěšáky“, „první linii“ a evokuje pocit hrozby a naléhavosti. Tato metoda se objevuje v titulcích článků, které mají zaujmout čtenáře: „Ve Wuchanu se bojuje i za Prahu“, „Jsme ve válce, jsme v první linii“, „Až virus lehne, začne boj o mzdy“, „Když smyšlenka vyhraje“.

Informace o biologických zbraních, pandemii, nedostatečné zdravotní péči, ekonomických důsledcích, politických a sociálních dopadech a konspiračních teoriích výrazně ovlivňují čtenáře na několika úrovních. Tyto vzorce vyvolávají silné emocionální reakce, které mají jak pozitivní, tak negativní dopady na rozhodovací procesy. Odráží širší společenský kontext, ve kterém jsou lidé více citliví na informace týkající se jejich bezpečnosti a zdraví.

Biologické zbraně a genetické modifikace podněcují obavy z technologických inovací, které mohou být zneužity ke škodlivým účelům; to vede k nedůvěře vůči vědeckým institucím a vládám. Nedostatečná příprava zdravotního systému zdůrazňuje zranitelnost společnosti a vede ke hledání alternativních řešení a zvýšené kritice politických představitelů.

Ekonomické následky pandemie způsobují finanční obavy o budoucnost, to vede například k šetření a omezení výdajů, ale také k nárůstu sociálního napětí mezi jednotlivci. Nakonec strach z konspiračních teorií a záměrného šíření paniky zesiluje pocit nejistoty a nedůvěry vůči oficiálním informacím.

Celkově vzato jsou lidé více náchylní k tomu, aby reagovali na emocionálně nabitě zprávy a blogové příspěvky využívající strach jako hlavní motiv. Média používají tento princip k upoutání pozornosti svých čtenářů. Když jsou lidé vystaveni informacím, které vzbuzují obavy o jejich bezpečnost, zdraví nebo budoucnost, mají tendenci tyto informace více sledovat a sdílet.

Pod vlivem strachu mohou jedinci přijímat rozhodnutí, která by za normálních okolností nepřijali. Mohou podléhat panickým nákupům, vyhybat se určitým místům nebo skupinám lidí, nebo přijímat konspirační teorie jako pravdivé. Tím se vytváří cyklus, ve kterém se strach neustále posiluje a šíří.

Technika č. 2: Argumentace ad Hominem

Dalším ze známých argumentačních faulů je argument směřující „k člověku“. v analýze má druhou nejvyšší četnost 53 článků (51,96 %). Jedná se o formu kritiky či útoku vůči oponentovi, která je založena na jeho charakteru nebo fyzickém vzhledu, místo aby mířila na jeho výroky a činy.¹¹⁵

Tento postup je považován za argumentační faul, protože neútočí na platnost/pravdivost argumentu, ale na osobu, která ho předkládá, a to postrádá relevanci a váhu ve věcné debatě.

Takové argumenty mají různé podoby, od přímých osobních útoků až po jemnější formy, jako je nálepkování nebo parodizace a zesměšňování výroků oponenta. I když nemusí být vždy explicitně útočné, stále odvádějí pozornost od podstaty diskutované věci k nepodstatným aspektům osoby.¹¹⁶ Jejich používání ve veřejné debatě může vést k polarizaci a zhoršení kvality diskuse. Namísto racionální výměny názorů dochází k osobním útokům, které brání konstruktivnímu dialogu. Aby byla diskuse produktivní a založená na logice a faktech, je důležité zaměřit se na argumenty samotné a vyhnout se osobním útokům.

V textu můžeme vidět následující trendy:

1. Nacionalistické a xenofobní narážky

- „žlutí kolonizátoři“ – hanlivý výraz pro Číňany v Africe.

2. Sarkasmus a zlehčování

- „Sledujte televizi, tam vám to jistě poví.“ – sarkastický tón zlehčuje informace poskytované médiu.
- „jak pravil Hippokrat 21. století Bill Gates“

3. Útoky na osobní vlastnosti a charakter

---

¹¹⁵ Ad hominem. *Merriam-Webster* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/ad%20hominem>

¹¹⁶ Ad hominem. *Bez faulu* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/argumentacni-fauly/utok/ad-hominem/>

- „Vyšplechtne-li se veřejně někdo tak, jako už ze dna elementární lidské slušnosti paběrkující, evidentně moudrosti a charakteru prostí „umělci“ Jan Hrušínský a Jan Hřebejk...”
- "Takový názor může být jen předmětem zkoumání psychiatra." – útok na Jana Hrušínského.
- „Rozhodně taková je Evropská unie v dnešní podobě. Tací jsou její vrcholové představitelé, šéfové, komisaři a komisařky obzvláště.“

4. Diskreditace politických oponentů

- „Evropská unie v dnešní podobě je zlo, čirá neschopná armáda pomatených a nicneumějících úředníků.“
- „Vrchní komisařka EU (příznačně zase Němka!) nás a jiné státy...”
- „Piráti loupeživí, neschopní konstruktivního a dělného jednání, natož činů, ale i další chytrolíni opoziční plkají a trousí rozumy, kudy chodí.“
- „Buranoidní až hňupoidní lidovec, nějaký Šilar...”
- „ten politický eunuch Fiala“

5. Emotivní a hanlivé výrazy

- „antibabišovští senátoři, v čele se svým trapným a tulpasovským novým předsedou si vyejakulovali svoji žluč a nenávist...”
- „Buranoidní až hňupoidní lidovec, nějaký Šilar...”
- „Občasné aktivistické slovní výrony do nebe sebevědomé redaktorky ČT Nory Fridrichové...”

6. Zesměšňování fyzických a osobních atributů

- „Je to hezká, štíhlá hnědovláska, vnějškově je na ní všechno jako na ženě, ale nosí rajtky jako otrlý drsný chlap.“
- „Nejméně 14x spadla včera v Událostech, komentářích na ČT 24 Kalouskovi maska z obličeje, tedy ochranná rouška, a odhalila jeho červený nos.“
- „Věčně něčím vyděšená Mirka Němcová...” a „... okolorovaný Stanjura“
- „Má tento lidovecký poslanec (Bartošek) v těchto dnech jednu velkou výhodu. Pod rouškou totiž vypadá lidsky.“

7. Nadávky a vulgarismy

- „Prolhaná předsedkyně TOP09 Pekarová Adamová budiž zářným příkladem.“
- „Postpubertální poslanec Feri z toho také začal blednout.“
- „Generál plastelína (Petr Pavel) jde do útoku.“
- „P. P. – nedávno jsem někde četl, že je to pijavice, která se přísaje na každý režim, z něhož mu kynou výhody.“ – iniciály Petra Pavla.

8. Podkopávání odbornosti a kompetence

- „Principála Divadla na Jezerce, pana Jana Hrušínského, který se stále nemůže spokojit, resp. smířit s tím co je.“
- „Umělci, nutno říct, že rozhodně né všichni, především ti se syndromem Hrušínský a Pazderková...“
- „Principál je arogantní, zpupný a zamindrákovaný hlupák...“ – principálem je Jan Hrušínský

9. Zlehčování a trivializace problémů

- „Evropská unie, která naopak, ještě do všeho nepatřičně až jenom žvaní, tak nikomu v nouzi... nepomohla ani církev svatá...“
- „Rozhodli o tom Bill Gates, Big Pharma, Rockefelleri, Rothchildové a druhové za velice pečlivě zavřenými dveřmi, to dá rozum.“
- „Koronavirem zhasnutá Evropská unie připomíná noční lokál, který obchází vrchní číšník a přemlouvá hosty k placení.“

Jak lze na uvedených příkladech vidět, autoři se uchylují k nadávkám, zesměšňování a vulgárním formulacím a místo věcné argumentace dochází ke snížení úrovně diskuse. Takto konfrontační a kontroverzní názory mohou odrazovat čtenáře, kteří hledají racionální a konstruktivní debatu, a místo toho přitahovat ty, kteří mají zájem na konfliktech a negativitě.

Argumentační fauly ad Hominem přispívají k polarizaci čtenářů tím, že posilují existující předsudky a rozdělují je na „my“ versus „oni“. Mají tendenci vyvolávat silné emocionální reakce, jako je hněv, odpor nebo nenávisť. Čtenáři si na základě takových

blogových příspěvků obtížně vytvoří objektivní názor, když jsou jim předkládány pouze jednostranné informace bez nestranného úhlu pohledu.

Při analýze textů je nezbytné k nim přistupovat s kritickým pohledem. Klíčové je zaměřit se na tón a kontext daných příspěvků a pokusit se získat co nejvíce informací o autorovi a jeho postojích. Je důležité analyzovat účel osobních útoků a zvážit, zda se nejedná o pokus odvést pozornost čtenáře od diskuse. Rovněž je třeba identifikovat negativní, emotivní nebo vulgární výrazy, které jsou namířeny proti osobě spíše než proti jejím argumentům.

Čtenáři by se měli snažit tyto manipulační taktiky rozpoznat a nenechat se jimi ovlivnit. v tomto kontextu jsou klíčové mediální gramotnost a schopnost kritického myšlení. Je podstatné aktivně vyhledávat různé zdroje informací a snažit se pochopit problematiku z různých úhlů pohledu, což umožní vytvořit si vyváženější a informovanější názor.

Technika č. 3: Falešné dilema

Jedním z argumentačních klamů je také falešné dilema, které spočívá v prezentaci pouze dvou možných řešení situace. Tento přístup však většinou neodpovídá realitě, neboť ve skutečnosti existuje široké spektrum alternativ. Falešné dilema funguje na principu, že je nám nabídnuta buď možnost č. 1, nebo možnost č. 2, přičemž se tvrdí, že tyto možnosti nemohou koexistovat.¹¹⁷ Klam vytváří dojem omezených voleb a nutí jednotlivce vybírat mezi dvěma extrémními variantami, ačkoli mohou existovat i jiné možnosti. Tímto způsobem se ignorují mezistupně či kompromisy.

Falešné dilema může omezit kritické myšlení čtenářů, ti budou mít pocit, že mají na výběr jen ze dvou možností a nebudou hledat jiné alternativy. Tento klam rovněž podporuje polarizaci názorů, neboť lidé jsou nuceni vybrat si jednu z prezentovaných možností a nedochází k dialogu o jiných možných variantách.

V blogových příspěvcích lze nalézt 38 článků (37,25 %) obsahujících následující narativy:

---

¹¹⁷ Making sense of the false dilemma fallacy. *Microsoft*[online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/en-us/microsoft-365-life-hacks/writing/false-dilemma-fallacy>

1. Polarizace postojů a identit

- „čestný a rovný člověk“ vs. „nakažený bonzovirem“
- „Věřme vládě a nevěřme prolhané České televizi.“
- „Buď budeme pokračovat ve strategii levné práce, nebo se vydáme cestou radikální změny.“

2. Dichotomie v řešení pandemie

- „Buď Afričané mají v ADN zakódovanou ochranu před koronovirem, anebo se nám něco tutlá?“
- „Je třeba si před volbami a o volbách dobře vzpomenout a roztrždit politiky na přilévače a záchranáře.“
- „Musí tímto směrem kráčet, ať chce, nebo nechce. Dobrovolně, nebo násilím.“
- „Když nejsi očkovaný a nemáš psí známku, sed' doma a oddej se televizní droze.“
- „Nesmyslný pokus o záchranu určitého počtu většinou starých lidí bude vykoupen „ekonomickou smrtí“ statisíců, možná že až miliónů lidí v produktivním věku.“
- „Buď se zasmradí společnost, nebo vláda zachrání demokracii.“

3. Falešné volby mezi extrémny

- „Má snad poslat tanky a bombardéry, aby vyhladily mikroskopické nepřátele?“
- „Kdy jindy mohou vědci a výzkumníci učinit tak velké pokroky ve svém oboru, když ne teď?“
- „Stručně řečeno lidé, kteří nesedí v hrůze doma a nečekají na drobky z panského stolu a milostivá svolení, že se mohou jít vykoupat, jsou tak nějak „nežádoucí“.“

4. Manipulace strachem a nadějí

- „Ze situace ve Francii vyplývá, že na vině neúměrné míry úmrtnosti Covid-19 není virus, ale současný zdravotní systém, který není ustrojen, aby sloužil člověku, ale zisku.“

- „Jsme zasaženi strašlivou epidemií až na úrovni pandemie. Anebo je to jinak ???“
- „Čím dříve to pochopíme a vykročíme tam, kam nás vyšší Moc směřuje, tím méně bolestných ran „egyptských“ na nás dopadne.“

5. Národní a občanská odpovědnost

- „Dnes stojíme před otázkou, co jsi Ty, občane, udělal pro vlast?“
- „Musíme to zvládnout společně.“
- „Kdo však toto nepochopí, kdo to bude ignorovat a vysměje se tomu... pro toho bude nezbytný konec starého i jeho osobním koncem.“

Z uvedených příkladů je zřejmé, že rétorika využívající polarizaci, dichotomii a manipulaci má zásadní dopad na veřejný diskurz. Časté používání falešných dilemat a extrémních voleb omezuje kritické myšlení a znesnadňuje hledání komplexních řešení. Rétorika apeluje na národní a občanskou odpovědnost, často však s výhrůžkami vůči těm, kteří nesdílí daný pohled, což dále prohlubuje polarizaci.

Technika č. 4: Dramatizace na základě analogie

Zde se primárně nejedná o definovaný druh manipulativní techniky jako v předchozích případech. Analogie obecně je podobnost mezi (v tomto případě) dvěma situacemi, na jejímž základě se snažíme o vyvození nějakého důsledku. Je to kognitivní proces vyvozování informace o určitém fenoménu z informace o fenoménu jiném.

V tomto kontextu autoři chtěli záměrně ve čtenáři vyvolat tenzi a úzkost s cílem ovlivnit jeho percepci textu. i když jde o relativně malý vzorek 15 článků (14,7 %), má významný vliv na formování argumentace a následující přijetí tvrzení, a to nejen v mnou analyzovaném kontextu.

1. Katastrofické a apokalyptické srovnání

- „Připomíná to prý katastrofické filmy z Hollywoodu, kde vědci dřou, ale virus je stále rychlejší.“
- „Je pandemie koronaviru z Wu-chanu jenom „černá labuť“?“
- „Propady světových burz teď připomínají nejhorší týden z roku 2008.“
- „Třeba morová rána ve 14. století...“

- „Trocha koronárního komunismu nás nezabije, ale to neznamená, že zaplatíme, a pak už zase pojedeme dál po staru.“

2. Srovnání s historickými událostmi

- „Ve Wuchanu se bojuje i za Prahu. Tentokrát doopravdy.“
- „Evropská unie v mnohém připomíná habsburskou monarchii... a když nastal skutečný problém, otočil se zády. Podobně na tom byla i ta Švejkova monarchie.“
- „Tak co jako, bude to i všude jinde po Evropě a zase to zlořádné, postnacistické Německo bude všechno řídit.“
- „Velmi velká analogie mezi tím, co se děje v současnosti ohledně koronavirusové krize, a mezi tím, co se dělo kdysi za časů Mojžíše v Egyptě.“
- „Připomínají mi vojenské pokyny z doby před více desítkami let týkající se chování vojáka při atomovém výbuchu.“
- „Bruselská administrativa se z epidemie v Číně nepoučila, naopak místo koordinovaného postupu v Bruselu vládla pasivita.“

3. Osobní srovnání

- „Vzpomněl jsem si na pana ředitele z filmu Obecná škola.“
- „Tehdy naši dědové, otcové často umírali na prahu svého života. Mnozí nemuseli, mohli se schovat, přikrčit, přesto šli na barikády, bojovali za svou vlast.“
- „Vzpomínám si na dobu svých studií... Obyčejný člověk se základním vzděláním a selským původem v té době vyvažoval v pozadí některé politické i odborné „zákroky ode zdi ke zdi“ tak, aby konečné dopady byly co nejlepší.“
- „...od svého otce jsem v mládí převzal...“

Identifikované příklady manipulativních analogií mohou velmi účinně formovat čtenářovo vnímání a reakce na popisované události. Prvním hlavním trendem je znovu vyvolání strachu, který je silným nástrojem manipulace. Tento efekt je umocněn tím, že čtenář dokáže situaci snadno připodobnit k něčemu známému – katastrofický Hollywoodský film, ekonomická krize z roku 2008 či období komunismu. Tato

srovnání zanechávají hlubší stopu, protože vyvolávají silné reakce a umožňují snadnější pochopení složitých situací prostřednictvím známých příběhů.

Použití osobních příběhů, zkušeností a sentimentu dále posiluje dojem důvěryhodnosti a autenticity, i když chybí vědecké nebo jiné relevantní důkazy. Když autor sdílí osobní zkušenosti a vzpomínky, čtenáři se cítí, jako by se přiblížili na osobní úrovni; to činí pisatele textu důvěryhodnějším. Tento pocit blízkosti a osobního propojení může vést k větší ochotě přijmout autorovy argumenty bez kritického zkoumání.

Ve výše zmíněných případech je vhodné se zamyslet a zjistit, jestli existují důkazy podporující takové tvrzení, a v případě, že ano, zda opravdu souhlasí např. ekonomické údaje s těmi z roku 2008. Každá historická i současná situace je jedinečná, a porozumění historickému kontextu nemusí nutně znamenat, že existuje přímá analogie se současností. I když jsou osobní příběhy dojemné, je důležité se ptát na jejich relevanci a důvěryhodnost. Kritický přístup k prezentovaným datům je nezbytný, a nelze přijímat osobní zkušenosti a pocity jako jediný důkaz.

6.5.1 Shrnutí

V rámci druhé části analýzy jsem se zaměřila na identifikaci nejfrekventovanějších a mého pohledu důležitých manipulativních technik, které autoři využili při tvorbě článku pro blogový portál Vaše Věc.

Jako nejčastěji využívaná se jeví technika apelu na strach, ta se objevuje v 69 případech, což představuje 67,6 %. Její vysoká frekvence z ní činí silný nástroj pro ovlivňování čtenářů a zároveň odráží charakter blogové platformy. Jedná se o manipulativní techniku, která využívá strachu k ovlivnění čtenáře. Emoce hrají klíčovou roli v lidském životě a silné emocionální prožitky jsou pro mozek mnohem zapamatovatelnější než ty, které vyvolávají neutrální reakce.

Blogy a jiné online platformy apelují na strach k posílení angažovanosti svých čtenářů. Strach a nejistota vyvolané pandemickou krizí vytvářely úrodnou půdu pro šíření informací, které zdůrazňují hrozby a nebezpečí. v rámci zkoumaných textů jsem identifikovala šest hlavních kategorií apelů na strach: z biologických zbraní a genetických modifikací, z pandemie a jejího šíření, z nedostatečné přípravy a kapacit zdravotní péče, z ekonomických následků, z politických a sociálních důsledků, z konspiračních teorií a záměrného šíření paniky.

Argument ad Hominem je druhý z analyzovaných argumentačních faulů, který se objevil v 53 z analyzovaných článků (51,96 %). Tato technika spočívá v útku na osobní vlastnosti nebo vzhled oponenta místo na jeho názory a argumenty. Jde o manipulativní postup, protože neútočí na platnost nebo pravdivost argumentu, ale na osobu, která jej předkládá. Takové útoky mohou mít různé podoby od přímých osobních útoků až po jemnější formy, jako je sarkasmus, nálepkování nebo zesměšňování. Tento přístup odvádí pozornost od podstaty věcné diskuse a zaměřuje ji na nepodstatné aspekty osoby, a tak může vést k polarizaci a zhoršení kvality debaty.

V textu se objevují různé trendy, jako například nacionalistické a xenofobní narážky, sarkasmus a zlehčování, útoky na osobní vlastnosti a charakter, diskreditace politických oponentů, emotivní a hanlivé výrazy, zesměšňování fyzických a osobních atributů, nadávky a vulgarismy, podkopávání odbornosti a kompetence a zlehčování a trivializace problémů. Používání přispívá k polarizaci čtenářů tím, že posiluje existující předsudky a vytváří rozdělení na „my“ versus „oni“.

Falešné dilema je argumentační klam, který spočívá v prezentaci pouze dvou možných řešení situace, ačkoli ve skutečnosti existuje široké spektrum alternativ. Tento klam vytváří dojem omezených voleb a nutí jednotlivce vybírat mezi dvěma extrémními variantami, ignorující mezistupně či kompromisy.

V blogových příspěvcích bylo nalezeno 38 článků (37,25 %) využívajících falešné dilema, například polarizace postojů a identit, dichotomie v řešení pandemie, manipulace strachem a nadějí či apel na národní a občanskou odpovědnost. Tyto příspěvky často zveličují extrémy a omezují kritické myšlení, podporují rozdělení společnosti a znesnadňují hledání komplexních řešení. Výsledkem je hlubší polarizace a konflikty, které brání konstruktivní diskusi a přispívají k napětí ve společnosti.

Dramatizace na základě analogie spočívá ve srovnávání dvou situací s cílem vyvolat určité emocionální reakce u čtenářů. Tato technika využívá podobnosti mezi fenomény k vytvoření závěrů, které mohou být manipulativní. v analyzovaných článcích (14,7 %) byly identifikovány analogie, které záměrně vyvolávaly tenzi a úzkost. Patří sem katastrofické a apokalyptické srovnání, historické paralely a osobní příběhy, které formují argumentaci a zvyšují emocionální dopad tvrzení.

Při čtení příspěvků na webu je nezbytné přistupovat k informacím s kritickým myšlením, to znamená nejen nepřijímat tvrzení autorů na základě jejich emocionálního apelu či dramatických analogií, ale také aktivně ověřovat fakta, hledat další zdroje

a analyzovat motivy, které mohou stát za prezentovanými argumenty. Kritické myšlení zahrnuje schopnost rozpoznat manipulativní techniky, jako jsou falešné dilema, argument ad Hominem, útoky či neodůvodněné analogie, a nenechat se jimi ovlivnit. Aktivní čtenář by měl vždy zvažovat širší kontext, hledat protichůdné názory a hodnotit relevanci a důvěryhodnost předkládaných informací, aby si mohl vytvořit objektivní názor.

ZÁVĚR

V rámci teoretické části této diplomové práce jsem definovala pojem blogu, jeho základní charakteristiku a strukturu, a také přidružené pojmy jako mikroblog a blogosféra. Blogy jsem zasadila do kontextu České republiky a zaměřila se na dva významné příklady – iDNES.cz blog a Parlamentní listy.

Detailně jsem se věnovala problematice dezinformací a popsala čtyři základní metody prevence a detekce: mediální gramotnost, strojové učení, lingvistická analýza a fact-checking. v této oblasti jsem také představila web Demagog.cz, který se zabývá ověřováním faktických tvrzení. Vzhledem k tomu, že stěžejním obdobím mé analýzy byla pandemie koronaviru v České republice, byla nezbytná i definice pojmu infodemie a analýza české dezinformační scény.

Manipulaci jsem specifikovala především v online prostředí a popsala fenomén válečných metafor. Také zde jsem se zaměřila na metody detekce a prevence: mediální gramotnost a podpora důvěryhodných médií. v této části jsem zmínila také web Manipulátoři.cz.

Odděleně jsem uvedla fenomény dezinformací a manipulace v kontextu blogu, neboť blog je specifickou platformou, náchylnější pro šíření neověřených a manipulativních obsahů.

Hlavním cílem této práce bylo analyzovat blog, který významně figuruje v českém dezinformačním prostředí. Po průzkumu internetu jsem dospěla k závěru, že blogová platforma Vaše věc na doméně Parlamentních listů splňuje vytyčená kritéria: dezinformační atmosféra, emočně laděné titulky blogových příspěvků, široká škála autorů. Navíc nejsou o všech autorech dostupné základní informace, funguje zde tedy určitý princip anonymity.

Výběr jednotlivých článků se řídil časovým horizontem první dezinformační vlny v rámci onemocnění covid-19, od února do května 2020. Po důkladném pročtení webu a analýze článků z období 29. ledna až 29. května 2020, které jakkoli zmiňují o pandemii či infekci covid-19, jsem získala 102 článků.

První fáze analýzy se zaměřila na identifikaci dezinformačních tendencí. Na základě trendů stanovených spolkem Evropské hodnoty a také Ministerstva vnitra jsem v blogových příspěvcích hledala osm dezinformačních narativů: covid byl vyroben v laboratoři/jako biologická zbraň, je to jen chřipka, negativní postoje vůči EU a trojici zemí (Rusko, USA, Čína), vakcinace je nebezpečná/neúčinná, covid je spojen

s 5G sítěmi, a nedochází k podpoře ověřených způsobů léčby covidu. U 66 z nich jsem odhalila alespoň jeden z těchto trendů, přičemž nejvíce zastoupené byly negativní postoje vůči Evropské unii a trojici zemí. Mimo to jsem upozorovala i devátý dezinformační trend a rozhodla se jej do svého výzkumu zařadit. Pro lepší orientaci jsem zahrnula do práce i grafy zohledňující časové hledisko výskytu daného trendu. Právě časový horizont je klíčový v rozšíření dané zavádějící informace

Manipulativní trendy jsem rozdělila do čtyř hlavních kategorií: využití strachu, argumentace Ad Hominem, falešné dilema a analogie. Tyto techniky měly silné zastoupení a dopad na čtenáře, jejich emoce a přístup k informacím na internetu. Analýza ukázala, jak jazykové manipulativní techniky mohou vypadat a přispívat k šíření zavádějících či lživých informací.

Je zásadní přistupovat k informacím na internetu kriticky, ověřovat je a nepodléhat emocím. Pokud chybí relevantní a důvěryhodný zdroj, je třeba provést vlastní analýzu. Fact-checking je klíčovým nástrojem nejen v prostředí blogů, ale i sociálních sítí, které denně používáme. Rovněž je důležité znát manipulativní techniky a umět je v textu identifikovat; to nás může upozornit na kvalitu čteného textu.

ANOTACE

Jméno a příjmení: Bc. Daniela Poláchová

Název katedry: Katedra bohemistiky

Název fakulty: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název diplomové práce: Blog jako příležitost pro dezinformaci a manipulaci

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

Počet znaků (bez mezer): 162 178

Počet použitých zdrojů a literatury: 101

Klíčová slova: blog, dezinformace, manipulace, mediální gramotnost, covid-19, infodemie, Vaše věc

Magisterská diplomová práce se zabývá problematikou dezinformací a manipulace v blogovém prostředí. Toto prostředí je charakteristické absencí redakční kontroly, možnou anonymitou autorů a téměř okamžitou odezvou na aktuální události. Teoretická část je věnována definici blogu, mikrobloggeru a blogosféry. Dále byly vymezeny dezinformace, manipulace a možnosti jejich detekce a prevence. Cílem práce bylo prokázat přítomnost dezinformačního obsahu na blogovém portálu Vaše věc v kontextu pandemie covid-19, konkrétně během první dezinformační vlny v roce 2020. Pro analýzu bylo vybráno 102 článků z blogové platformy Vaše věc publikovaných v době od 29. února do 29. května 2020, které byly podrobeny zkoumání. Práce rovněž identifikovala hlavní manipulativní techniky ve vybraných článcích.

RESUMÉ

The master's thesis dealt with the issue of disinformation and manipulation in the blogging environment. This environment is characterized by the absence of editorial control, potential author anonymity, and almost immediate response to current events. The theoretical part focused on the definition of blogs, microblogs, and the blogosphere. Furthermore, disinformation, manipulation, and methods of their detection and prevention were outlined. The aim of the thesis was to prove the presence of disinformation content on the blog portal Vaše věc in the context of the covid-19 pandemic, specifically during the first wave of disinformation in 2020. For the analysis, 102 articles were selected and examined. The thesis also identified the main manipulative techniques found in the selected articles.

SEZNAM ANALYZOVANÝCH PŘÍSPĚVKŮ

1. BAŤA, Jiří. *Kam se poděla EU a její „veledůležité“ orgány?* [online]. In: . 2020, 24.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-kam-se-podela-eu-jeji-veledulezite-organy>
2. BAŤA, Jiří. *Kdo má z něčeho prospěch, musí umět nést i břemena obtíží* [online]. In: . 2020, 12.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-kdo-ma-z-neceho-prospech-musi-umet-nest-i-bremena-obtizi>
3. BAŤA, Jiří. *Kdy už konečně dostane Pavel Novotný přes „roušku“?* [online]. In: . 2020, 11.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-kdy-uz-konecne-dostane-pavel-novotny-pres-rousku>
4. BAŤA, Jiří. *Když si dvě „nány“ nevidí, kulantně řečeno, do úst* [online]. In: . 2020, 30.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-kdyz-si-dve-nany-nevidi-kulantne-receno-do-ust>
5. BAŤA, Jiří. *Mlácení prázdné slámy* [online]. In: . 2020, 23.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/mlaceni-prazdne-slamy>
6. BAŤA, Jiří. *Principál Hrušínský má (měl) zase slabou chvíli* [online]. In: . 2020, 15.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-principal-hrusinsky-ma-mel-zase-slabou-chvilku>
7. BAŤA, Jiří. *Zemane odstup! Nebo...* [online]. In: . 2020, 2.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jiri-bata-zemane-odstup-nebo>
8. ČERNÍK, Vladislav. *Koronavir 1* [online]. In: . 2020, 16.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavir-1-4>
9. FIALA, Zbyněk. *Až virus lehne, začne boj o mzdy* [online]. In: . 2020, 18.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/ekonomika/az-virus-lehne-zacne-boj-o-mzdy>
10. FIALA, Zbyněk. *Burzy už to chytly taky* [online]. In: . 2020, 29.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/ekonomika/zbynek-fiala-burzy-uz-chytly-taky>
11. FIALA, Zbyněk. *Čína se rozjíždí, USA stojí* [online]. In: . 2020, 18.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/cina-se-rozjizdi-usa-stoji>
12. FIALA, Zbyněk. *Kdy bude vakcína?* [online]. In: . 2020, 2.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/kdy-bude-vakcina>
13. FIALA, Zbyněk. *Koronární komunismus* [online]. In: . 2020, 18.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/koronarni-komunismus>

14. FIALA, Zbyněk. *Lék proti koronaviru se blíží* [online]. In: . 2020, 30.1.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.vasevec.info/komentare/zbynek-fiala-lek-proti-koronaviru-se-blizi>
15. FIALA, Zbyněk. *Někdy to zabere, jindy ne* [online]. In: . 2020, 27.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/zbynek-fiala-nekdy-zabere-jindy-ne>
16. FIALA, Zbyněk. *Neviditelný virus a tajné triky* [online]. In: . 2020, 16.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/neviditelný-virus-tajne-triky>
17. FIALA, Zbyněk. *O tom, co bude potom* [online]. In: . 2020, 6.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/o-tom-co-bude-potom>
18. FIALA, Zbyněk. *Obnova národního kapitálu* [online]. In: . 2020, 13.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/domaci-politika/obnova-narodniho-kapitalu>
19. FIALA, Zbyněk. *Promořenost? Není o co stát* [online]. In: . 2020, 27.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/promorenost-neni-o-co-stat>
20. FIALA, Zbyněk. *Trump obrátil s koronáčem* [online]. In: . 2020, 30.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/trump-obratil-s-koronacem>
21. FIALA, Zbyněk. *Tuhle krizi nesmíme promarnit* [online]. In: . 2020, 23.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/ekonomika/tuhle-krizi-nesmíme-promarnit>
22. FIALA, Zbyněk. *Ve Wuchanu se bojuje i za Prahu* [online]. In: . 2020, 4.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/ve-wuchanu-se-bojuje-i-za-prahu>
23. FIALA, Zbyněk. *Vir ohrožuje nerovnosti* [online]. In: . 2020, 5.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/vir-ohrozuje-nerovnosti>
24. FIALA, Zbyněk. *Virus probudil poptávku po vědě* [online]. In: . 2020, 1.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/zbynek-fiala-virus-probudil-poptavku-po-vede>
25. FIALA, Zbyněk. *Von der Leyen chce EU 2.0* [online]. In: . 2020, 28.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/zbynek-fiala-von-leyen-chce-eu-20>
26. FIALA, Zbyněk. *Zpátky na stromy* [online]. In: . 2020, 16.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/komentare/zbynek-fiala-zpatky-na-stromy>
27. HERMAN, Pavel. *Vietnamci rozdávají jídlo, roušky a dezinfekční prostředky* [online]. In: . 2020, 24.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z:

- <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/vietnamci-rozdavaji-jidlo-rouscky-dezinfekcni-prostredky>
28. HUSÁK, Václav. *Kde se vzali, tu se vzali – Rouškomilci* [online]. In: . 2020, 28.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/kde-se-vzali-tu-se-vzali-rouskomilci>
29. HUSÁK, Václav. *Omyl, nebo záměr?* [online]. In: . 2020, 14.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/omyl-nebo-zamer>
30. HUSÁK, Václav. *Proč nejasáme ???* [online]. In: . 2020, 31.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/proc-nejasame>
31. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Budou vlekáři žalovat stát, vládu o náhradu zisku, když nenapadne sníh?* [online]. In: . 2020, 27.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/budou-vlekari-zalovat-stat-vladu-o-nahradu-zisku-kdyz-nenapadne-snih/zbynek-fiala-nekdy-zabere-jindy-ne>
32. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Buranská, zlomyslná politická kultura opozice* [online]. In: . 2020, 27.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/buranska-zlomyslna-politicka-kultura-opozice>
33. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Církev, umělci a ... prachy, prachy, prachy* [online]. In: . 2020, 14.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/cirkev-umelci-prachy-prachy-prachy>
34. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Co s těmi zděšenými politiky, v šoku, v panice a strachu z práce?* [online]. In: . 2020, 17.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/co-s-temi-zdesenymi-politiky-v-soku-v-panice-strachu-z-prace>
35. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Česká televize - čím hůře, tím lépe, aneb nevěřte vládě!* [online]. In: . 2020, 26.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/ceska-televize-cim-hure-tim-lepe-aneb-neverte-vlade>
36. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Darebácká opozice konečně vylezla, aby škodila ještě víc* [online]. In: . 2020, 18.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/darebacka-opozice-konecne-vylezla-aby-skodila-jeste-vic>
37. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *EU - překrmovaný, arogantní, panovačný, neschopný a líný mizera* [online]. In: . 2020, 14.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/eu-prekrmovany-arogantni-panovacny-neschopny-liny-mizera>
38. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Ještě větší blbec, než jsme si mysleli* [online]. In: . 2020, 11.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jeste-vetsi-blbec-nez-jsme-si-mysleli>
39. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Lidovci Zdechovskému se zdá těch štvanic málo* [online]. In: . 2020, 3.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z:

- <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/lidovci-zdechovskemu-se-zda-techstvanic-malo>
40. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Mít tak starosti těch po nouzi vylézajících* [online]. In: . 2020, 20.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/mit-tak-starosti-piratu-draho-se-vystrcila-jinych-po-nouzi-vylezlych-vylezajicich>
41. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Nával před stupínkem vítězů o největšího hlupce v době nouzového stavu koronavirového* [online]. In: . 2020, 30.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/naval-pred-stupinkem-vitezu-o-nejvetsiho-hlupce-v-dobe-nouzoveho-stavu-koronaviroveho>
42. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Nora se vznáší, právníci perlí, nedůstojný šéf Senátu otáčí, ...* [online]. In: . 2020, 21.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nora-se-vznasi-pravnici-perli-nedustojny-sef-senatu-otaci-babis-dal-neunavne-maka>
43. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Opět vyděšená Mirka a jak národ zachrání umělce od smrti hladem* [online]. In: . 2020, 2.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/opet-vydesena-mirka-jak-narod-zachrani-umelce-od-smrti-hladem>
44. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Petře Fialo, přestaňte hysterčit, beztak se do té Strakovky nedostanete ani jako vrátný* [online]. In: . 2020, 28.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/petre-fialo-prestante-hystercit-beztak-se-do-te-strakovky-nedostanete-ani-jako-vratny>
45. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Pozor! v naší zemi se šíří nakažlivý BONZOVIR* [online]. In: . 2020, 21.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/pozor-v-nasi-zemi-se-siri-nakazlivy-bonzovir>
46. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Předseda Ústavního soudu neeticky podráždí vládu* [online]. In: . 2020, 4.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/predseda-ustavniho-soudu-neeticky-podrazi-vladu>
47. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Rouškování po česku, aneb zase za vše může ďábel Babiš* [online]. In: . 2020, 20.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/rouskovani-po-cesku-aneb-zase-za-vse-muze-dabel-babis>
48. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Sluhové zase nahnáni do práce* [online]. In: . 2020, 29.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/slouhove-zase-nahnani-do-prace>
49. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Soudce politolog, půldenní vítěz, justiční kšeftíky a morálka* [online]. In: . 2020, 24.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/soudce-politolog-puldenne-vitez-justicni-kseftiky-moralka>

50. CHRASTEKOVÁ, Růžena. *Škodící krysy vylézají a nenávistně piští* [online]. In: . 2020, 7.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/skodici-krysy-vylezaji-nenavistne-pisti>
51. LUKEŠ, Petr. *Koronavirus Covid-19 z numerologického hlediska* [online]. In: . 2020, 28.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavirus-covid-19-z-numerologickeho-hlediska>
52. LUKEŠ, Petr. *Koronavirus jako nástroj vyšší Moci! Kam nás tlačí?* [online]. In: . 2020, 26.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavirus-jako-nastroj-vyssi-moci-kam-nas-tlaci>
53. LUKEŠ, Petr. *Koronavirus! Pozor! Nepromrhejte tento čas!* [online]. In: . 2020, 16.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavirus-pozor-nepromrhejte-tento-cas>
54. LUKEŠ, Petr. *Koronavirus! Starozákonní Hospodin opět povstává?* [online]. In: . 2020, 3.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavirus-starozakonni-hospodin-opet-povstava>
55. LUKEŠ, Petr. *Koronavirus! Světlo útočí!* [online]. In: . 2020, 24.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/koronavirus-svetlo-utoci>
56. LUKEŠ, Petr. *Proč bylo křesťanům Shora znemožněno slavit Velikonoce?* [online]. In: . 2020, 9.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/proc-bylo-krestanum-shora-znemoznenoslavit-velikonoce>
57. LUKEŠ, Petr. *Výchova koronavirem k tomu, co je správné* [online]. In: . 2020, 21.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/vychova-koronavirem-k-tomu-co-je-spravne>
58. MAN, Lubomír. *Bartošek: Poženem vládu před vyšetřovací komisí* [online]. In: . 2020, 25.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/bartosek-pozenem-vladu-pred-vysetrovaci-komisi>
59. MAN, Lubomír. *Nesnesitelné dilema hostů České televize* [online]. In: . 2020, 26.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nesnesitelne-dilema-hostu-ceske-televize>
60. MAN, Lubomír. *Nosí rajtky jako otrlý drsný chlap* [online]. In: . 2020, 24.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nosi-rajtky-jako-otrly-drsny-chlap>
61. PELC, Vladimír. *Bílý lev Prymula* [online]. In: . 2020, 8.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/bily-lev-prymula>

62. PELC, Vladimír. *Glosář k 11. týdnu '20: Hrušínský jen o své kapse. EU se jeví zbytečná. Chvilkaři chtějí vyvolat konflikt. Nabádání k zabití prezidenta trestné není? Postoje k obraně. Co běhá na síti.* [online]. In: . 2020, 18.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/glosar-k-11-tydnu-20-hrusinsky-jen-o-sve-kapse-eu-se-jevi-zbytecna-chvilkari-chteji-vyvolat-ko>
63. PELC, Vladimír. *Glosář k 15. týdnu '20 na lem našeho politického dění* [online]. In: . 2020, 20.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/glosar-k-15-tydnu-20-na-lem-naseho-politickeho-deni>
64. PELC, Vladimír. *Glosář k 9. a 10. týdnu '20: Masovací prostředky opět seriózní. na ministerstvu přecvachováno. Pozitivní koronavirus. Boj o krupičandu. Názory občanů na možnosti ovlivnit legislativu. Mínění o motivech vstupu do politiky. Zájem o politiku* [online]. In: . 2020, 12.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/glosar-k-9-10-tydnu-20-masovaci-prostredky-opet-seriozni-na-ministerstvu-precvachovano-pozitiv>
65. PELC, Vladimír. *Glosář ke 13. a 14. týdnu '20 na lem našeho politického dění* [online]. In: . 2020, 5.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/glosar-ke-13-14-tydnu-20-na-lem-naseho-politickeho-deni>
66. PELC, Vladimír. *P. P. – specialista na všechno, politický demagog vždy a všude* [online]. In: . 2020, 22.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/vehlasny-p-p-specialista-na-vsechno-politicky-demagog-vzdy-vsude>
67. PELC, Vladimír. *Tryzna u hrobu neznámého ekonoma* [online]. In: . 2020, 1.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/tryzna-u-hrobu-neznameho-ekonoma>
68. PELC, Vladimír. *Tryzna u hrobu neznámého ekonoma podruhé* [online]. In: . 2020, 26.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/tryzna-u-hrobu-neznameho-ekonoma-podruhe>
69. PELC, Vladimír. *Vršky a kořínky* [online]. In: . 2020, 2.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/vrsky-korinky>
70. PŘÍSPĚVKY, Luis. *Bajky o virech a jiné zkazky... aneb Receptáře nápadů pro začátečníky* [online]. In: . 2020, 25.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/bajky-o-virech-jine-zkazky-aneb-neco-malo-povidani-o-radach-na-pomezí-babskych-rad-receptare-n>
71. PŘÍSPĚVKY, Luis. *Plujme dál...* [online]. In: . 2020, 28.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/plujme-dal>
72. PŘÍSPĚVKY, Luis. *Stoupáme? Ne, klesáme! Odhodte zátěž!!!* [online]. In: . 2020, 1.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/stoupame-ne-klesame-odhodte-zatez>

73. PŘÍSPĚVKY, Luis. *Zaujalo mě, že...grafický průběh vývoje epidemie je jako dámské oblečení - tedy více skrývá než ukazuje* [online]. In: . 2020, 25.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/zaujalo-me-zegraficky-prubeh-vyvoje-epidemie-je-jako-damske-obleceni-tedy-vice-skryva-nez-ukaz>
74. SEDLÁČEK, Petr. *Utržené ze řetězu* [online]. In: . 2020, 30.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/utrzene-ze-retezu>
75. SEEMAN, Richard. *Německo ve znamení demonstrací* [online]. In: . 2020, 26.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nemecko-ve-znameni-demonstraci>
76. SOLIS, Daniel. *Souvislost mezi koronavirem a 5G ryze náhodná ...* [online]. In: . 2020, 5.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/souvislost-mezi-koronavirem-g5-ryze-nahodna-brany-seolu-dokoran-otevreny>
77. VALENČÍK, Radim. *ČT 24: Kalouskova první rouška a červený nos* [online]. In: . 2020, 25.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/ct-24-kalouskova-prvni-rouska-cerveny-nos>
78. VÍTEK, Jan. *Ani chřipka, ani španělská. Bravo Djoković* [online]. In: . 2020, 21.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/ani-chripka-ani-spanelska>
79. VÍTEK, Jan. *Bill Gates: „My nechceme mít moc vyléčených lidí“* [online]. In: . 2020, 14.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/bill-gates-my-nehceme-mit-moc-vylecenyh-lidi>
80. VÍTEK, Jan. *Coronadeprese 2020* [online]. In: . 2020, 24.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/coronadeprese-2020>
81. VÍTEK, Jan. *Čas zpytován* [online]. In: . 2020, 15.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jan-vitek-cas-zpytovani>
82. VÍTEK, Jan. *Elity, přelidnění a virus* [online]. In: . 2020, 19.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/elity-prelidneni-virus>
83. VÍTEK, Jan. *Heja, heja, Sverige!* [online]. In: . 2020, 28.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/heja-heja-sverige>
84. VÍTEK, Jan. *JAK TO, ŽE ČERNÁ AFRIKA ODOLÁVÁ CORONAVIRU?* [online]. In: . 2020, 28.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jan-vitek-jak-ze-cerna-afrika-odolava-coronaviru>
85. VÍTEK, Jan. *Jan Vítek: Zbraň anebo nákaza?* [online]. In: . 2020, 10.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jan-vitek-zbran-anebo-nakaza>
86. VÍTEK, Jan. *je pandemie z Wu-chanu jenom „černá labuť“?* [online]. In: . 2020, 3.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z:

- <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/je-pandemie-z-wu-chanu-jenom-cerna-labut>
87. VÍTEK, Jan. *Když smyšlenka vyhraje* [online]. In: . 2020, 19.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/kdyz-smyslenka-vyhraje>
88. VÍTEK, Jan. *KLADIVO na KORONAVIRUS* [online]. In: . 2020, 26.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/kladivo-na-koronavirus>
89. VÍTEK, Jan. *NATO se koronaviru nebojí* [online]. In: . 2020, 16.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nato-se-koronaviru-neboji>
90. VÍTEK, Jan. *Nepostradatelný Dr. Slaoui* [online]. In: . 2020, 29.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nepostradatelny-dr-slaoui>
91. VÍTEK, Jan. *Nezastupitelná role praktických lékařů* [online]. In: . 2020, 6.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nezastupitelna-role-prakticky-ch-lekaru>
92. VÍTEK, Jan. *Překvapující zpráva o koronaviru* [online]. In: . 2020, 30.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jan-vitek-prekvapujici-zprava-o-koronaviru>
93. VÍTEK, Jan. *Nemoudře činí kdo tahá čínského draka za ocas* [online]. In: . 2020, 10.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/nemoudre-cini-kdo-taha-cinskeho-draka-za-ocas>
94. VÍTEK, Jan. *Ta země není pro chudé nemocné* [online]. In: . 2020, 25.5.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/ta-zeme-neni-pro-chude-nemocne>
95. VÍTEK, Jan. *Ukradla Čína koronavirus v Kanadě?* [online]. In: . 2020, 29.1.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/ukradla-cina-koronavirus-v-kanade>
96. VOTAVA, Přemysl. *Ať žije, pánové, Evropská unie* [online]. In: . 2020, 2.4.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/zije-panove-evropska-unie>
97. VOTAVA, Přemysl. *Braňme svého šerifa!* [online]. In: . 2020, 10.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/branme-sveho-serifa>
98. VOTAVA, Přemysl. *Co jsi udělal pro vlast?* [online]. In: . 2020, 27.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/co-jsi-udelal-pro-vlast>
99. VOTAVA, Přemysl. *Jsme ve válce, jsme v první linii ....* [online]. In: . 2020, 22.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/jsme-ve-valce-jsme-v-prvni-linii>
100. VOTAVA, Přemysl. *Kam se schovala EU?* [online]. In: . 2020, 13.3.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/premysl-votava-kam-se-schovala-eu>
101. VOTAVA, Přemysl. *Panika a hlava v písku?* [online]. In: . 2020, 28.2.2020 [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.vasevec.info/blogy/panika-hlava-v-pisku>

102. ŽÁK, Ladislav. *Kudy kam II...?!?* [online]. In: . 2020, 16.5.2020 [cit. 2024-06-11].
Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/kudy-kam-ii>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

Ad hominem. *Bez faulu* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/argumentacni-fauly/utok/ad-hominem/>

Ad hominem. *Merriam-Webster* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/ad%20hominem>

Analýza: Parlamentní listy jako dezinformační zdroj. *Čeští elfové* [online]. 2021, 5.5.2021 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://cesti-elfove.cz/analyza-parlamentni-listy-jako-dezinformacni-zdroj/>

Apel na strach. *Bez faulu* [online]. [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/argumentacni-fauly/duraz-na-emoce/apel-na-strach/>

BARRERA, Oscar a et al. Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics* [online]. 2018, **182**(C) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1016/j.jpubeco.2019.104123

BERTON, Justin. Chris Gulker, photographer and Web pioneer, dies. *SFGATE* [online]. 2020, [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.sfgate.com/bayarea/article/chris-gulker-photographer-and-web-pioneer-dies-3166746.php>

BONNETT, Simone. The Dangers of Social Media Manipulation and Its Impact on Society. *LikedIn* [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/pulse/dangers-social-media-manipulation-its-impact-society-simone-bonnett->

CEMPER, Jan. Ne, prezidente Trumpe, není potvrzeno, že by Kyle Rittenhouse jednal v sebeobraně. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/ne-kyle-rittenhouse-nezabijel-v-sebeobrane/>

CEMPER, Jan. Piráti, Jiří Baťa a skutečná historie Romů. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/pirati-jiri-bata-a-skutecna-historie-romu/>

Clearing up the myths around 5G and the coronavirus. *Ofcom* [online]. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.ofcom.org.uk/news-centre/2020/clearing-up-myths-5g-and-coronavirus>

Co je karma? *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://blog.idnes.cz/info/co-je-karma.Bg08110384>

COMAN, Claudiu. Misinformation about medication during the COVID– 19 pandemic: a perspective of medical staff. *PLoS One* [online]. 2022, **17**(10) [cit. 2024-06-12]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276693>

ČTK. Majitel Synotu senátor Valenta kupuje podíl v Parlamentních listech. *Hospodářské noviny* [online]. 2015, [cit. 2024-03-30]. Dostupné z:

<https://domaci.hn.cz/c1-63864030-majitel-synotu-senator-valenta-kupuje-podil-v-parlamentnich-listech>

DEGNER, Lesley F. a et al. Information Needs and Decisional Preferences in Women With Breast Cancer. *The Journal of the American Medical Association*[online]. 1997, **277**(18), 1485-1492 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1001/jama.1997.03540420081039

Disinformation resilience dialogue: lessons learned from central and eastern europe e-learning. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/our-programs/security-academies/e-learnings/e-learning-disinformation-resilience-dialogue-lessons-learned-from-central-and-eastern-europe/>

DOHNALOVÁ, Anna. Klíma končí jako zmocněnec pro oblast médií a dezinformací. U vlády ztratil důvěru. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/michal-klima-konci-ve-funkci-zmocnence-pro-oblast-medii-a-de/r~29719f02ad2711eda25a0cc47ab5f122/>

DOLEŽALOVÁ, Jana. Účinnost remdesiviru u pacientů s nemocí COVID-19. *Fakultní nemocnice U Sv. Anny v Brně* [online]. [cit. 2024-06-11]. Dostupné z: <https://www.fnusa.cz/ucinnost-remdesiviru-u-pacientu-s-nemoci-covid-19/>

DVOŘÁK, Martin. *Metafora v díle Vladimíra Holana*. České Budějovice, 2020. Disertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

EBNER, Martin. Microblogs. *SAGE Publications Inc* [online]. 2018, 640-641 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.4135/9781473960367>

Event 201. *John Hopkins Center for Health Security* [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://centerforhealthsecurity.org/our-work/tabletop-exercises/event-201-pandemic-tabletop-exercise>

Fact-checking. *Cambridge Dictionary* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fact-checking> BARRERA, Oscar a et al. Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics* [online]. 2018, **182**(C) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1016/j.jpubeco.2019.104123

FLAXMAN, Seth. FILTER BUBBLES, ECHO CHAMBERS, AND ONLINE NEWS CONSUMPTION. *Public Opinion Quarterly*[online]. 2016, **S1**(80), 298-320 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1093/poq/nfw006>

FLUSBERG, Stephen J. a et al. *War metaphors in public discourse* [online]. 2018, **33**(1), 1-18 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1080/10926488.2018.1407992

FRIDRICHOVÁ, Nora. [Ta Čína je tak hodná...] In: X [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://x.com/NoraFridrichova/status/1240916400446869504>

HAIČ, Jan. Strojové učení. *CzechEncy* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/STROJOVÉ%20UČENÍ>

HORNE, Benjamin D. a Sibel ADALI. This Just In: Fake News Packs a Lot in Title, Uses Simpler, Repetitive Content in Text Body, More Similar to Satire than Real News. *Political Science* [online]. 2017 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1609/icwsm.v11i1.14976

Chrasteková - výsledky vyhledávání. *Čeští elfové* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://cesti-elfove.cz/?s=chrasteková>

GERBNER, George. Living With Television: The Violence Profile. *Journal of Communication* [online]. 1976, **26**(2), 173-199 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:10.1111/j.1460-2466.1976.tb01397.x

GOODMAN, Jack a Flora CARMICHAEL. The coronavirus pandemic 'Great Reset' theory and a false vaccine claim debunked. *BBC Reality Check* [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/55017002>

GREGOR, Matěj. Jak Manipulátoři.cz a Jan Cemper lhali o případu Kyla Rittenhouse. *The Epoch Times* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.epochtimes.cz/2021/11/22/jak-manipulatori-cz-a-jan-cemper-lhali-o-pripadu-kyla-rittenhouse/>

GURAK, Laura, Smiljana ANTONIJEVIC, Laurie JOHNSON, Clancy RATLIFF a Jessica REYMAN. *Introduction: Weblogs, Rhetoric, Community, and Culture* [online]. University of Minnesota, , 1-5 [cit. 2024-02-04]. Dostupné z: <https://conservancy.umn.edu/server/api/core/bitstreams/143bca7f-084d-4daa-b709-287ab49c9809/content>

Infodemic. *World Health Organization* [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1

Jakub Janda. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/about-us/our-team/jakub-janda/>

Jan Vítek. *Zvědavec* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://www.zvedavec.news/autori/1938-jan-vitek/>

JOHNSON, Steven. How Twitter Will Change the Way We Live. *Time* [online]. 2009, 1-7 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://time.com/archive/6688624/how-twitter-will-change-the-way-we-live/>

KADLEC, Miloš. Co píše dezinformátor Jan Vítek na Neviditelném psu o neziskových organizacích. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/co-pise-dezinformator-jan-vitek-na-neviditelnem-psu-o-neziskovych-organizacich/>

KADLEC, Miloš. Lži Přemysla Votavy o generálu Pavlovi. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/lzi-premysla-votavy-o-generalu-pavlovi/>

Kancelář Poslanecké sněmovny se distancuje od internetového serveru Parlamentní listy. *Poslanecká sněmovna* [online]. 2012, 23.4.2012 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/cms.sqw?z=3911>

Kodex blogera iDNES.cz. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://blog.idnes.cz/info/kodex-blogera-idnes-cz.Bg08040327>

KOPECKÝ, Kamil. *Nová analýza zkoumá vztah mediální gramotnosti, důvěry v média a náchylnosti k dezinformacím*. STEM, 2019. Analýza.

KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. *Sociální sítě (Úvod do problematiky)*. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2023, s. 25. ISBN 978-80-244-6370-4.

Koronavirus: Přehled hlavních dezinformačních sdělení. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/koronavirus-prehled-hlavnich-dezinformacnich-sdeleni.aspx>

Krampol politikům: Chytit za držku, kopnout do prdele a vyhodit. Hovada. *Parlamentní listy* [online]. 2012, [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/archiv/Krampol-politikum-Chytit-za-drzku-kopnout-do-prdele-a-vyhodit-Hovada-220579>

KUNDRA, Ondřej. Jak fungují Parlamentní listy. *RESPEKT* [online]. 2017, 19.3.2017 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/special/2017/dezinformace/most-na-druhy-breh>

LAKOFF, George a Mark JOHNSON. In: *Metafory, kterými žijeme*. Host, 2002, s. 19. ISBN 80-7294-071-6.

LEBERNEGG, Noëlle. Do You Speak Disinformation? Computational Detection of Deceptive News-Like Content Using Linguistic and Stylistic Features. *Digital Journalism* [online]. 2024 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1080/21670811.2024.2305792>

Magnesia blog roku. *Magnesia Litera* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.magnesia-litera.cz/magnesia-blog-roku/>

Making sense of the false dilemma fallacy. *Microsoft* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/en-us/microsoft-365-life-hacks/writing/false-dilemma-fallacy>

Manipulation. *Cambridge Dictionary* [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/manipulation>

Manipulátoři.cz se omluvili advokátu Křížovi za obvinění ze lži a manipulace. *Echo24.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HGSvh/zpravy-domaci-manipulatori-se-omluvili-za-obvineni-z-manipulace>

Manipulátoři! Velmi zajímavé pokračování kauzy „pobodání po útoku cizinců v Brně“. Do díla se dal aktivista od Zelených Cemper. *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Manipulatori-Velmi-zajimave-pokracovani-kauzu-pobodani-po-utoku-cizincu-v-Brne-Do-dila-se-dal-aktivista-od-Zelenych-Cemper-517807#google_vignette

Marek Španěl - 100 nejbohatších Čechů 2022. *Forbes*[online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://forbes.cz/lists/nc22/marek-spanel/>

Masová komunikace. *KTD* [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz/publ/ktd/00000/33/000003373.htm>

Matyáš Kaiser. *APRA* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://apra.cz/lektori/matyas-kaiser/>

Media Literacy: Fostering a Cognitive-Emotional Approach. *FramerSpace* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www framerspace.com/course/media-literacy?cid=64abaf08b7cd65b91e426c11>

MEICHSNER, Jan. České dráhy řeší napadení ve vlaku kvůli roušce. Lidé nařízení porušují denně, říká dopravce. *ČT 24* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ceske-drahy-resi-napadeni-ve-vlaku-kvuli-rousce-lide-narizeni-porusuji-denne-rika-dopravce-42639>

MORAVEC, Václav a Ladislav DUŠEK. *Covid-19 infodemie*. 2022. ISBN 978-80-200-3434-2.

NEKULA, Marek. Komunikační model. *CzechEncy* [online]. 2017 [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KOMUNIKAČNÍ%20MODEL>

NEUMANNOVÁ, Šárka. Dezinformace. In: *Sociologická encyklopedie* [online]. 2012, [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Dezinformace>

NICOLETA, Corbu. Fake News Going Viral: The Mediating Effect Of Negative Emotions. *Media Literacy and Academic Research* [online]. 2021, 4(2), 58-87 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-e58a2859-63c0-4877-8f9d-d8ade73b1155>

NISHIWAKI, Satoshi a Yuichi ANDO. COVID-19 Pandemic and Trends in Clinical Trials: a Multi-Region and Global Perspective. *Front Med* [online]. 2021, (8) [cit. 2024-06-07]. Dostupné z: doi:10.3389/fmed.2021.812370

NUTIL, Petr. *Média, lži a příliš rychlý mozek*. Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0716-2.

O nás. *Demagog.cz* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://demagog.cz/o-nas>

O nás. *European Values* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://europeanvalues.cz/cs/about-us/>

O nás. *IDNES.cz* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/kontakty-redakce>

O společnosti. *Mafra* [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx?%20cat=pouceni&y=mafra_all/pouceni.htm

PAMMENT, James. *The EU's Role in Fighting Disinformation* [online]. Carnegie Endowment for International Peace, 2020 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep26180.1.pdf>. Report.

Paroubek spustil názorový web Vaše věc. *ČT 24* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/paroubek-spustil-nazorovy-web-vase-vec-215561>

Paroubkova Vaše věc chce být blíž Parlamentním listům. Kvůli čtenosti. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/paroubkova-vase-vec-chce-byt-bliz-parlamentnim-listum-kvuli-ctenosti.A140506_120446_ln-media_ele

PAVLOVSKÝ, Jakub. Blogeri jakožto literáti. In: *CzechLit* [online]. 2020, [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/feature/blogeri-jakozto-literati/>

Polarizace. *Bez faulu* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://bezfaulu.net/kognitivni-zkresleni/polarizace/>

Petr Nutil a Ondřej Fér odcházejí z portálu Manipulátoři.cz. *MediaGuru* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/07/petr-nutil-a-ondrej-fer-odchazeji-z-portalu-manipulatori-cz/>

Poskytnutí informace - návrh zákona. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informace-navrh-zakona-o-omezeni-sireni-obsahu-ohrozujiciho-narodni-bezpecnost-online.aspx>

POTTHAST, Martin. *Clickbait Detection*. European Conference on Information Retrieval, 2016.

Presstitut. *HumanART.cz* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.humanart.cz/wiki-slovník-1189-presstitut.html>

RAHMAN, Grace. The Wuhan coronavirus has nothing to do with 5G. *Full Fact* [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://fullfact.org/online/wuhan-5g-coronavirus/>

Registrace. *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/registrace#/>

Růžena Chrasteková. *Vaše věc* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://vasevec.parlamentnilisty.cz/uzivatel/ruzena-chrastekova>

SAMPLE, C a et al. a Cultural Exploration of Social Media Manipulators. *Journal of Information Warfare* [online]. 2018, **17**(4), 56-71 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26783827>

SANTOS, Fátima C. Carrilho. Artificial Intelligence in Automated Detection of Disinformation: a Thematic Analysis. *Journalism and Media* [online]. 2023, **4**(2), 679-687 [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.3390/journalmedia4020043>

SAVAGE, Claire. Zdiskreditovaná americká vědkyně šíří nepravdy o koronaviru v dezinformačním videu „Plandemic.” *AFP na pravou míru* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://napravoumiru.afp.com/zdiskreditovana-americka-vedkyne-siri-nepravdy-o-koronaviru-v-dezinformacnim-videu-plandemic>

SELVAGE, Douglas. Operation “Denver”: The East German Ministry of State Security and the KGB's AIDS Disinformation Campaign, 1985–1986 (Part 1). *Journal of Cold War Studies* [online]. 2019, **4**(21), 71-123 [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: doi:https://doi.org/10.1162/jcws_a_00907

SHU, Kai. Fake News Detection on Social Media: a Data Mining Perspective. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter* [online]. **19**(1) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:[10.1145/3137597.3137600](https://doi.org/10.1145/3137597.3137600)

SIBONY, Oliver. *CHYSTÁTE se UDĚLAT STRAŠNOU CHYBU!*. Jan Melvil Publishing, 2020. ISBN 978-80-7555-115-3.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808. 2018, s. 69-92.

SONG, Haeyeop a et al. Perceived News Overload and Its Cognitive and Attitudinal Consequences for News Usage in South Korea. *Sage Journals* [online]. 2016, **94**(4) [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: doi:[10.1177/1077699016679975](https://doi.org/10.1177/1077699016679975)

SULER, John. The Online Disinhibition Effect. *Cyberpsychology & behavior: the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society* [online]. 2004, **7**(3), 321-326 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: doi:[10.1089/1094931041291295](https://doi.org/10.1089/1094931041291295)

SZTEFKOVÁ, Martina. *Veřejná správa a dezinformace*. Brno, 2023. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

Školíme pracovníky ministerstva vnitra, jak pracovat s dezinformacemi. Spolupracujeme s Člověkem v tísní, odjíždíme školy a děláme přednášky. – říká Jan Cemper, šéfredaktor Manipulatoři.cz. *XTV.cz* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://xtv.cz/jb-talk/skolime-pracovniky-ministerstva-vnitra-jak-pracovat-s-dezinformacemi-spolupracujeme-s-clovekem-v-tisni-odjizdime-skoly-a-delame-prednasky-rika-jan-cemper-sefredaktor-manipulatori-cz>

TAMBINI, Arielle et al. Emotional brain states carry over and enhance future memory formation. *Nat Neurosci* [online]. 2017, **20**(2), 271-278 [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: doi:10.1038/nn.4468

TÁBORSKÝ, Jiří. v *síti dezinformací*. Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2014-7.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

UNESCO MGIEP. *UNESCO* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://mgiep.unesco.org>

URBAN, Tomáš. Radikální listy? Web Parlamentnilisty.cz nasává rozhněvané čtenáře zleva i zprava. *Lidovky.cz* [online]. 2015, 2.8.2015 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/radikalni-listy.A150801_194657_ln-media_ELE

Vakcíny (nejen) proti covid-19 pod obrovským tlakem dezinformací. *AIFP* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://aifp.cz/cs/vakciny-nejen-proti-covid-19-pod-obrovskym-tlakem/>

VINCENCOVÁ, Martina. Web Manipulatoři.cz začal fungovat jako spolek. *Marketing & Media* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://mam.cz/novinky/media-a-trh/2019-01/web-manipulatori-cz-zacal-fungovat-jako-spolek/>

Virtual press conference on COVID-19 – 11 March 2020[online]. Dostupné také z: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/transcripts/who-audio-emergencies-coronavirus-press-conference-full-and-final-11mar2020.pdf>

Vládní zmocněnec pro oblast médií a dezinformací. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zmocnenci_vlady/vladni-zmocnenec-pro-oblast-medii-a-dezinformaci-194841/#

V Česku zemřel první pacient s novým koronavirem. Vláda prodlouží omezení pohybu. *ČT 24* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/v-cesku-zemrel-prvni-pacient-s-novym-koronavirem-vlada-prodlouzi-omezeni-pohybu-51186>

Zbyněk Fiala. *LinkedIn* [online]. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: https://cz.linkedin.com/in/zbynekfiala?original_referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

12. dubna 2020. *IVysílání Česká televize* [online]. [cit. 2024-06-17]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/220411030510412/>